



Оперативна програма за рибарство и аквакултури 2007-2013г.

<http://opr.sr.government.bg/>

Проектът се финансира от Европейския фонд за рибарство и държавния
бюджет на Република България

Предварителна оценка на Програма за морско дело и рибарство 2014-2020 г.

(окончателен доклад)



София, август 2014





СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	4
ЗА КОНСУЛТАНТА	5
РЕЗЮМЕ НА ПРЕДВАРИТЕЛНАТА ОЦЕНКА.....	6
ЕЛЕМЕНТИ, КОИТО СЛЕДВА ДА СЕ СЪДЪРЖАТ В ДОКЛАДА ЗА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА	11
I. ВЪВЕДЕНИЕ В ОЦЕНКАТА	13
1. Цели на оценката	13
2. Рискове и възникнали проблеми	13
II. ПОДХОД КЪМ ОЦЕНКАТА.....	16
III. ДЕЙНОСТИ, ИЗВЪРШЕНИ ВЪВ ВСТЪПИТЕЛНАТА ФАЗА.....	24
1. Встъпителни срещи	24
2. Актуализиране на общата методология и работния план.....	25
3. Основни продукти и резултати от Встъпителната фаза	25
IV. ОЦЕНКА	26
1. Дейност 1 – Оценка на свързания с програмата социално-икономически и SWOT анализ, анализа на потребностите и връзката между тях.....	26
1.1 Събиране на информация	26
1.2 Отговори на основните въпроси	27
1.3 Основни продукти и резултати от Дейност 1	31
2. Дейност 2 – Оценка на определените целеви стойности и на адекватността на етапните цели	32
2.1 Събиране на информация	32
2.2 Отговори на основните въпроси	32
2.3 Основни продукти и резултати от Дейност 2	44
3. Дейност 3 – Оценка на приноса на избора на приоритети и мерки към тематичните цели на ОСП при същевременното адресиране на специфичните потребности на сектора	44
3.1 Събиране на информация	44
3.2 Отговори на основните въпроси	45
3.3 Основни продукти и резултати от Дейност 3	53
4. Дейност 4 – Оценка на вътрешната съгласуваност на програмата.....	53
4.1 Събиране на информация	53
4.2 Отговори на основните въпроси	53
4.3 Основни продукти и резултати от Дейност 4	57
5. Дейност 5 – Оценка на съгласуваността на бюджетните ресурси с целите на програмата	57
5.1 Събиране на информация	57
5.2 Отговори на основните въпроси	58
5.3 Основни продукти и резултати от Дейност 5	74
6. Дейност 6 – Оценка на рационалността на предложените форми на подкрепа на ПМДР 2014-2020 г.	75
6.1 Събиране на информация	75
6.2 Отговори на основните въпроси	75
6.3 Основни продукти и резултати от Дейност 6	87



7. Дейност 7 – Оценка на капацитета на органите за управление и изпълнение на програмата и на процедурите за мониторинг на програмата, за събиране на данни, необходими за оценка на програмата, както и съдържанието на Плана за оценка.....	87
7.1 Събиране на информация	87
7.2 Отговори на основните въпроси	88
7.3 Основни продукти и резултати от Дейност 7.....	103
8. Дейност 8 – Оценка на степента на интегрираност на хоризонталните принципи в Програмата	103
8.1 Събиране на информация	103
8.2 Отговори на основните въпроси	104
8.3 Основни продукти и резултати от Дейност 8.....	105
9. Дейност 9 – Интегриране на екологичната оценка	106
V. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ.....	107
ПРИЛОЖЕНИЯ	123
Приложение 1: Преглед на връзката между предвидените мерки, дейностите към тях и идентифицираните потребности.....	123
Приложение 2: Резултати от онлайн въпросник.....	123
Приложение 3: Резултати от проведените фокус групи и присъствени списъци ..	123

**СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ**

ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСИЮ	Екорис Саут Ийст Юроп ЕООД
ЕФМДР	Европейски фонд за морско дело и рибарство
ЕФР	Европейски фонд за рибарство
ИАРА	Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
КЕ	Ключов експерт
МС	Министерски съвет
НКЕ	Неключов експерт
НСИ	Национален статистически институт
НПРБ	Национална програма за развитие България 2020
ОП	Оперативна програма
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление” 2014-2020 г.
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014-2020 г.
ОПНОИР	Оперативна програма „Наука, образование и интелигентен растеж”
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда” 2014-2020 г.
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020 г.
ОПРСР	Оперативна програма за развитие на сектор рибарство 2007-2013 г.
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г.
ОПТТИ	Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура”
ОСР	Обща стратегическа рамка
ПМДР	Програма за морско дело и рибарство 2014-2020 г.
ПРСР	Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.
РЕ	Ръководител на екип
Регламент за ЕФМДР	Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2328/2003, (ЕО) № 861/2006, (ЕО) № 1198/2006 и (ЕО) № 791/2007 на Съвета и Регламент (ЕС) № 1255/2011 на Европейския парламент и на Съвета
СКФ	Структурните и Кохезионния фонд на ЕС
СП	Споразумение за партньорство / Партньорско споразумение
ТРГ	Тематична работна група
УО	Управляващ орган
ЦКЗ	Централно координационно звено



ЗА КОНСУЛТАНТА

ЕКОРИС Саут Ийст Юрон ЕООД (Екорис СИЮ) е юридическо лице, регистрирано в България през август 2006 г. Компанията е част от европейската група от консултантски и изследователски организации – ЕКОРИС Груп (ECORYS Group), разполагаща с офиси в 10 страни в Европа, както и представителни офиси в Украйна, Македония и Сърбия. Мисията на Екорис СИЮ е да предоставя пълния набор от услуги, предлагани от ЕКОРИС Груп в този регион. ЕКОРИС се наложи като една от най-силните европейски компании със своите иновативни, гъвкави и интегрирани многоаспектни решения и подходи, съобразени винаги и изцяло с нуждите на клиентите, както и със спецификата на пазара.

Предлагайки консултантските си услуги на българския пазар, Екорис СИЮ натрупа значителен опит в изпълнение на проекти в сферите на: извършване на мониторинг и оценка, регионално развитие, транспорт, околна среда, човешки ресурси и др.

бул. „Черни връх“ №1

1421 София

България

Т: 02 815 56 80

Ф: 02 981 60 32

Е: ecoryssee@ecorys.com



РЕЗЮМЕ НА ПРЕДВАРИТЕЛНАТА ОЦЕНКА

Настоящият доклад представя резултатите от предварителната оценка на Програмата за морско дело и рибарство (ПМДР) за програмен период 2014-2020 г., извършена от екип оценители на Екорис.¹

В рамките на оценката беше използвана комбинация от различни методи за осигуряване на необходимата информация и качествено ѝ анализиране. Освен кабинетно проучване беше използвано онлайн анкетиране, провеждане на интервюта, работни срещи и организиране на фокус групи. Целта беше да бъдат обхванати всички заинтересовани страни и да бъде проследено тяхното участие в процеса на програмиране.

Резултатите от отделните дейности, изпълнени в рамката на оценката, са описани по-долу:

Дейност 1 - Оценка на свързания с програмата социално-икономически и SWOT анализ, анализа на потребностите и връзката между тях

Общото заключение на екипа оценители по отношение на социално-икономическия анализ и SWOT анализа са, че те са разбираеми, основани на ясни и точни данни (контекстни индикатори за определяне на първоначалното състояние) и осигуряват задоволителна картина за сектора. В рамките на оценката бяха обсъдени възможности да се разшири, допълни и актуализира социално-икономическата обосновка на SWOT анализа, но предвид формата на програмата, препоръките по отношение на социално-икономическия анализ имаха по-скоро пожелателен характер.

Прегледът на данните от страна на екипа оценители потвърди обективни проблеми с набирането на данни и поради тази причина при разработването на социално-икономическия анализ и SWOT анализа бяха търсени начини да се използва информация от различни източници, включително от заинтересованите страни.

Форматът на SWOT анализа спазва изискванията на формуляра и насоките за съдържанието на Оперативната програма на ЕФМДР 2014-2020 и при разработването му бе спазен принципът на партньорството.

В рамките на оценката, с екипа разработващ програмата бе обсъдено, че за част от нуждите е необходима допълнителна аргументация или промяна на съдържанието. В актуалната версия на ПМДР тези препоръки по отношение на нуждите са изпълнени.

¹ Договор № Д-70/09.05.2013 г. между Екорис СИЮ и Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултура за извършването на предварителна оценка на оперативна програма „Програма за морско дело и рибарство“ 2014-2020.



Дейност 2 – Оценка на определените целеви стойности и на адекватността на етапните цели

Описанието на контекстните индикатори е представено в изисквания формат. В много случаи е използвана базата данни на ЕК, която съдържа контекстни индикатори за рибарския флот, аквакултурите и преработвателната индустрия, като тези данни са използвани коректно.

Всички индикатори са общи индикатори и в този смисъл ще допринесат за целите на ПМДР. Индикаторите, включително и целевите им стойности, са обсъдени с УО на програмата и като цяло са постижими и базирани на ясна методология.

Цялостният извод, който може да бъде направен по отношение на индикаторите за продукт е, че всички те са релевантни общи индикатори, а обосновката за комбинацията от мерки по ЕФМДР е адекватна и присъства в SWOT анализа.

В рамките на предварителната оценка бяха изпълнени препоръки на екипа оценители свързани с актуализирането на данните за индикаторите, обосновката за комбинацията от мерки по ЕФМДР и преразглеждане на целевите стойности.

Възможни са подобрения по отношение на:

- Малка част от контекстните индикатори
- Методологията за изчисление на малка част от индикаторите (Брой на установените тежки нарушения; Изменение в стойността на първите продажби от тези, които не са осъществени от Организации на производителите; Промяна в обема на първите продажби от тези, които не са осъществени от Организации на производителите)

Дейност 3 – Оценка на приноса на избора на приоритети и мерки към тематичните цели на ОСР при същевременното адресиране на специфичните потребности на сектора

ПМДР се изпълнява в рамките на ЕФМДР и допринася за изпълнение на Тематичните цели на ОСР. Използвани са почти всички специфични цели, което осигурява изпълнение на приоритетите на ЕС заложи в ЕФМДР. При дизайна на програмата е използвана предложената от ЕК логика на интервенция.

Съществува силна връзка и съгласуваност между първите три стратегически приоритета на Споразумението за партньорство и заложените приоритети и цели в ПМДР.

ПМДР ще подпомогне достъпа на МСП и на новосъздадените предприятия до финансиране, което е ангажимент на България, съгласно Специфичните препоръки (Country-specific recommendations) за 2013 г. Целите в ПМДР са съвместими и ще



подпомогнат изпълнението на основната цел и дефинираните под-цели в Националния стратегически план.

Дейност 4 – Оценка на вътрешната съгласуваност на програмата

Като цяло програмата има добра вътрешна съгласуваност между различните мерки, планираните дейности и очакваните резултати.. Мерките са подбрани измежду предложените в Приложение 1 към формуляра и насоките за изготвяне на програмата. Те отговарят на съдържанието на съответните членове на Регламента на ЕФМДР. Допустимите дейности отговарят на идентифицираните потребности и се допълват с цел постигане на цялостен ефект. В рамките на оценката е направен преглед по приоритети, както е заложено и в самата програма и е коментирана връзката между компонентите на логиката на интервенция. Коментарите и препоръките на оценителя са взети предвид и са отразени в последната версия на ПМДР.

Дейност 5 – Оценка на съгласуваността на бюджетните ресурси с целите на програмата

В бюджета на ПМДР 2014-2020 са заложили мерки за постигането на всички основни приоритети на ЕФМДР. Разпределението по тематични цели на бюджета на програмата съответства на целите на ПМДР 2014-2020. Въпреки това, към момента на изготвяне на настоящата оценка, липсват някои сегменти от информацията по отношение на бюджетните ресурси - описание на използването на финансови инструменти и бюджетно разпределение на предвидените средства по години. Не е включена и достатъчна обосновка на разпределението по приоритетни оси и мерки, както и на нивата на интензитета на финансиране на отделните мерки. В този смисъл, към програмата могат да бъдат направени следните препоръки:

- Необходимо е да бъдат добавени таблица с разпределението на средствата по програмата по години, както и информация по отношение използването на финансови инструменти.
- Въпреки че не е изискуем елемент във формуляра на програмата се препоръчва да се разработи обосновка на финансовото разпределение на средствата по програмата, която да съдържа разпределение по приоритети, специфични и тематични цели и мерки.
- За рибарски пристанища, кейове за разтоварване и лодкостоянки през следващия програмен период е предвидено увеличение на ресурсите, което предвид слабото усвояване на средства за подобни мерки през настоящия период е рисковано. В тази връзка се препоръчва да се уточни, подобно на текста на Споразумението за партньорство, че финансирането ще се осъществява в съответствие с предвидената концепция за развитието на рибарската инфраструктура.



Дейност 6 – Оценка на рационалността на предложените форми на подкрепа на ПМДР 2014-2020 г.

В програмата има описание на демаркацията и синергията с другите оперативни програми, което отговаря на изискванията. Предложените форми на подкрепа са рационални и отговарят на потребностите на бенефициентите. По препоръка на екипа оценители бяха направени подобрения по отношение на връзките с други оперативни програми, по-специално ОПРР, ОПОС и ОПНОИР. Препоръчва се единствено да се добави кратък текст по отношение на допълняемостта и демаркацията с Оперативна програма „Добро управление“.

Дейност 7 – Оценка на капацитета на органите за управление и изпълнение на програмата и на процедурите за мониторинг на програмата, за събиране на данни, необходими за оценка на програмата, както и съдържанието на Плана за оценка

В текста на ПМДР са предвидени дейности, които имат за цел да осигурят „безпрепятствено изпълнение, наблюдение, оценка, информация и контрол на Програмата и ефективно усвояване на предвидените финансови средства“. Част от тях са насочени към административния капацитет, като например „допълнително финансово стимулиране на персонала на ИАРА“, но не са изрично посочени мерки, които да адресират поне частично идентифицираните проблеми по отношение на административния капацитет.

Най-сериозният въпрос по отношение на административния капацитет на УО е проблемът с текучеството, чиито стойности са много над средните за администрацията. Подобно на проблема с текучеството, честата смяна на ръководителите на ИАРА също е проблем, който още не е решен.

Повечето възможни мерки за укрепване на капацитета на УО, които са идентифицирани в рамките на предварителната оценка, не следва да бъдат отразени в текста на ПМДР, но се препоръчва в описанието на техническата помощ да залегнат мерки по отношение на нуждите от обучения.

Дейност 8 – Оценка на степента на интегрираност на хоризонталните принципи в Програмата

Изпълнението на хоризонталните принципи е добре застъпено в оперативната програма. ПМДР съдържа описание на действията, които са предвидени за спазване на принципите на устойчивото развитие, равните възможности и недискриминацията, както и равенството между мъжете и жените. В текста на ПМДР вече е предвидено извършването на оценка на прилагането на хоризонталните принципи. Възможни са подобрения по отношение на:

- Допълване на информацията за предотвратяване/управление на бедствия и риска.
- Описанието на прилагането на принципите при изпълнението на програмата



Дейност 9 – Интегриране на екологичната оценка

Общото заключение на независимите експерти, извършващи екологичната оценка на ПМДР 2014-2020 г., е, че актуалният вариант на ПМДР (от август 2014 г.) ще доведе до комплексно положително въздействие върху околната среда (най-значимо по отношение на водите и биоразнообразието) и човешкото здраве на национално ниво. В работния вариант на Стратегическата оценка на околната среда има предложени мерки за предотвратяване, намаляване и компенсиране на неблагоприятните последици от реализирането на програмата, които следва да бъдат отчетени в ПМДР (в случай, че бъдат включени във финалната версия на доклада за екологична оценка).

**ЕЛЕМЕНТИ, КОИТО СЛЕДВА ДА СЕ СЪДЪРЖАТ В ДОКЛАДА ЗА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА**

Съгласно приложение IV на Регламент за изпълнение (ЕС) № 771/2014 на Комисията от 14 юли 2014 година, в докладите за предварителна оценка следва да се съдържат набор от задължителни елементи. С оглед по-голяма яснота на представянето, местоположението на тези елементи в настоящия доклад е представено в таблицата по-долу:

Елемент		Местонахождение в доклада
РАЗДЕЛ I: ВЪВЕДЕНИЕ		
1	Предназначение и цели на предварителната оценка	Раздел I, т. 1
2	Описание на стъпките, предприети за извършване на предварителната оценка	Раздел II
3	Взаимодействие между оценителя, който извършва предварителната оценка, управляващия орган и оценителя, извършващ стратегическата оценка на околната среда	Раздел III, т. 1
РАЗДЕЛ II: ДОКЛАД ОТ ПРЕДВАРИТЕЛНАТА ОЦЕНКА		
1. SWOT анализ и оценка на потребностите		Раздел IV, т. 1.2
2. Стратегия и структура на оперативната програма		
2.1	Принос към стратегията „Европа 2020“	Раздел IV, т. 3.2
2.2	Принос към изпълнението на общата политика в областта на рибарството	Раздел IV, т. 3.2
2.3	Съгласуваност с общата стратегическа рамка, споразумението за партньорство, специфичните за държавата препоръки и други свързани инструменти	Раздел IV, т. 3.2
2.4	Интервенционна логика на програмата	Раздел IV, т. 4.2 Приложение 1
2.5	Предложени форми на подкрепа	Раздел IV, т. 6.2
2.6	Очакван принос на избраните мерки за постигане на целите	Раздел IV, т. 4.2
2.7	Съгласуваност на разпределените от бюджета средства с целите	Раздел IV, т. 5.2
2.8	Разпоредби относно BOMP	Раздел IV, т. 4.2
2.9	Използване на техническа помощ	Раздел IV, т. 4.2
2.10	Уместност и съгласуваност на програмата	Раздел IV, т. 4.2
3. Оценка на мерките, предприети за мониторинг на напредъка и резултатите от ОП		
3.1	Количествени целеви стойности за показателите	Раздел IV, т. 2.2



3.2	Пригодност на етапните цели за рамката за изпълнението	Раздел IV, т. 2.2
3.3	Предложена система за мониторинг и оценка	Раздел IV, т. 7.2
3.4	План за оценка	Раздел IV, т. 7.2
4. Оценка на планираните правила за изпълнение на ОП		
4.1	Адекватност на човешките ресурси и административния капацитет за управлението	Раздел IV, т. 7.2
4.2	Намаляване на административната тежест	Раздел IV, т. 7.2
5. Оценка на хоризонталните теми		
5.1	Насърчаване на равните възможности и предотвратяване на дискриминацията	Раздел IV, т. 8.2
5.2	Насърчаване на устойчивото развитие	Раздел IV, т. 8.2



I. ВЪВЕДЕНИЕ В ОЦЕНКАТА

1. Цели на оценката

Целите на настоящата оценка са следните:

Обща цел	Извършване на предварителна оценка на ПМДР за програмен период 2014-2020 г.
Специфични цели	<ul style="list-style-type: none">✓ Осигуряване на ориентиран към резултатите, добре структуриран програмен документ, насочен към преодоляване на нуждите в сферата на морското дело и рибарството✓ Да се гарантира външната съгласуваност на подготвяната оперативна програма и заложените в нея интервенции и документите, които са от значение за подготовката на програмния документ на национално и европейско ниво, в т. ч. приноса към Стратегията за интелигентен и устойчив и приобщаващ растеж.✓ Да се гарантира правилното прилагане на хоризонталните принципи на Европейския съюз в областта на равните възможности, равен достъп, недискриминация, устойчивото развитие и др.✓ Да се гарантира вътрешната съгласуваност на програмата, уместността и яснотата на предлаганите показатели и реалистичността на количествените целеви стойности на показателите.✓ Интегриране на въпросите на околната среда в подготовката на ПМДР 2014 – 2020 г.

Оценката се изпълнява като част от задължителните дейности по програмирането на ПМДР и нейните цели са съобразени с изискванията на регламентите, определящи правилата за управление и разходване на средствата по европейските фондове.

2. Рискове и възникнали проблеми

По време на оценката беше прилагана система за оценка и мониторинг на рисковете за изпълнението ѝ. Рисковете бяха оценени по тристепенна скала по отношение на вероятността (голяма, средна и малка) за реализация и предполагаемата им степен на въздействие (силно, средно, слабо) върху постигането на целите на проекта. Оценката на рисковете и подходите и действията за тяхното адресиране са представени в таблицата по-долу.



Риск	Вероятност	Въздействие	Подход за решаване на възникнали проблеми и предотвратяване на рисковете
Липса на информация Забавяне при предоставянето на информация Недобро качество на предоставяната информация	Средна/ Малка	Силно	Подходът за справяне с риска включваше: <ul style="list-style-type: none">• Инвентаризация на наличната информация във въвеждащата фаза• Анализ на качеството на информацията и подходи за нейното подобряване• При недостиг на информация бяха използвани алтернативни източници и методи за нейното набавяне.
Забавяне при набирането на информация чрез онлайн въпросник, фокус групи и интервюта	Средна	Средно	Действията за преодоляване на риска бяха: <ul style="list-style-type: none">• Ясни инструкции за попълване на онлайн въпросника• Достъпен интерфейс на въпросника• Ограничен брой въпроси с преобладаващи затворен характер• Включване във Въвеждащата фаза на индикативен график за интервюта и фокус групи
Недостатъчно отчитане на промените в изходната информация и адаптиране на оценката	Малка	Силно	Целият информационен ресурс за оценката беше систематизиран и подреден в информационни папки. Работата по оценката се осъществяваше съобразно наличието на информация и очакваните промени и/или одобрения на документи
Недобра съгласуваност и сътрудничество Затруднена комуникация с някои от заинтересованите страни по проекта Отлагане във времето на планираните срещи и	Средна/ Малка	Средно	Още при стартиране на оценката бяха уточнени лицата за контакт между страните, както и лицата за контакт от основните заинтересовани страни. Не бяха отчетени трудности в комуникацията със заинтересованите страни.



интервюта			
Забавяне в мобилизирането и разпределението на ресурсите Осигуряване на недостатъчен ресурс за изпълнение на поръчката	Малка/ Средна	Силно	Подходът за справяне с този риск включваше: <ul style="list-style-type: none">Актуализиране на план-графика за изпълнение на поръчката във встъпителната фазаГъвкавост при разпределението на ресурсите и мобилизирането на експертите
Забавяне на одобрение и вземането на решения относно отправени препоръки	Малка	Средно	Препоръките бяха обсъждани с Възложителя и с други заинтересовани страни.



II. ПОДХОД КЪМ ОЦЕНКАТА

Разработеният обхват на оценката отговаря на всички теми, които са заложиени в Техническото задание. Както е видно от таблицата, при отговора на поставените въпроси се търси много широк обхват от методи и източници. Някои от методите са използвани за намирането на отговор на повече от един въпрос, което отговаря на принципа за ресурсна ефективност на оценките.

Таблицата по-долу представя въпросите на оценката, методологията, документалните източници и връзката с други въпроси/етапи.



Въпроси на оценката	Дейност	Основни източници на информация	Методи за събиране на информация	Методи за оценка	Връзки с други въпроси
<p>1) Оценка на свързания с програмата социално-икономически и SWOT анализ, анализа на потребностите и връзката между тях. Доколко анализите:</p> <ul style="list-style-type: none"> са разбираеми, основани на ясни и точни данни (индикатори за определяне на първоначалното състояние) и осигуряват цялостна картина за сектора; са логически свързани с идентифицираните потребности; са съвместими и допълващи с тези на другите ОП, финансирани от фондовете по ОСР; са съвместими със стратегическата оценка за околната среда; интегрират смекчаването на изменението на климата и приспособяването към него, както и на насърчаването на иновациите; позволяват потребностите на конкретните заинтересовани групи и територии да бъдат диференцирани; отразяват наученото от предишни интервенции в сектора. 	Дейност 1	<ul style="list-style-type: none"> Социално-икономически анализ на ПМДР 2014-2020 г. SWOT анализ на ПМДР 2014-2020 г. Междинна оценка на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ Национална програма за реформи Национални стратегически документи – напр. национален стратегически план за аквакултурите в България Стратегическа оценка на околната среда СП Други ОП НСИ, Евростат Годишни доклади за изпълнението на ОПРСР 2007-2013 г. 	<ul style="list-style-type: none"> Кабинетно проучване Интервюта с експерти, които участват в разработването на ПМДР – експерти на ИАРА и външни експерти Интервюта с експерти, които участват в разработването на Националния стратегически план за аквакултурите в България и Стратегическата оценка на околната среда (SEA) Фокус групи Онлайн въпросник Участие в сесии на работната група 	<ul style="list-style-type: none"> Анализ на заинтересованите страни SWOT анализ Статистически и преглед Експертен анализ 	3



Въпроси на оценката	Дейност	Основни източници на информация	Методи за събиране на информация	Методи за оценка	Връзки с други въпроси
2) Оценка на определените целеви стойности и правдоподобността на прогнозите във връзка с избраните мерки и предложения бюджет по тях. <ul style="list-style-type: none"> По какъв начин очакваните конкретни резултати ще допринесат за постигането на общите резултати на програмата и анализ на взаимовръзката между категориите допустими за финансиране дейности и планираните резултати. 	Дейност 2	<ul style="list-style-type: none"> Система от индикатори на ПМДР 2014-2020 г. Бюджет на ПМДР 2014-2020 г. Анализ на индикаторите в Междинната оценка на ОПРСР 2007-2013 г. СП Годишни доклади за изпълнението на ОПРСР 2007-2013 г. Информация от УО за финансовия и физическия напредък 	<ul style="list-style-type: none"> Кабинетно проучване Онлайн въпросник Интервюта с експерти, които участват в разработването на ПМДР – експерти на ИАРА и външни експерти Фокус групи Участие в сесии на работната група 	<ul style="list-style-type: none"> Анализ на индикаторната система и системата за мониторинг Експертен анализ 	5
3) Оценка на приноса на избора на приоритети и мерки към тематичните цели на ОСР при същевременното адресиране на специфичните потребности на сектора <ul style="list-style-type: none"> Съответствие и съгласуваност на определените в програмата тематични цели и приоритетни оси със Стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, отчитайки националните и регионални нужди и потенциал за развитие и опитът от програмен период 2007-2013 г.; Съответствие и съгласуваност на 	Дейност 3	<ul style="list-style-type: none"> ПМДР 2014-2020 г. Стратегия на ЕС 2020 Обща стратегическа рамка Проекти на регламенти на ЕС за периода 2014-2020 г., най-вече проекта на регламент за ЕФМДР Договор за партньорство Национална програма за развитие „България 2020” Многогодишен национален стратегически план за аквакултурите в България (2014- 	<ul style="list-style-type: none"> Кабинетно проучване Интервюта с експерти, които участват в разработването на ПМДР – експерти на ИАРА и външни експерти 	<ul style="list-style-type: none"> Експертен анализ Анализ на съответствието 	1, 10



Въпроси на оценката	Дейност	Основни източници на информация	Методи за събиране на информация	Методи за оценка	Връзки с други въпроси
определените в програмата тематични цели и приоритетни оси със заложеното в Договора за партньорство, други релевантни инструменти и специфичните препоръки за държавите-членки.		<p>2020)</p> <ul style="list-style-type: none"> Съобщение на Комисията относно стратегията за устойчиво развитие на европейската аквакултура COM(2002) 511 Съобщение на Комисията относно изграждане на устойчиво бъдеще за аквакултурата (COM(2009)162) Становище на службите на Комисията относно разработването на споразумение за партньорство и програми в България за периода 2014—2020 г. 			
<p>4) Оценка на вътрешната съгласуваност на програмата</p> <ul style="list-style-type: none"> Логика на планиране и по-конкретно взаимовръзката и съгласуваността между различните мерки, планираните дейности и очакваните резултати; Логика на планиране и преценка дали избраните приоритети отговарят на анализа на потребностите; Степен, до която идентифицираните мерки са подходящи за постигане на 	Дейност 4	<ul style="list-style-type: none"> ПМДР 2014-2020 г. ОПРСР 2007-2013 г. СП Междинна оценка на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ Национални стратегически документи – напр. национален стратегически план за аквакултурите в България Становище на службите на 	<ul style="list-style-type: none"> Кабинетно проучване Интервюта с експерти, които участват в разработването на ПМДР – експерти на ИАРА и външни експерти Фокус група с бенефициенти Фокус група с представители на 	<ul style="list-style-type: none"> Анализ на логиката на интервенция Експертен анализ 	Всички други въпроси



Въпроси на оценката	Дейност	Основни източници на информация	Методи за събиране на информация	Методи за оценка	Връзки с други въпроси
поставените цели и как тези мерки се допълват.		Комисията относно разработването на споразумение за партньорство и програми в България за периода 2014—2020 г.	работната група <ul style="list-style-type: none"> Участие в сесии на работната група 		
5) Оценка на съгласуваността на бюджетните ресурси с целите на програмата <ul style="list-style-type: none"> До каква степен планираните разходи са насочени към идентифицираните потребности и предизвикателства; До каква степен за целите с по-голяма стратегическа стойност са разпределени по-голям дял от средствата; Цялостната картина, взимайки предвид други политики на интервенция и източници на финансова подкрепа, най-вече от другите фондове от ОСР. 	Дейност 5	<ul style="list-style-type: none"> Финансов план на ПМДР 2014-2020 г. Многогодишна финансова рамка ОПРСР 2007-2013 г. Междинна оценка на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ Годишни доклади за изпълнението на ОПРСР 2007-2013 г Становище на службите на Комисията относно разработването на Споразумение за партньорство и програми в България за периода 2014—2020 г. Проекти на регламенти 	<ul style="list-style-type: none"> Кабинетно проучване Онлайн въпросник Интервюта с експерти, които участват в разработването на ПМДР – експерти на ИАРА и външни експерти Фокус групи Участие в сесии на работната група 	<ul style="list-style-type: none"> Методи на дескриптивна статистика Бенчмаркинг Експертен анализ 	2
б) Оценка на рационалността на предложените форми на подкрепа на ПМДР 2014-2020 г. при отчитане на различни фактори като достъпа до кредитиране, жизнеспособността на сектора, специфичната	Дейност 6	<ul style="list-style-type: none"> ПМДР 2014-2020 г. СП Други ОП ОПРСР 	<ul style="list-style-type: none"> Кабинетно проучване Онлайн въпросник Интервюта с експерти, които участват в 	<ul style="list-style-type: none"> Експертен анализ 	-



Въпроси на оценката	Дейност	Основни източници на информация	Методи за събиране на информация	Методи за оценка	Връзки с други въпроси
ситуация на целевите групи бенефициенти и др. <ul style="list-style-type: none"> Дали демаркацията на интервенциите не води до липса на подкрепа за важни за сектора политики и/или изключване на важни групи бенефициенти; 		<ul style="list-style-type: none"> Междинна оценка на ОПРСР Годишни доклади за изпълнението на ОПРСР Проекти на регламенти 	<ul style="list-style-type: none"> разработването на ПМДР – експерти на ИАРА и външни експерти Участие в сесии на работната група 		
7) Оценка на капацитета на органите за управление и изпълнение на програмата <ul style="list-style-type: none"> Адекватност на човешките ресурси и на административния капацитет при отчитане на натрупания опит и факторите, които могат да затруднят управлението и оценката на програмата и предложения за превантивни мерки в тази посока; Дали тези ресурси ще бъдат достатъчни за ефективното изпълнение на така разработената програма. 	Дейност 7	<ul style="list-style-type: none"> ПМДР 2014-2020 г. СП ОПРСР Междинна оценка на ОПРСР Годишни доклади за изпълнението на ОПРСР Проекти на регламенти Процедурен наръчник за изпълнение на ОПРСР/ПМДР Устройствен правилник и други административни документи Анализи на нуждите от обучения на УО и на бенефициентите 	<ul style="list-style-type: none"> Кабинетно проучване Онлайн въпросник Интервюта с експерти на УО Фокус групи Участие в сесии на работната група 	<ul style="list-style-type: none"> Анализ на административния капацитет Експертен анализ на структурите и процедурите 	Всички останали въпроси
8) Оценка на процедурите за мониторинг на програмата, за събиране на данни, необходими за оценка на програмата, както и съдържанието на Плана за оценка	Дейност 7	Вж. въпрос 7	Вж. въпрос 7	Вж. въпрос 7	Вж. въпрос 7



Въпроси на оценката	Дейност	Основни източници на информация	Методи за събиране на информация	Методи за оценка	Връзки с други въпроси
<ul style="list-style-type: none">Дали е налице адекватна система за събиране, поддържане, управление и докладване на статистическа информация за мониторинга на напредъка по програмата;Дали системата за мониторинг е надеждна, управляема и съвместима с други системи за мониторинг на национално ниво (като тези на Структурните фондове или ЕЗФРСР) и процедурите за обработка на данни на ЕС;Дали Плана за оценка отговаря на минималните изисквания;Дали са осигурени достатъчно средства за ефективното прилагане на системите за мониторинг и оценка.					
9) Оценка на адекватността на етапните цели, избрани в рамката за изпълнение. <ul style="list-style-type: none">Дали заложените стойности на етапните цели в рамката за изпълнение са подходящи и реалистични;Дали постигането на тези етапни цели ще бъде надеждна индикация, че	Дейност 2	Вж. въпрос 2	Вж. въпрос 2	Вж. въпрос 2	Вж. въпрос 2



Въпроси на оценката	Дейност	Основни източници на информация	Методи за събиране на информация	Методи за оценка	Връзки с други въпроси
програмата е на път да постигне целите си.					
10) Оценка на степента на интегрираност на хоризонталните принципи в Програмата <ul style="list-style-type: none"> До каква степен принципите на равенство между мъжете и жените и недискриминация са взети предвид при разработването на програмните документи и оценка на очаквания принос на ПМДР към насърчаването на тези политики; Адекватността на планираните мерки за насърчаване на устойчивото развитие. 	Дейност 8	<ul style="list-style-type: none"> ПМДР 2014-2020 г. СП Национални документи дефиниращи релевантните хоризонтални политики - напр. НПР България 2020 Европейски стратегически документи Регламенти на ЕС за периода 2014-2020 Предидшни оценки и доклади третиращи хоризонтални въпроси 	<ul style="list-style-type: none"> Кабинетно проучване Интервюта с експерти на УО Онлайн въпросник Фокус групи Участие в сесии на работната група 	<ul style="list-style-type: none"> Експертен анализ 	3, 7, 8
11) Интегриране на екологичната оценка в доклада за предварителна оценка <ul style="list-style-type: none"> Дали екологичната оценка е адекватно отразена в текста на ПМДР 2014-2020 г 	Дейност 9	<ul style="list-style-type: none"> ПМДР 2014-2020 г. Независима стратегическа оценка на околната среда (SEA) 	<ul style="list-style-type: none"> Кабинетно проучване Интервюта с експерти от УО 	<ul style="list-style-type: none"> Експертен анализ 	-



III. ДЕЙНОСТИ, ИЗВЪРШЕНИ ВЪВ ВСТЪПИТЕЛНАТА ФАЗА

1. Встъпителни срещи

Дейността включи следните елементи:

- **Среща на екипа от ключови експерти**, на която ключовите експерти дискутираха отново подхода за настоящата оценка, като беше направено сравнение с други оценки на програми, съфинансирани от ЕС, както и „добри практики”. Основна тема на срещата бе наличието на основни европейски/национални документи, които ще бъдат необходими за извършването на оценката и по-специално за оценката на външната съгласуваност. Също така, по време на срещата беше изяснена ролята на всеки един член на екипа.
- **Встъпителна среща** (проведена на 15.05.2013 г.) на представители на екипа с представители на Възложителя и представители на останалите екипи, работещи по изготвяне на ПМДР 2014 – 2020, Екологичната оценка и Многогодишния национален стратегически план за аквакултурите в България (2014 – 2020) със следните цели:
 - обсъждане на очакванията на Възложителя за оценката – ключови въпроси на оценката, даване на указания относно основните сфери, в които Изпълнителят следва да насочи усилията си, източници на информация, и т.н.;
 - „инвентаризация” на наличните документи, които са релевантни към оценката;
 - контекст на оценката, в това число и промените в европейските проекти на стратегически и нормативни документи.

По време на Встъпителната среща бяха излъчени следните координатори (основни лица за контакт) по проекта:

За Възложителя:	г-н Лъчезар Золев – Началник отдел „Програмиране и мониторинг” Дирекция "Европейски фонд за рибарство" e-mail: lachezar.zolev@iara.government.bg
За Изпълнителя:	г-н Даниел Нигохосян – ключов експерт „Екорис Саут Ийст Юроп“ ЕООД e-mail: daniel.nigohosyan@ecorys.com

С присъствалите на срещата представители на Изпълнителя на договора за



разработването на ПМДР беше уточнено, че ще бъде поддържан постоянен контакт и имейл кореспонденция.

На Встъпителната среща бе постигнато принципно съгласие Изпълнителят да излъчи представител, който да участва като наблюдател в сесиите на тематичната работна група за подготовка на ПМДР 2014-2020.

2. Актуализиране на общата методология и работния план

В рамките на тази дейност бе окончателно дефиниран подходът, който е използван при оценката на базата на:

- повторен преглед на контекста на извършване на оценката – европейски регламенти и насоки, свързани с извършването на оценки, национални нормативни актове, свързани проекти и национални стратегии/анализи;
- актуализиране на графика на проекта и последователността за провеждане на оценката.

3. Основни продукти и резултати от Встъпителната фаза

Продукти	Статут
Актуализирана обща методология и работен план	Изпълнено
Среща на екипа от ключови експерти	Изпълнено
Встъпителна среща между Възложителя и Изпълнителя	Изпълнено
Резултати	Статут
Одобрен Встъпителен доклад	Изпълнено
Осигурено събиране на необходимите за извършване на оценката източници на информация и данни	Изпълнено
Осигурени ясни линии на комуникация (лица за контакт)	Изпълнено



IV. ОЦЕНКА

В рамките на Етап 2 – Оценка, се дават отговори на зададените въпроси/теми по направленията, посочени в техническото задание.

1. Дейност 1 – Оценка на свързания с програмата социално-икономически и SWOT анализ, анализа на потребностите и връзката между тях

1.1 Събиране на информация

Съгласно чл. 18 от регламента на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за морско дело и рибарство (Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2328/2003, (ЕО) № 861/2006, (ЕО) № 1198/2006 и (ЕО) № 791/2007 на Съвета и Регламент (ЕС) № 1255/2011 на Европейския парламент и на Съвета), оперативната програма трябва да съдържа анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите – SWOT анализ. Такъв анализ е разработен в рамките на договор № 65 от 22.04.2013 г., обособена позиция №2 – Предоставяне на консултантска помощ за Разработването и съгласуването на Програма за морско дело и рибарство 2014-2020 г.

Освен социално-икономическия и SWOT анализа, бяха прегледани статистически данни от Евростат, НСИ и ИАРА, европейски и национални стратегии, имащи отношение към обхвата на ПМДР, нормативни документи, изследвания и др. При провеждането на предварителната оценка екипът на Изпълнителя се придържахме основно към насоките на Европейската комисия за провеждане на предварителни оценки на оперативните програми по Европейския фонд за морско дело и рибарство².

С цел осигуряване на допълнителна информация от всички заинтересовани страни, бяха използвани активни методи за подбор на информация:

- Онлайн проучване сред бенефициентите;
- Интервюта с експерти, които участват в разработването на Националния стратегически план за аквакултурите в България и Стратегическата оценка на околната среда (SEA);
- Фокус групи с бенефициенти и представители на работната група.

По този начин беше събрана допълнителна информация по въпроси, свързани с начина, по който ПМДР 2014-2020 се вписва в цялостния социално-икономически контекст, както и идентифицираните слабости в SWOT анализа.

Онлайн въпросникът беше проведен от 10 до 30 октомври, а двете фокус групи в рамките на един и същи ден – 05.11.2013 г. Съображения от оперативен характер обосноваха тематичното разделяне на двете фокус групи, вместо предвиденото

² Guidelines for the ex-ante evaluation of 2014-2020 EMFF OPs



разделение по тип участници.³

Представител на Изпълнителя редовно участваше като наблюдател в сесиите на тематичната работна група за подготовка на ПМДР 2014-2020. Срещите проведени на 15.07.2013 г. и 05.09.2013 г. имаха пряко отношение към изготвянето на SWOT анализа. На тези срещи пред участниците бяха представени последователно предварителна и финална версия на социално-икономическия и SWOT анализи. Бяха представени и първоначалните впечатления на Изпълнителя на настоящата оценка върху оценяваните анализи.

Препоръките по отношение на социално-икономическия анализ и SWOT анализа бяха обсъдени на срещи между екипа изготвил анализа и екипа оценители. Форматът на оперативна програма за период 2014-2020 не включва социално-икономически анализ като задължителен елемент.

По време на подготовката на SWOT анализа бяха правени текущи корекции впоследствие на отправени препоръки от екипа оценители и от членове на Тематичната работна група.

1.2 Отговори на основните въпроси

Формулярът за съдържанието на Оперативната програма съдържа насоки за разработването на SWOT анализа. В него е посочено, че SWOT анализът следва да бъде структуриран около съответните приоритети на Съюза. Разработеният SWOT анализ за нуждите на ПМДР 2014-2020 г. се съобразява с тези насоки и е структуриран около формулираните приоритети на съюза, а именно:

- Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите;
- Насърчаване на устойчиви в екологично отношение, иновативни, конкурентоспособни и основани на знания аквакултури, характеризиращи се с ефективно използване на ресурсите;
- Насърчаване на изпълнението на ОПОР;
- Повишаване на заетостта и териториалното сближаване;
- Насърчаване на предлагането на пазара и преработването;
- Насърчаване на изпълнението на ИМП.

Форматът на SWOT анализа спазва изискванията на проекта на формуляр и насоки за съдържанието на Оперативната програма на ЕФМДР 2014-2020. Освен силните и слабите страни, възможностите и заплахите, в анализа са включени и останалите необходими елементи.

³Приложение 2 „Резултати от онлайн въпросника” и Приложение 3 „Доклад и Присъствени списъци от Фокус групите”



Доколко анализите са разбираеми, основани на ясни и точни данни (контекстни индикатори за определяне на първоначалното състояние) и осигуряват цялостна картина за сектора

Общото заключение на екипа оценители по отношение на социално-икономическия анализ и SWOT анализа са, че те са разбираеми, основани на ясни и точни данни (контекстни индикатори за определяне на първоначалното състояние) и осигуряват задоволителна картина за сектора. В рамките на оценката бяха обсъдени възможности да се разшири, допълни и актуализира социално-икономическата обосновка на SWOT анализа, но предвид формата на програмата, препоръките по отношение на социално-икономическия анализ имаха по-скоро пожелателен характер.

В Социално-икономическия анализ, в описанието на трудностите, които среща екипът, разработващ програмата, е посочено: *„проблеми в информационното осигуряване и липсата на достатъчно надеждна статистическа информация. До това заключение се стигна при съпоставяне на информацията от различни информационни източници: НСИ, ИАРА, Евростат и др. Независимо от проблемите, прието бе, че като цяло събраната информация е достатъчно представителна за извършване на анализа.“* Прегледът на данните от страна на екипа оценители потвърди, че тези проблеми са обективни и поради тази причина при разработването на социално-икономическия анализ и SWOT анализа бяха търсени начини да се използва информация от заинтересованите страни.

Контекстните индикатори са коментирани в рамките на Дейност 2.

Част от информацията в анализите се допълва от теренни данни – проучване сред бъдещите бенефициенти и участници в тематичната работна група. Въпреки някои коментари към формата на допитване, информацията като цяло беше потвърдена от контролните допитвания в рамките на предварителната оценка и може да се счете, че тези данни са достатъчно представителни.

В Насоките на ЕК е посочено, че поради стратегическата си важност SWOT анализът трябва да се извърши съвместно със съответните заинтересовани страни и в съответствие на това, освен основните въпроси на оценка, екипът провери доколко е спазен принципът на партньорство при изготвяне на анализите. Приблизително 2/3 от анкетираните бенефициенти декларираха частично или отлично познаване на процеса на разработване на програмата. Имаше известни съмнения по отношение на представителността на бенефициентите от рибарския сектор в проведеното допитване от страна на екипът извършващ програмирането, поради липса на интерес към участие в подобни изследвания. Проблемите бяха обсъдени на работна среща и се стигна до допълване на информацията с данни от проведени интервюта и работни срещи. Може да се каже, че позициите на тази заинтересована група са отчетени при програмирането. По отношение на останалите потенциални бенефициенти е показателна следната графика илюстрираща познаването на процеса на програмиране:



3. Запознати ли сте с процеса по разработването на ПМДР 2014-2020?



Фигура 1: Запознатост с процеса по разработване на ПМДР 2014-2020 (резултати от онлайн въпросник)

Може да се твърди, че основните заинтересовани страни са включени в процеса на подготовка на програмата. По време на заседанията на тематичната работна група беше представен SWOT анализът, препоръките на екипа, извършващ предварителна оценка и бяха обсъдени идентифицираните нужди.

Доколко анализите са логически свързани с идентифицираните потребности

Изводите на предварителната оценка бяха изложени в таблици по следния модел:

Глава на Регламента за ЕФМДР	Сила на връзката между ситуационния анализ и SWOT анализа (***, **, *) ⁴	Коментар (ако е необходим)
Силни страни		
Слабости		
Възможности		
Заплахи		

След обсъждане на коментарите на екипа на Екорис с екипа изготвил SWOT анализа, по-голямата част от тях бяха взети предвид при изготвяне на програмата. В същото време, екипът оценители установи добра съвместимост между SWOT анализа и Многогодишния национален стратегически план по аквакултурите.

В прегледа на нуждите са включени и Конкретните нужди по отношение на околната среда, измененията на климата и приспособяването и иновациите. Повечето от тях са обвързани със SWOT анализа, като отговарят на някоя слабост, заплаха или идентифицирана възможност. Свързани са тематично и с приоритетите на Съюза и съответно специфичните цели, подбрани за ПМДР 2014-2020.

^{4***}**Силна връзка** – съответната Силна/Слаба страна, Възможност или Заплаха е обоснована със статистически данни и е включена в точка Проблеми и потенциал за развитие

**** Наличие на връзка** - съответната Силна/Слаба страна, Възможност или Заплаха е обоснована със статистически данни или е включена в точка Проблеми и потенциал за развитие

***Липса на връзка** - съответната Силна/Слаба страна, Възможност или Заплаха не е обоснована със статистически данни и не е включена в точка Проблеми и потенциал за развитие



В рамките на оценката, с екипа разработващ програмата бе обсъдено, че за изброените по-долу нужди е необходима допълнителна аргументация или промяна на съдържанието:

- Почистване на участъци от дъното на Черно море и река Дунав
- Зарибяване; създаване на изкуствени рифове за по-високо биоразнообразие, включително за целите на риболовния туризъм
- Намаляване на административната тежест
- Подобряване на довеждащата инфраструктура, достъпа до електричество и питейна вода, облагородяване на прилежащите терени
- „Разширяване на асортимента за износ“

Направените по-горе препоръки бяха изпълнени и общото заключение е, че анализите са логически свързани с идентифицираните потребности и съществува добра връзка между отделните компоненти.

Доколко анализите са съвместими и допълващи с тези на другите ОП, финансирани от фондовете по ОСР

В социално икономическия анализ не са включени препратки към анализите на другите ОП, финансирани от фондовете по ОСР както и към Споразумението за партньорство. Освен за ситуационния анализ, такива препратки биха били полезни и при идентифицирането на нуждите, на които ще отговори ПМДР 2014-2020 г. Самата допълняемост с другите ОП е описана в текста на ПМДР и коментирана в рамките на Дейност 6.

SWOT анализът е съвместим със социално-икономическия преглед на сектора, който е изложен в Споразумението за партньорство.

Доколко анализите са съвместими със Стратегическата оценка за околната среда

Обхватът на социално-икономическия анализ и на Стратегическата оценка за околната среда са напълно различни, а разработването им не съвпадна хронологически. Поради тази причина не може да бъде даден отговор на поставения въпрос.

Доколко анализите интегрират смекчаването на изменението на климата и приспособяването към него, както и насърчаването на иновациите

SWOT анализът и социално-икономическият анализ засягат някои възможни последици от изменението на климата върху рибарството. В SWOT анализа конкретните нужди по отношение на околната среда, измененията на климата и приспособяването и иновациите са добре формулирани и имат пряко отношение към темата.

Необходимостта от иновации е добре застъпена в анализите, включително и възможностите за сътрудничество с научни организации.



Доколко анализите позволяват потребностите на конкретните заинтересовани групи и територии да бъдат диференцирани

Конкретните нужди, идентифицирани в SWOT анализа, отчитат потребностите на хората занимаващи се с рибарство, аквакултури и преработка, като е обърнато съществено внимание и на териториалното измерение. В случай на актуализация на социално-икономическия анализ се препоръчва да се разгледат структурирано конкретните особености на географското разпределение на сектора, а също така и връзката на рибарството и аквакултурата с регионалната политика.

Доколко анализите отразяват наученото от предишни интервенции в сектора

В социално-икономическия анализ има отделна Глава 7 посветена на „Научени уроци от изпълнение на ОПРСР 2007-2013”, където е разгледано изпълнението на отделните мерки на програмата. Тази глава съдържа преглед на изпълняваните мерки по ОПРСР 2007-2013 г., но анализът не съдържа връзки с идентифицираните силни/слаби страни, възможности и заплахи.

Част от анализа на мерките е взета от Междинната оценка на ОПРСР, която е правена през 2010 г. Не е посочено дали се е запазила актуалността на изводите по отношение на изпълнението на мерките.

1.3 Основни продукти и резултати от Дейност 1

Продукти	Статут
Извършен преглед на социално-икономически и SWOT анализ	Изпълнено
Проведено онлайн проучване	Изпълнено
Проведени интервюта с експерти, които участват в разработването на ПМДР	Изпълнено
Проведени интервюта с експерти, които участват в разработването на Стратегическата оценка на околната среда (SEA)	
Проведена фокус група с бенефициенти	Изпълнено
Проведена фокус група с представители на работната група	Изпълнено
Резултати	Статут
Извършена оценка на свързания с програмата социално-икономически и SWOT анализ, анализа на потребностите и връзката между тях (тема 1 в Техническото задание)	Изпълнено
Верифицирани нужди, на които отговоря ПМДР	Изпълнено



2. Дейност 2 – Оценка на определените целеви стойности и на адекватността на етапните цели

2.1 Събиране на информация

В настоящия раздел е извършен преглед на системата от индикатори, която е заложена в ПМДР 2014-2020 г. Освен ПМДР, другите основни източници на информация са:

- Приложението, описващо съдържанието на обща система за наблюдение и оценка за дейностите, финансирани по линия на Европейския фонд за морско дело и рибарство, на делегирания регламент, допълващ Регламент 508/2014;
- База данни на ЕК, която съдържа контекстни индикатори за рибарския флот, аквакултурите и преработвателната индустрия.

Допълнително са разгледани и следните типове документи и източници:

- Бюджет на ПМДР 2014-2020 г.
- Анализ на индикаторите в Междинната оценка на ОПРСР 2007-2013 г.
- ДП
- Годишни доклади за изпълнението на ОПРСР 2007-2013 г.
- Информация от УО за финансовия и физическия напредък

Освен кабинетното проучване, бяха проведени срещи с експерти, които участват в разработването на ПМДР.

С течение на оценка на показателите беше проведена Фокус група с бенефициенти, с цел да бъде получено тяхното мнение за индикаторите. Освен получаването на мнението на част от бенефициентите по този начин още при програмирането ще се получи представа за очакваните проблеми, които могат да бъдат срещнати при докладването на индикаторите, тъй като това е един от най-често срещаните проблеми при изпълнението на програмите от периода 2007-2013 г.

Онлайн въпросникът включва базови въпроси по отношение на системата от индикатори.

2.2 Отговори на основните въпроси

Основните въпроси, на които беше потърсен отговор в рамките на тази дейност бяха свързани с начина, по който очакваните конкретни резултати биха допринесли за постигането на общите резултати на програмата и взаимовръзката между категориите допустими за финансиране дейности и планираните резултати.

Контекстни индикатори

Описанието на контекстните индикатори, което е включено в ПМДР е представено в изисквания формат. За всяка приложима глава на Регламента за ЕФМДР са включени



съответните контекстни индикатори. Индикаторите следват Приложението, описващо съдържанието на обща система за наблюдение и оценка за дейностите, финансирани по линия на Европейския фонд за морско дело и рибарство, на делегирания регламент, допълващ Регламент 508/2014:

- Приоритет 1. Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите – включени са 10-те индикатора, които са предвидени, но не са предоставени данни за индикатори: 5 (Indicator of biological sustainability: (a)sustainable harvest indicator, (b)stocks-at-risk indicator); 7 (Ecosystem indicators as defined for the implementation of the Directive 2008/56/EC a) Extent of the seabed significantly affected by human activities for the different substrate types (%), b) Rates of incidental catches of cetaceans in fisheries (by-catch per unit effort)); и 10. Coverage of marine protected areas (MPAs) b) Coverage of other spatial protection measures under Art. 13.4 of the Directive 2008/56/EC (Km²);
 - Съгласно препоръка на екипа оценители, в ПМДР са актуализирани данните за следните индикатори: „Net profit“, „Gross value added and gross value added per employee“, „Fuel efficiency of fish capture (in litres/ Kg of landed catch)“ и „Number of employed“
 - За индикатор „Fuel efficiency of fish capture (in litres/ Kg of landed catch)“ се препоръчва да се промени мерната единица - (litres fuel/ tonne landed catch)
- Приоритет 2. Насърчаване на устойчиви в екологично отношение, иновативни, конкурентоспособни и основани на знания аквакултури, характеризиращи се с ефективно използване на ресурсите – включени са 6-те предвидени индикатори, но не са представени данни за индикатор: 5. Volume of production recirculation system (tonnes);
 - Съгласно препоръка на екипа оценители, в ПМДР са актуализирани данните за индикатор „Volume of aquaculture production“; „Value of aquaculture production“ и „Number of employed“
 - В колона Коментари/Обосновка е посочено, че „По данни на ИАРА през 2012 г. „риба за консумация“ е нараснала до 5986 т.; изт.: МЗХ, СПА Риби 2013“. В същото време цитираните данни за „Volume of aquaculture production“ са по-високи (7094) и са изчислени коректно от базата данни EUMOFA.
 - За индикатор „Value of aquaculture production“ се препоръчва в колона Коментари/Обосновка да се посочи точния метод за изчисление, тъй като сборът на следните елементи за 2011 г. „Bivalves and other molluscs and aquatic invertibles“ (725), „Crustaceans“ (14), „Freshwater fish“ (8296) и „Salmonids“ (8078) е различен от посочената стойност в ПМДР – 17113. Освен това мерната единица следва да е в хиляди евро.
- Приоритет 3. Насърчаване на изпълнението на ОПОР – включени са 4-те ключови индикатора;



- За индикатор „Existing resources available for control“ следва да се посочи източник на информация;
- Приоритет 4. Повишаване на заетостта и териториалното сближаване – посочени са изискваните индикатори (единствено мерната единица не е включена в съответната колона на таблицата);
- Приоритет 5. Насърчаване на предлагането на маркетинга и преработването – включени са предвидените индикатори по отношение на предлагането на пазара и преработването.
- Приоритет 6. Насърчаване на изпълнението на ИМП – включени са предвидените индикатори, но не са посочени данни за „Common Information Sharing Environment (CISE) for the surveillance of the EU maritime domain“ и „Coverage of marine protected areas(MPAs) b) Coverage of other spatial protection measures under Art. 13.4 of the Directive 2008/56/EC (Km²)“.

В програмата са включени и необходимите елементи на индикаторите:

- Базова година
- Стойност
- Източник на информация

За повечето индикатори е използвана базата данни на ЕК, която съдържа контекстни индикатори за рибарския флот, аквакултурите и преработвателната индустрия и като цяло тези данни са използвани коректно.

Индикатори за резултат и краен продукт:

- По какъв начин очакваните конкретни резултати ще допринесат за постигането на общите резултати на програмата

В таблицата по-долу са представени коментари по отношение на индикаторите за резултат, които са включени в ПМДР.



№.	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Общ индикатор	Сила на връзката със специфичните цели	Коментар
Резултат						
Приоритет 1						
1	Промяна в нетната печалба	хиляди евро	500	Да	силна	На база на наличните исторически данни, целта изглежда постижима.
2	Промяна (намаляване) на нежелания улов	тонове %	10 2,5	Да	силна	На база на наличните исторически данни, целта изглежда постижима.
3	Промяна (намаляване) на процента на небалансирания флот	%	1,35	Да	силна	На база на представената методология, целта изглежда постижима.
4	Създадени работни места (FTE) в рибарския сектор или в допълващите дейности	Брой (FTE)	125	Да	силна	Целевата стойност е намалена в настоящата версия на програмата, което е обосновано и е направено на базата на ясна методология.
5	Запазени работни места (FTE) в рибарския сектор или в допълващите дейности	Брой (FTE)	60	Да	силна	Съгласно направени препоръки и от страна на екипа оценители, целевата стойност е намалена в настоящата версия на програмата.
6	Промяна в нараняванията и злополуките, свързани с работата а) Промяна в броя на нараняванията и злополуките, свързани с	Брой %	а) - 1 б) 0	Да	силна	-



№.	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Общ индикатор	Сила на връзката със специфичните цели	Коментар
	работата б) Промяна в % от наранявания и злополуки, свързани с работата към общия брой рибари					
7	Промяна в обхвата на морски защитени зони (МЗЗ), отнасящи се към ПС 1: а) Промяна в обхвата на зоните по Натура 2000, определени съгласно директивите за птиците и за местообитанията б) Промяна в обхвата на други мерки за пространствена защита по чл. 13.4 от Директива 2008/56/ЕО	Km ²	124	Да	силна	На база на предвидените дейности, целевата стойност изглежда постижима.
Приоритет 2						
1	Промяна на обема на продукцията	Тона	6000	Да	силна	Съгласно направени препоръки и от страна на екипа оценители, целевата стойност е намалена в настоящата версия на програмата.



№.	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Общ индикатор	Сила на връзката със специфичните цели	Коментар
2	Промяна на стойността на продукцията	хиляди евро	16 300	Да	силна	Съгласно направени препоръки и от страна на екипа оценители, целевата стойност е намалена в настоящата версия на програмата.
3	Промяна в обема на производството на биологичните аквакултури	Тона	50	Да	силна	Съгласно направени препоръки и от страна на екипа оценители, целевата стойност е намалена в настоящата версия на програмата.
4	Промяна в обема на производството в рециркулационни системи	Тона	1500	Да	силна	Като се имат предвид статистическите данни за последните години, целевата стойност изглежда висока, но съответства на планираните дейности.
5	Ферми за аквакултура, предоставящи екологични услуги	брой	50	Да	силна	Целевата стойност съответства на предвидените дейности.
8	Разкрити работни места	Брой (FTE)	70	Да	силна	Съгласно направени препоръки и от страна на екипа оценители, целевата стойност е намалена в настоящата версия на програмата.
9	Запазени работни места	Брой (FTE)	50	Да	силна	Съгласно направени препоръки и от страна на екипа оценители, целевата стойност е намалена в настоящата версия на програмата.
Приоритет 3						
1	Брой на установените тежки нарушения	Брой	85	Да	силна	В контекстните индикатори е посочено, че броят на установените тежки нарушения за последните 7 години е 167. В този смисъл следва да се изясни дали



№.	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Общ индикатор	Сила на връзката със специфичните цели	Коментар
						стойността на индикатора е за 7 години, само за 2023 г. или за целия период 2014-2023.
2	Разтоварвания, които са обект на физически контрол	%	35	Да	силна	Като се има предвид стойността на контекстния индикатор, целта изглежда постижима.
3	Увеличаване на процента на изпълнение за предаване на данни	%	90	Да	силна	-
Приоритет 4						
1	Брой създадени предприятия	Брой	75	Да	силна	Методологията ясно описва начинът за изчисление на индикатора.
Приоритет 5						
1	Изменение в стойността на първите продажби от тези, които не са осъществени от Организации на производителите	хиляди евро	7 000	Да	силна	Методологията за изчисление на целевата стойност следва да се доразвие.
2	Промяна в обема на първите продажби от тези, които не са осъществени от Организации на производителите	Тона	3 000	Да	силна	Методологията за изчисление на целевата стойност следва да се доразвие.



№.	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Общ индикатор	Сила на връзката със специфичните цели	Коментар
Приоритет 6						
1	Увеличаване на общата среда за обмен на информация (CISE) за наблюдение на европейските морски области	%	100	Да	силна	-
2	Промяна в обхвата на морски защитени зони (МЗЗ), отнасящи се към ПС 1: а) Промяна в обхвата на зоните по Натура 2000, определени съгласно директивите за птиците и за местообитанията (Km ²) б) Промяна в обхвата на други мерки за пространствена защита по чл. 13.4 от Директива 2008/56/ЕО (Km ²)	а) (Km ²) б) (Km ²)	а) 124 б) Неприложимо	Да	силна	-



На базата на анализа може да се направи заключение, че всички индикатори са общи индикатори и в този смисъл ще допринесат за целите на ПМДР. Индикаторите, включително и целевите им стойности, са обсъдени с УО на програмата и като цяло са постижими и базирани на ясна методология. Препоръчва се допълнително изясняване на методологията за изчисление на следните индикатори:

- Брой на установените тежки нарушения
- Изменение в стойността на първите продажби от тези, които не са осъществени от Организации на производителите
- Промяна в обема на първите продажби от тези, които не са осъществени от Организации на производителите

Целевите стойности на някои от индикаторите посочени по-горе бе завишена в предходни версии на системата от индикатори, но след проведени обсъждания с екипа оценители и УО, стойностите им са намалени.

Преглед на индикаторите за продукт е направен в таблицата по-долу на базата на това дали са общи индикатори, доколко съответстват на логиката на интервенция и коректността на Обосновката за комбинацията от мерки по ЕФМДР.

Наименование на показателя за изпълнението и мерна единица за него	Общ индикатор	Съответствие с логиката на интервенция	Коректност на Обосновката за комбинацията от мерки по ЕФМДР	Коментар
Брой проекти за опазване, намаляване на въздействието на риболова върху околната среда и приспособяване на риболова към опазването на видовете	X	X	X	Делфините не са изрично посочени в SWOT анализа и не е необходимо да се споменават в обосновката за комбинацията от мерки по ЕФМДР. Останалите елементи в обосновката присъстват и в SWOT анализа.
Брой проекти за иновации, консултантски услуги и партньорства с учени	X	X	X	
Брой проекти за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистеми	X	X	X	
Брой проекти за добавяне на стойност, качество, използване на нежелания улов и риболовни пристанища, кейове за разтоварване, рибни	X	X	X	



борси и закрити лодкостоянки				
Брой проекти за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистеми	X	X	Изпълнена е препоръката за съкращаване на текста	Елементите в обосновката са обвързани със следната слаба страна в SWOT анализа: „Рибните запаси не се използват устойчиво и намаляват, включително на най-ценния морски вид с висока пазарна цена – калкана.“ В същото време те са много по-детайлни. Например в SWOT-а не присъства: „подпомогне подготовката на планове за управление на защитените зони и тяхното изпълнение.“
Брой проекти за окончателно преустановяване	X	X	Изпълнена е препоръката за съкращаване на текста	Обосновката присъства и в SWOT анализа
Брой проекти за насърчаване на човешкия капитал и социалния диалог, диверсификация и нови форми на доход, стартиращи фирми за рибари и здраве / безопасност	X	X	Изпълнена е препоръката за съкращаване на текста	Обосновката присъства и в SWOT анализа
Брой проекти за добавяне на стойност, качество, използване на нежелания улов и риболовни пристанища, кейове за разтоварване, рибни борси и закрити лодкостоянки	X	X		
Брой проекти за иновации и консултантски услуги	X	X	X	Обосновката присъства и в SWOT анализа
Брой проекти за продуктивни инвестиции в аквакултурите	X	X	X	Като цяло обосновката присъства и в SWOT анализа



Брой проекти за общо насърчаване на човешкия капитал в аквакултурата и нови производители на аквакултури	X	X		В обосновката може да бъде добавено изречение за нуждите / инвестициите по отношение на човешкия капитал (може да бъде обвързано с идентифицираната в SWOT анализа нужда от „Увеличаване на производителността на труда“)
Брой проекти за продуктивни инвестиции в аквакултурите	X	X	X	Обосновката присъства и в SWOT анализа
Брой проекти за продуктивни инвестиции в аквакултурата	X	X		
Брой проекти за ограничаване на въздействието на аквакултурите върху околната среда (схеми за екологосъобразно управление, схеми за одит, екологични услуги на биологичното производство на аквакултури)	X	X		
Брой проекти за ограничаване на въздействието на аквакултурите върху околната среда (схеми за екологосъобразно управление, схеми за одит, екологични услуги на биологичното производство на аквакултури)	X	X	X	Като цяло обосновката присъства и в SWOT анализа (с изключение на предвидения „ex-situ център предназначен за опазване и възпроизводство на водни животни, по-конкретно калкан“)
Брой проекти за събиране, управление и използване на данни	X	X	X	Обосновката присъства и в SWOT анализа
Брой проекти за прилагане на системата	X	X	X	Елементите в обосновката са много



на Съюза за контрол, инспекции и изпълнение				детайлни в сравнение с идентифицираните проблемни области в SWOT анализа
Брой проекти за подготвително подпомагане	X	Изпълнена е препоръката за обвързване с ТЦ8	X	Обосновката присъства и в SWOT анализа
Брой осъществени стратегии за местно развитие	X	Изпълнена е препоръката за обвързване с ТЦ8	X	
Брой на организации на производители или асоциации на организации на производители подкрепени за Планове за производство и предлагане на пазара	X	X	X	Обосновката присъства и в SWOT анализа
Брой проекти за предлагане на пазара и помощи за складиране	X	X		
Брой проекти за преработка	X	X	X	Обосновката присъства и в SWOT анализа
Брой проекти за интегрирано морско наблюдение	X	X	X	Обосновката присъства и в SWOT анализа
Брой проекти за опазване и подобряване на познанията за морската среда	X	X	X	Обосновката присъства и в SWOT анализа

Цялостният извод, който може да бъде направен по отношение на индикаторите за продукт е, че всички те са общи индикатори. Обосновката за комбинацията от мерки по ЕФМДР е адекватна и присъства в SWOT анализа.

Адекватност на етапните цели, избрани в рамката за изпълнение:

- дали заложените стойности на етапните цели в рамката за изпълнение са подходящи и реалистични;
- дали постигането на тези етапни цели ще бъде надеждна индикация, че програмата е на път да постигне целите си.



Анализ на адекватността на етапните цели, избрани в рамката за изпълнение, не може да бъде извършен в рамките на предварителната оценка, тъй като в настоящия вариант на ПМДР не е включено Описание на рамката за изпълнение (в съответствие с член 22 и приложение II на Регламент (ЕС) № 1303/2013).

2.3 Основни продукти и резултати от Дейност 2

Продукти	Статут
Извършен преглед на заложените в ПМДР показатели	Изпълнено
Проведено онлайн проучване	Изпълнено
Проведени интервюта с експерти, които участват в разработването на ПМДР – експерти на ИАРА и външни експерти	Изпълнено
Проведена фокус група с бенефициенти	Изпълнено
Резултати	Статут
Оценка на определените целеви стойности и правдоподобността на прогнозите във връзка с избраните мерки и предложения бюджет по тях (тема 2 в Техническото задание)	Изпълнено
Оценка на адекватността на етапните цели, избрани в рамката за изпълнение (тема 9 в Техническото задание)	В настоящия вариант на ПМДР не е включено Описание на рамката за изпълнение

3. Дейност 3 – Оценка на приноса на избора на приоритети и мерки към тематичните цели на ОСР при същевременното адресиране на специфичните потребности на сектора

3.1 Събиране на информация

Анализът и оценката по тази обособена дейност са направени на база кабинетно проучване на основни документи със стратегически и програмен характер, имащи за цел да формулират визията, целите и приоритетите в сектор „Рибарство” в хоризонта до 2020 г., а именно:

- Стратегия на ЕС „Европа 2020”;
- Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2328/2003, (ЕО) № 861/2006, (ЕО) № 1198/2006 и (ЕО) №



791/2007 на Съвета и Регламент (ЕС) № 1255/2011 на Европейския парламент и на Съвета;

- Споразумение за партньорство на Република България очертаващо помощта от европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.;
- Национална програма за развитие „България 2020“;
- Многогодишен национален стратегически план за аквакултурите в България (2014-2020);
- Съобщение на Комисията относно стратегията за устойчиво развитие на европейската аквакултура — COM(2002) 511;
- Съобщение на Комисията относно изграждане на устойчиво бъдеще за аквакултурата (COM(2009)162); и
- Становище на службите на Комисията относно разработването на Споразумение за партньорство и програми в България за периода 2014—2020 г.

3.2 Отговори на основните въпроси

Съответствие и съгласуваност на определените в програмата тематични цели и приоритетни оси със Стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, отчитайки националните и регионални нужди и потенциал за развитие и опитът от програмен период 2007-2013 г.

За осъществяването на стратегията „Европа 2020“, в плановия период 2014 – 2020 г., под наименованието “Обща стратегическа рамка” (ОСР) ЕК предложи набор от елементи (политики, инструменти, принципи и др.), които да осигурят ясни стратегически насоки за процеса на програмиране на съвместни действия между ЕС и държавите членки, както и да улеснят секторната и териториалната координация на интервенциите на Съюза и координацията с други имащи отношение политики и инструменти на ЕС, в съответствие с общите и конкретните цели на стратегията. ОСР дефинира 11 тематични цели, които следва да допринесат за осъществяването на стратегията „Европа 2020“, както и финансовите ресурси под формата на фондове необходими за постигането им, включително и общите правилата за тяхното разходване. Основен източник на финансов ресурс в областта на рибарството е Европейският фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР).

Процесът на идентифициране на потребности и формулиране на цели в сектора е доразвит на национално ниво посредством серия от стратегически и програмни документи:

- Национална програма за развитие: България 2020 – интегриран документ за социално-икономическото развитие на България до 2020 г., обвързващ приоритетите на ЕС в контекста на стратегията „Европа 2020“ с националните приоритети;



- Споразумение за партньорство – документ, който определя целите и приоритетите на Република България при използване на средствата от ЕСИФ за програмен период 2014-2020 г. и очертава основните инвестиционни сфери и стратегия за постигане на устойчив, приобщаващ и интелигентен растеж;
- Многогодишен национален стратегически план за развитие на аквакултурите (2014-2020) – изготвен въз основа на стратегическите насоки на ЕС.

ЕФМДР допринася за стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, както и за изпълнението на общата политика в областта на рибарството⁵. Общата стратегическа рамка определя приноса на ЕФМДР чрез съответните оперативни програми към четири от заложените в нея Тематични цели, в подкрепа на стратегията „Европа 2020“:

- Тематична цел 3: Повишаване на конкурентоспособността на малките и средните предприятия и на селскостопанския сектор, и на сектора на рибарството и аквакултурите;
- Тематична цел 4: Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори;
- Тематична цел 6: Опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност;
- Тематична цел 8: Насърчаване на заетостта и подкрепа за мобилността на работната сила.

В регламента за ЕФМДР са определени целите, за постигането на които този финансов инструмент трябва да допринесе:

- (а) насърчаване на конкурентоспособни, икономически жизнеспособни и устойчиви в социално и екологично отношение рибарство и аквакултури;
- (б) подкрепа за изпълнението на ОПОР;
- (в) насърчаване на балансирано и приобщаващо териториално развитие на районите за рибарство и аквакултури;
- (г) подкрепа за разработването и изпълнението на интегрираната морска политика на Съюза в допълнение към политиката на сближаване и общата политика в областта на рибарството.

Постигането на целите е заложено да се осъществи посредством реализацията на шест приоритета на Съюза, които са свързани с тематичните цели на общата стратегическа рамка (член 6 от Регламента за ЕФМДР).

⁵ Чл. 6 от Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2328/2003, (ЕО) № 861/2006, (ЕО) № 1198/2006 и (ЕО) № 791/2007 на Съвета и Регламент (ЕС) № 1255/2011 на Европейския парламент и на Съвета



Общата цел на намесата чрез ПМДР е постигането на динамично, устойчиво и конкурентоспособно развитие на рибарството и аквакултурата в периода 2014-2020 г. В допълнение, съгласно Насоките на ЕК за изготвяне на ОП, стратегическото планиране следва да включва обосновка на избора и приоритизацията на общностни приоритети, специфични цели и мерки (ЕФМДР). Комисията е формулирала списък от специфични цели към всеки приоритет като за целите на програмата трябва да се изберат най-подходящите на основата на SWOT анализа. Единствено специфичните цели по отношение на контрола и събирането на информация са задължителни. Допусната е възможността за гъвкавост по отношение добавянето на специфични цели от страна на отделните държави членки.

Подбраните специфични цели в ПМДР отговарят на приоритетите на Съюза, които допринасят, от своя страна, за изпълнението на тематичните цели от Общата стратегическа рамка. Не са добавени конкретни цели извън списъка с предварително зададени.

Съответствие и съгласуваност на определените в програмата тематични цели и приоритетни оси със заложеното в Споразумението за партньорство, други релевантни инструменти и специфичните препоръки за държавите-членки.

Предвид заключенията от анализа на различията, потребностите за развитие и потенциала за растеж в Споразумението за партньорство на България, са формулирани четири стратегически приоритета за финансиране:

1. Стратегически приоритет 1: Образование, квалификация и заетост за приобщаващ растеж (СП 1)
2. Стратегически приоритет 2: Научни изследвания, иновации и инвестиции за интелигентен растеж (СП 2)
3. Стратегически приоритет 3: Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж (СП 3)
4. Стратегически приоритет 4 (хоризонтален): Добро управление и достъп да качествени обществени услуги (СП 4)

Идентифицираните области на интервенция, съфинансирани от фондовете на ЕСИФ в рамките на Споразумението за партньорство и свързаните оперативни програми, са допълващи към националните усилия на българското правителство за изпълнението на основните цели на НПП: България 2020 и на Националната програма за реформи.

Приложението на политиката по отношение на районите, обвързани с рибарството в България набляга на резервите за икономическо развитие преди всичко налични в диверсификацията и развиването на морски и сладководни аквакултури. Същевременно се търсят възможности за диверсификация на икономическите дейности в други браншове на морската икономика, оползотворяването на отпадъците, въвеждането на енергийна ефективност и ползването на възобновяеми енергийни източници,



подобряване на общата организация на пазарите, мониторинга на рибните запаси и здравето на морските и речните екосистеми.

Споразумение за партньорство		Програма за морско дело и рибарство 2014-2020					
Стратегически приоритет	Подприоритет	Приоритет 1	Приоритет 2	Приоритет 3	Приоритет 4	Приоритет 5	Приоритет 6
1. Образование, заетост, социално включване и здравеопазване за приобщаващ растеж	8) Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила				✓✓✓		
	9) Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация						
	10) Инвестиции в образованието, обучението, включително професионално обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот						
	11) Повишаване на институционалния капацитет на публичните органи и заинтересованите страни и допринасяне за ефективна публична администрация						
2. Научни изследвания, иновации и инвестиции за интелигентен растеж	1) Засилване на научноизследователската дейност, технологичното развитие и иновациите						
	2) Подобряване на достъпа до информационни и комуникационни технологии и на тяхното използване и качество						
	3) Повишаване на конкурентоспособността на малките и средни предприятия, и на селскостопанския сектор и на сектора на рибарството и аквакултурите	✓✓✓	✓✓✓			✓✓✓	
3. Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж	4) Подпомагане преминаването към ниско-въглеродна икономика във всички сектори		✓				
	5) Насърчаване на адаптацията към изменението на климата и превенцията и управлението на риска						
	6) Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност	✓✓	✓✓	✓✓✓			✓✓✓
4. Добро управление и достъп да качествени адм. услуги							

Легенда: ✓ – слаба връзка, ✓✓ – средно силна връзка, ✓✓✓ – силна връзка

Фигура 2: Връзка между ПМДР 2014-2020 и Споразумението за партньорство



Както е видно от таблицата по-горе, съществува силна връзка и съгласуваност между първите три стратегически приоритета на Споразумението за партньорство и заложените приоритети и цели в ПМДР.

Допълнително е отразена връзката между изпълнението на ПМДР 2014-2020 и реализацията на европейската стратегия „Син растеж“ в подкрепа на устойчивия растеж в морския сектор, морския транспорт и туризма.

В Специфичните препоръки на Съвета относно Националната програма за реформи на България за 2014 г. (COM(2014) 403 final) не са посочени конкретни препоръки по отношение на сектора рибарство и аквакултури. Въпреки това ПМДР ще подпомогне достъпа на МСП и на новосъздадените предприятия до финансиране, което е ангажимент на България, съгласно Специфичните препоръки за 2013 г.⁶

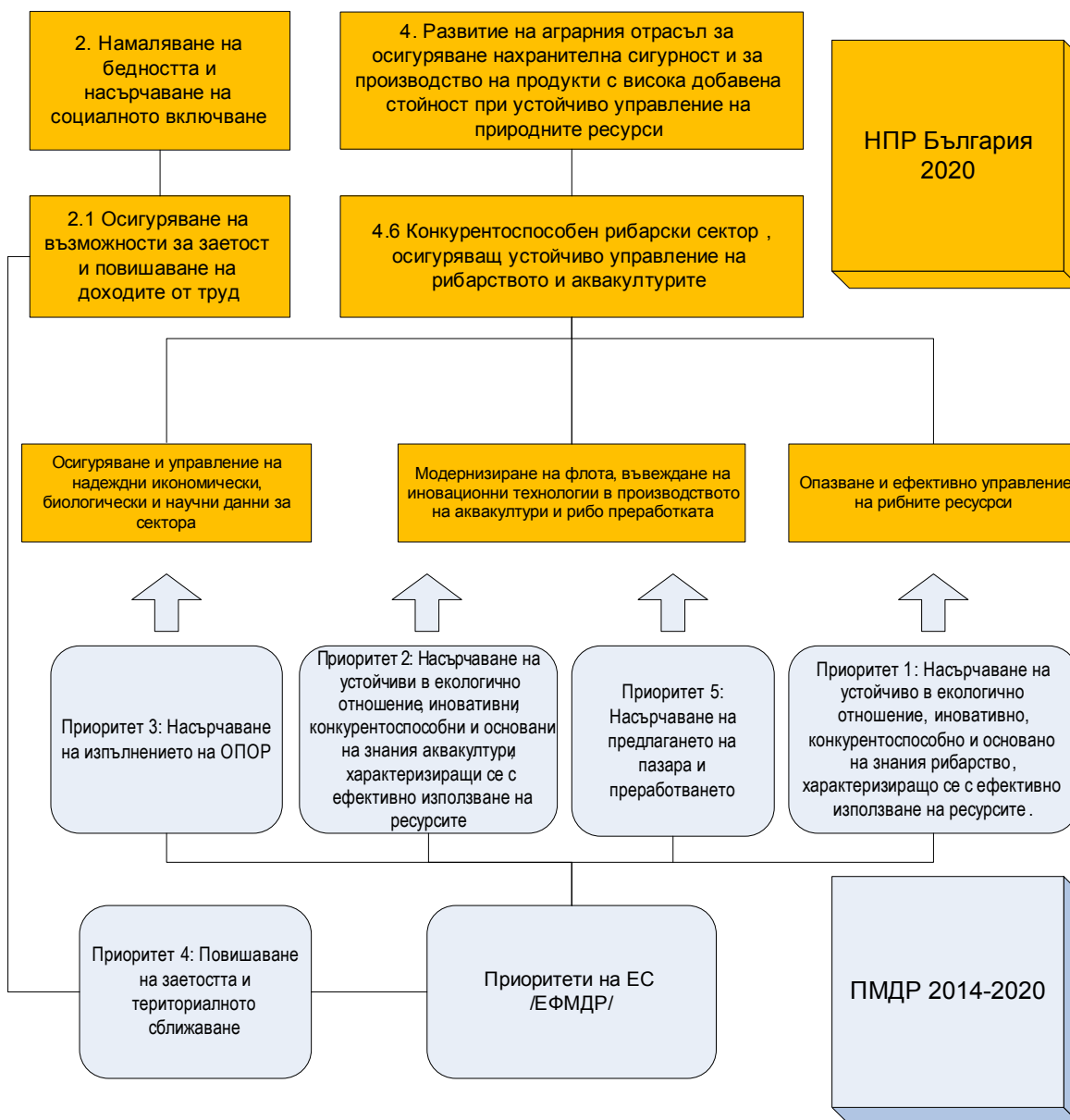
Оценка на съответствието и съгласуваността на специфичните цели и заложените мерки в ПМДР спрямо Национална програма за развитие: България 2020

Сред останалите документи със стратегически/програмен характер, разгледани в настоящата оценка, е Националната програма за развитие: „България 2020“.

Целите за сектор „Рибарство“ в контекста на НПП: България 2020 са залегнали в рамките на Приоритет 4. „Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси“, по-конкретно в Подприоритет 4.6 „Създаване на конкурентоспособен рибарски сектор, осигуряващ устойчиво управление на рибарството и аквакултурите“. Реализацията на подприоритета следва да спомогне за модернизация, въвеждане на иновации и нови технологии и опазването на рибните ресурси. По този начин ще бъде повишена конкурентоспособността на сектора, като същевременно ще се осигури неговото устойчиво развитие. Областите на въздействие, свързани с реализацията на подприоритета, са както следва:

- Модернизиране на флота, въвеждане на иновационни технологии в производството на аквакултури и рибопреработката.
- Осигуряване и управление на надеждни икономически, биологични и научни данни за сектора.
- Опазване и ефективно управление на рибните ресурси.

⁶ Вж. Работен документ на Службите на Комисията, придружаващ Препоръката на Съвета относно Националната програма за реформи на България за 2014 г. и съдържаща становище на Съвета относно Конвергентната програма на България за 2014 г. SWD(2014) 403 final



Фигура 3: Връзка между приоритети, подприоритети и области на въздействие (НПР) и имащи отношение към целите и дейностите заложи в ПМДР 2014-2020

Реализацията на горепосочените подприоритети трябва да доведе до: (1) повишаване на производство на аквакултури, (2) на количеството преработени рибни продукти и (3) на консумацията на рибни продукти от населението, (4) увеличаване на количеството и качеството на научно-изследователската дейност сектора, която да послужи като основа за повишаване на ефективността на неговото управление, (5) стабилизиране на популациите на стопански значими видове риба.

Целите в ПМДР са съвместими и ще подпомогнат изпълнението на основната цел и дефинираните под-цели в Националния стратегически план.

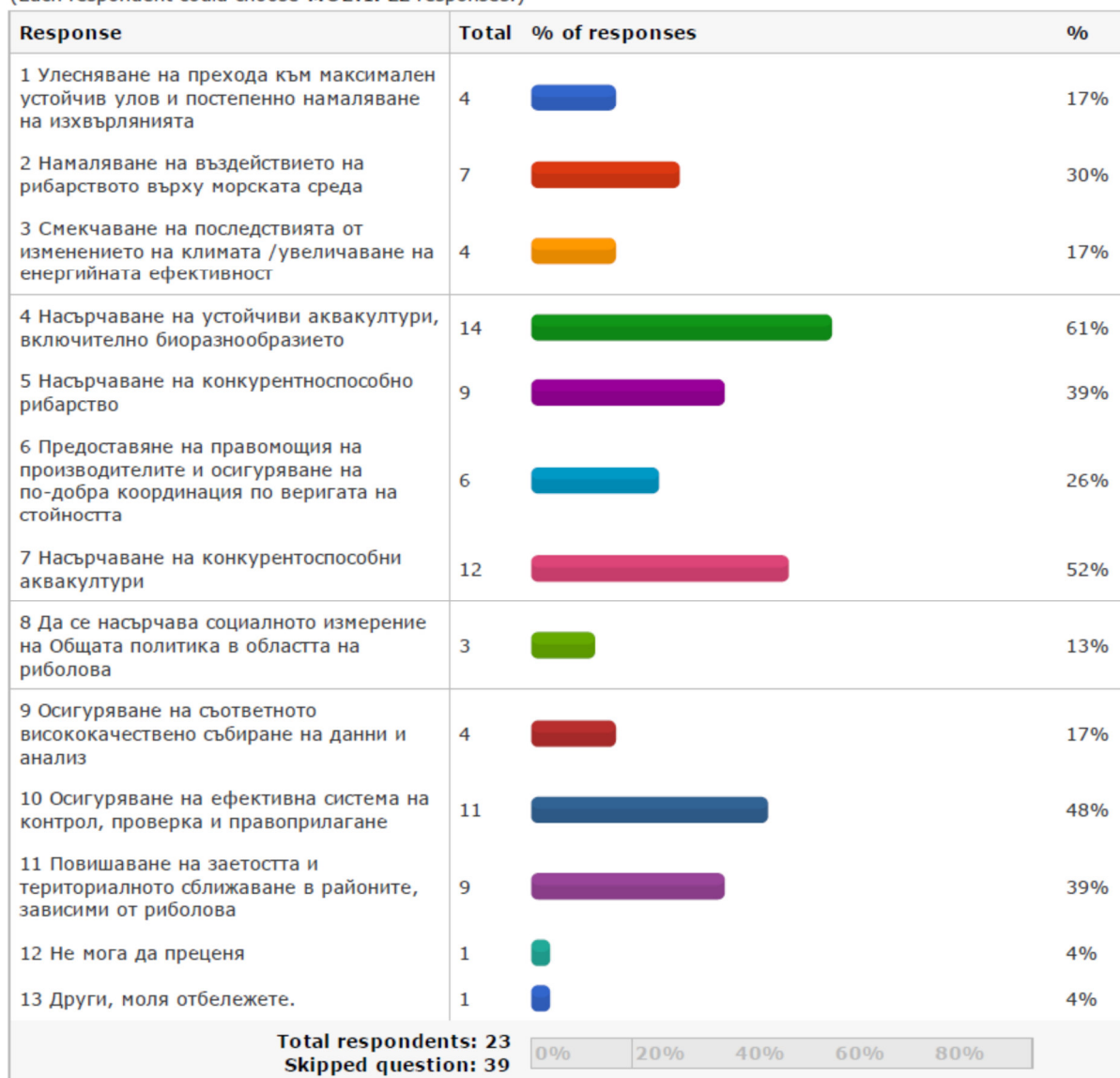


Специфичните цели на програмата подпомагат изпълнението на приоритетите, определени в Многогодишния национален стратегически план за развитието на аквакултурите.

Въпросът с връзката между подбраните специфични цели и нагласите/потребности на заинтересованите страни по отношение на бъдещата програма беше обсъждан и анализиран в рамките на проведеното анкетно изследване. Анкетираните заинтересовани страни „разпознават” специфичните цели и ги свързват с националните потребности.

Графиката по-долу показва разпределението на участвалите в анкетата представители на бенефициентите по настоящата програма.

6. Според Вас, какъв трябва да е фокусът на ПМДР 2014-2020? (Можете да посочите повече от един отговор)
(Each respondent could choose **MULTIPLE** responses.)



Фигура 4: Приоритетност на специфичните цели според бенефициенти на ОПРСР 2007-2013



Както се вижда, превес взима целта по отношение на устойчивите аквакултури, следвана от инвестиционната мярка по аквакултури и осигуряване на ефективни системи за контрол.

Тези резултати кореспондират със становището на участниците в тематичната работна група, които отговориха на същия въпрос по следния начин:

46. Според Вас, какъв трябва да е фокусът на ПМДР 2014-2020? (Можете да посочите повече от един отговор)

(Each respondent could choose **MULTIPLE** responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Улесняване на прехода към максимален устойчив улов и постепенно намаляване на изхвърлянията	14	<div><div></div></div>	50%
2 Намаляване на въздействието на рибарството върху морската среда	12	<div><div></div></div>	43%
3 Сметчане на последствията от изменението на климата /увеличаване на енергийната ефективност	6	<div><div></div></div>	21%
4 Насърчаване на устойчиви аквакултури, включително биоразнообразието	22	<div><div></div></div>	79%
5 Насърчаване на конкурентноспособно рибарство	21	<div><div></div></div>	75%
6 Предоставяне на правомощия на производителите и осигуряване на по-добра координация по веригата на стойността	6	<div><div></div></div>	21%
7 Насърчаване на конкурентноспособни аквакултури	17	<div><div></div></div>	61%
8 Да се насърчава социалното измерение на Общата политика в областта на риболова	8	<div><div></div></div>	29%
9 Осигуряване на съответното висококачествено събиране на данни и анализ	9	<div><div></div></div>	32%
10 Осигуряване на ефективна система на контрол, проверка и правоприлагане	12	<div><div></div></div>	43%
11 Повишаване на заетостта и териториалното сближаване в районите, зависими от риболова	15	<div><div></div></div>	54%
12 Не мога да преценя	0	<div><div></div></div>	0%
13 Други, моля отбележете.	3	<div><div></div></div>	11%
Total respondents: 28 Skipped question: 0		<div><div>0%</div><div>20%</div><div>40%</div><div>60%</div><div>80%</div></div>	

Фигура 5: Приоритетност на специфичните цели според участници в ТРГ

Тук първите три места са по отношение на устойчивите аквакултури, конкурентноспособното рибарство и конкурентноспособните аквакултури. Потвърждава се водещото позиция на аквакултурния сектор.

Общото заключение е, че подбраните специфични цели покриват всяка от тематичните цели на ОСП, като същевременно отговарят на националните потребности.



3.3 Основни продукти и резултати от Дейност 3

Продукти	Статут
Извършен преглед на стратегически европейски/национални документи	Изпълнено
Проведени интервюта с експерти, които участват в разработването на ПМДР	Изпълнено
Резултати	Статут
Извършена оценка на външната съгласуваност на ПМДР (тема 3 от Техническото задание)	Изпълнено

4. Дейност 4 – Оценка на вътрешната съгласуваност на програмата

4.1 Събиране на информация

Оценката на вътрешната съгласуваност на програмата се извършва паралелно с Дейност 3. За нея е използвана информация от гореизброените документи. Анализът на вътрешната съгласуваност се фокусира върху специфичните цели и заложените мерки в ПМДР, а също така взаимовръзката с идентифицираните национални и регионални потребности и потенциал за развитие.

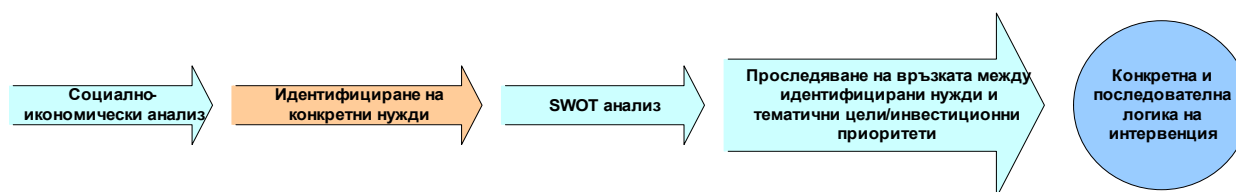
Освен кабинетно проучване, събирането на данни за изпълнение на тази част от оценката включваше използването на онлайн въпросник, интервюта и провеждане на фокус групи. В онлайн въпросника има въпроси към (потенциалните) бенефициенти по отношение на вижданията им за елементите от стратегията на ПМДР 2014-2020.

Срещите и интервюта с експерти, разработващи ПМДР, също включваха въпроси за вътрешната съгласуваност на програмата. Въпросите към експертите бяха базирани на извършения анализ на обективни данни в рамките на кабинетното проучване, както и на вече постъпилите отговори на участниците в електронното анкетиране.

В допълнение, на предвидените фокус групи с бенефициенти и представители на ТРГ също беше обсъдена вътрешната логика на програмата.

4.2 Отговори на основните въпроси

Описанието на стратегическата част на оперативната програма следва да включва логиката на интервенция. Този процес е представен на графиката по-долу:



Фигура 6: Връзка между социално-икономически анализ, нужди, SWOT анализ и логика на интервенция

В Приложение 1 към настоящия вариант на оценка е включена таблица илюстрираща връзката между предвидените мерки, дейностите към тях и идентифицираните потребности. Анализирането на таблицата позволява да се проследи доколко идентифицираните потребности отговарят на предвидените мерки.

Специфичните въпроси, на които се търси отговор в рамките на оценката на вътрешната съгласуваност, са следните:

- Съгласуваност между различните мерки, планираните дейности и очакваните резултати;
- Връзка между избраните приоритети и анализа на потребностите;
- Доколко идентифицираните мерки са подходящи за постигане на поставените цели и как тези мерки се допълват.

Тези въпроси са свързани помежду си и затова за целите на оценката са разглеждани паралелно.

Мерките са подбрани измежду предложените в Приложение 1 към формуляра и насоките за изготвяне на програмата. Те отговарят на съдържанието на съответните членове на Регламента на ЕФМДР, като за всеки от избраните членове е обособена конкретна мярка. След обсъждане на отправени конкретни препоръки по отделни части на обосновката, текстовата част беше редактирана и актуализирана.

Мерки по Приоритет I „Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите”

Мерките имащи отношение към Приоритет I, са следните:

- Диверсификация и нови форми на доход;
- Здраве и безопасност;
- Окончателно преустановяване на риболовните дейности;
- Ограничаване на въздействието на риболова върху морската среда и за адаптиране на риболова към защита на видовете;
- Иновации, свързани с опазването на морските биологични ресурси;



- Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми и компенсационни режими в рамките на устойчивите риболовни дейности ;
- Добавена стойност, качество на продуктите и използване на нежелания улов;
- Рибарски пристанища, кейове за разтоварване, рибни борси и покрити лодкостоянки;

Дейностите по една или повече от тях адресират идентифицираните от SWOT анализа потребности. Направените коментари и препоръки от Консултанта са своевременно адресирани от Възложителя и са отразени в актуалния вариант на ПМДР.

Мерки по Приоритет II „Насърчаване на устойчиви в екологично отношение, иновативни, конкурентоспособни и основани на знания аквакултури, характеризиращи се с ефективно използване на ресурсите”

Мерките, имащи отношение към Приоритет II, са следните:

- Иновации;
- Продуктивни инвестиции в аквакултура;
- Насърчаване на нови производители на аквакултури, развиващи устойчиви аквакултури;
- Преминаване към схеми по управление на околната среда и одитиране и към биологични аквакултури;
- Аквакултури, осигуряващи екологични услуги.

Дейностите по една или повече от мерките адресират идентифицираните потребности. Те са аргументирани, като създават възможност за допълняемост и синергия както с други мерки от същия приоритет, така и с мерки от други приоритети в рамките на програмата. Коментарите на предварителната оценка са взети предвид.

Мерки към Приоритет III „Насърчаване на изпълнението на ОПОР”

Мерките, имащи отношение към Приоритет III, са следните:

- Контрол и изпълнение;
- Събиране на данни;

Мерките и конкретните дейности за адресиране на тези нужди са предварително зададени от проекта за Регламент на ЕФМДР и това е отразено в текста на проекта на ПМДР 2014-2020.

Мерки към Приоритет IV „Повишаване на заетостта и териториалното сближаване”



Мерките, имащи отношение към Приоритет IV, са следните:

- Подпомагане на стратегиите за водено от общностите местно развитие (BOMP)
- Изпълнение на стратегиите за BOMP

В заложените по приоритет IV мерки са включени всички възможни дейности, посочени в чл. 63 на Регламента за ЕФМДР. Широко дефинирани, дейностите са и по-общо обосновани и отговарят на идентифицираните потребности в SWOT анализа. Направените коментари на предварителната оценка по отношение на тази точка са своевременно адресирани.

Мерки към Приоритет V „Насърчаване на предлагането на пазара и преработването“

Мерките, имащи отношение към Приоритет V, са следните:

- Планове за производство и предлагане на пазара;
- Помощ за съхранение;
- Предлагане на пазара;
- Преработване на продуктите от риболов и аквакултури.

В приоритетната ос са предвидени широк набор от допълващи се дейности, които посредством една или повече от предложените мерки адресират идентифицираните потребности в SWOT анализа.

Направените коментари по отношение на тази точка са своевременно адресирани или са загубили своята актуалност вследствие изменението на програмата.

Мерки към Приоритет VI „Насърчаване на изпълнението на ИМП“

В рамките на Приоритет VI, е залегнала само една мярка, а именно „Насърчаване на изпълнението на ИМП“. Мярката ще включва всички залегнали в чл. 80 операции, като същите са включени и в направения SWOT анализ.

Техническа помощ

В частта отделена за описание на използването на техническа помощ от държавата членка ясно са описани мотивите за прилагане на техническа помощ, както и дейностите които ще бъдат подкрепяни. Характерът на тези дейности е тясно свързан с изпълнението на програмата и следва да допринесе за нейното успешно изпълнение. УО се е възползвал от възможността предоставена в чл. 78, ал. 1, б. б) с част от средствата по това перо да бъде финансирана дейността на Националната мрежа на МИРГ.



Направени коментари и препоръки от страна на изпълнителя на предварителната оценка са взети предвид и са отразени в последния вариант на проекта на ПМДР.

След направения анализ на вътрешната съгласуваност и допълването на информацията с резултатите от Дейност 1, 5 и 6 може да се каже, че в програмата като цяло съществува съгласуваност между различните мерки, планираните дейности и очакваните резултати. Подбраните дейности и мерки отговарят на идентифицираните потребности и са подходящи за постигане на специфичните цели. Между отделните приоритети, респективно дейностите и мерките залегнали в отделните приоритети съществува съгласуваност и допълняемост.

Отправените от оценителя препоръки по отношение на отделни мерки и някои от дейности по тях са своевременно адресирани.

4.3 Основни продукти и резултати от Дейност 4

Продукти	Статут
Извършен преглед на логиката на интервенция на ПМДР 2014-2020 г.	Изпълнено
Проведено онлайн проучване	Изпълнено
Проведени интервюта с експерти, които участват в разработването на ПМДР	Изпълнено
Проведена фокус група с бенефициенти	Изпълнено
Проведена фокус група с представители на работната група	Изпълнено
Резултати	Статут
Извършена оценка на вътрешната съгласуваност на програмата (тема 4 в Техническото задание)	Изпълнено

5. Дейност 5 – Оценка на съгласуваността на бюджетните ресурси с целите на програмата

5.1 Събиране на информация

За извършването на оценката на разпределението на бюджетните ресурси по програмата, са прегледани следните основни документи:

- Финансов план на ПМДР 2014-2020 г.
- Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ 2007-2013 г.
- Междинна оценка на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“



- Годишни доклади за изпълнението на ОПРСР 2007-2013 г
- Регламенти за новия програмен период

С цел да бъде отчетено мнението на възможно най-голям брой заинтересовани страни, индикативното финансово разпределение на ПМДР беше обсъдено и на проведените фокус групи.

5.2 Отговори на основните въпроси

Според насоките на ЕК за извършване на предварителни оценки по ЕФМДР за периода 2014-2020 г., анализът на разпределението на финансовите средства по програмата следва да оцени уместността на предвиденото финансиране по приоритети и мерки както от гледна точка на очертаната логика на интервенция на програмата, така и спрямо изградената рамка за мониторинг и оценка на изпълнението.

С настоящия анализ са адресирани следните основни въпроси:

- До каква степен планираните разходи са насочени към идентифицираните потребности и предизвикателства;
- До каква степен за целите с по-голяма стратегическа стойност са разпределени по-голям дял от средствата;
- Цялостната картина, вземайки предвид други политики на интервенция и източници на финансова подкрепа, най-вече от другите фондове от ОСР.

Също така, следва да се провери дали в програмния документ е заложена цялата изискуема информация по отношение на финансовия план на програмата според Общия регламент за СКФ и регламента за ЕФМДР.

За целите на оценката на бюджета на ПМДР 2014-2020 г. в последващия анализ са описани резултатите от следните извършени дейности:

- Общ преглед на заложената в рамките на програмния документ на ПМДР 2014-2020 г. финансова рамка;
- Анализ на финансовото разпределение;
- Бенчмаркинг спрямо финансовото разпределение и изпълнение по ПМДР през настоящия програмен период;
- Анализ на резултатите от онлайн анкета и фокус групи с бенефициенти, представители на работната група за ПМДР 2014-2020 г. и на УО за разпределението на финансовите ресурси на ПМДР 2014-2020 г.
- Анализ на степента на съответствие на финансовото разпределение по ПМДР 2014-2020 спрямо изискванията на европейските регламенти.
 - Степен на спазване на формалните изисквания при описанието на финансовата рамка в програмния документ и съфинансиране;



- Последователност и обоснованост на разпределението на бюджетните средства спрямо изискванията за тематична концентрация в европейските регламенти.

Анализ на финансовата рамка на ПМДР 2014-2020 г.

Структура на бюджета на ПМДР 2014-2020 г.

В бюджета на ПМДР 2014-2020 са заложили мерки за постигането на всички приоритети на ЕФМДР (включени в чл. 6 на Регламента за ЕФМДР). Разпределението на ресурсите по приоритети и специфични цели е сравнително балансирано. Над половината от целия размер на средствата по ЕФМДР за България са заделени за постигането на първия и втория приоритет, свързани с иновациите, устойчивостта, екологията и конкурентоспособността на рибарството и аквакултурите. На останалите 4 определени в Регламента за ЕФМДР приоритета се падат 40% и близо 5% са заделени за техническа помощ по програмата. Процентно разпределение на бюджета на програмата е представено в таблицата по-долу.

(сумите са в евро)

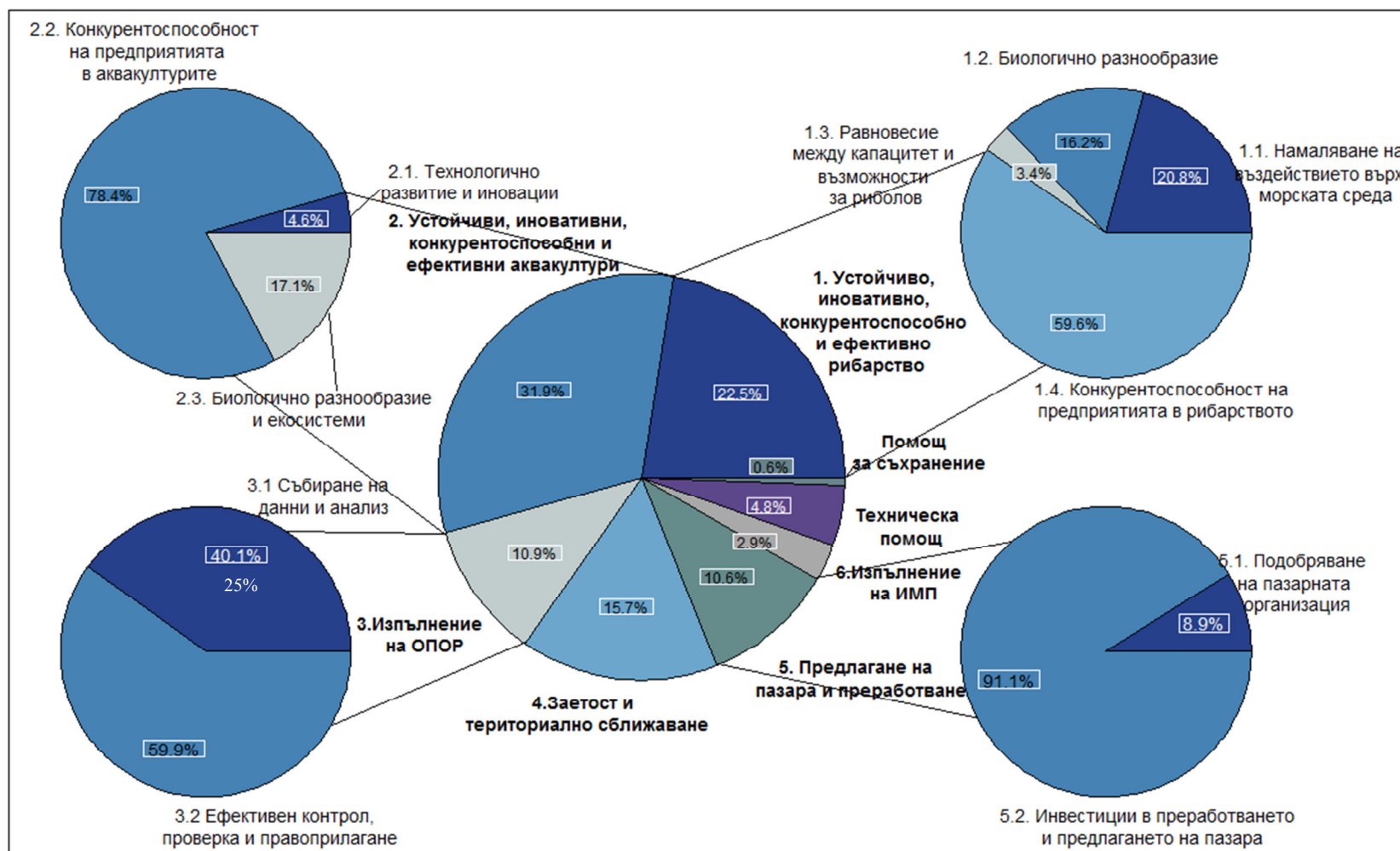
Приоритетна ос	Бюджет от ЕФМДР (ЕС)	Бюджет на ПМДР	% на приоритета към общия бюджет на ПМДР
ПО 1: Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите	18 921 000	25 514 500	22.47%
ПО 2: Насърчаване на устойчиви в екологично отношение, иновативни, конкурентоспособни и основани на знания аквакултури, характеризиращи се с ефективно използване на ресурсите	27 161 250	36 215 000	31.90%
ПО 3: Насърчаване на изпълнението на ОПОР	10 476 631	12 414 579	10.93%
ПО 4: Повишаване на заетостта и териториалното сближаване	15 180 000	17 858 824	15.73%
ПО 5: Насърчаване на предлагането на пазара и преработването	9 012 750	12 017 000	10.58%
ПО 6: Насърчаване на изпълнението на ИМП	2 500 000	3 333 333	2.94%
Техническа помощ	4 125 000	5 500 000	4.84%
Помощ за съхранение	689 991	689 991	0.61%
ОБЩО:	88 066 622	113 543 227	100%

По специфични цели, тези средства са основно (над 70%) заделени за подобряване на конкурентоспособността и жизнеспособността на предприятията в сектора на



рибарството и аквакултурите, като предвиденото финансиране на аквакултурите (на ниво приоритетна ос) е с близо 10 процентни пункта по-голямо.

За повишаване на заетостта и териториалното сближаване ще бъдат заделени над 16% от всички ресурси по програмата, следвани от приоритетите насочени към Насърчаване на изпълнението на ОПОР (11%), Насърчаване на предлагането на пазара и преработването (10,6%), техническа помощ (4,8%) и Насърчаване на изпълнението на интегрираната морска политика – малко под 3%. Разпределението на предвидените по програмата средства по приоритетни оси и специфични цели е представено на графиката по-долу.

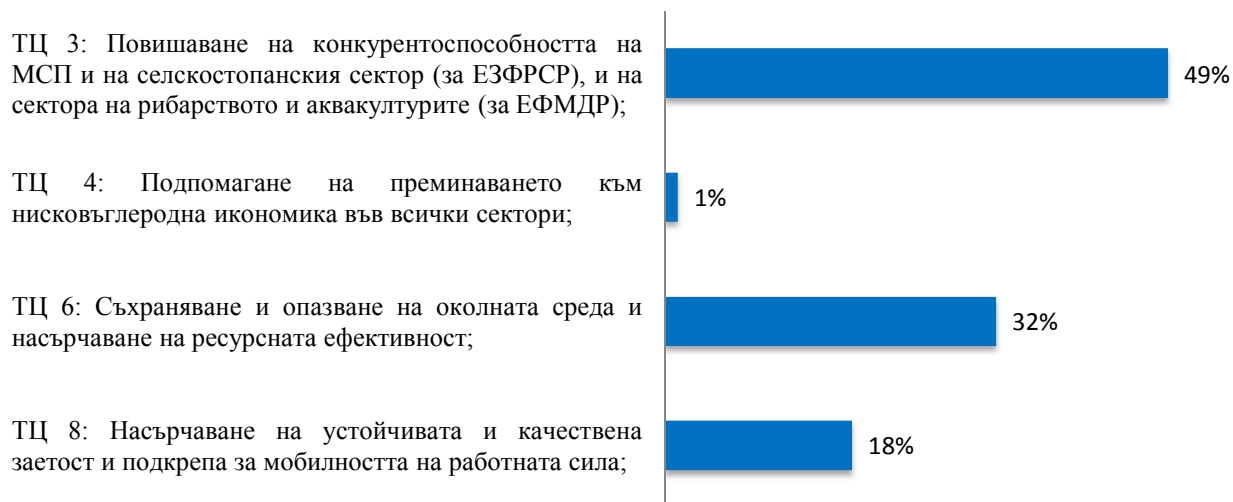


Фигура 7: Структура на ПМДР 2014-2020 г. по приоритети на Съюза и специфични цели

Източник: Информация от УО, собствени изчисления



Така представеното разпределение има следното изражение в термините на тематични цели на ЕС:



Фигура 8: Структура на ПМДР 2014-2020 г. по тематични цели

Източник: Информация от УО, собствени изчисления

Ако изключим средствата за техническа помощ, най-голям дял от средствата (49%) по ПМДР 2014-2020 са предвидени за постигане на целите за повишаване на конкурентоспособността на българската икономика, конкретно в сектора на рибарството и аквакултурите. Значителни ресурси са заделени и за дейности, свързани с опазването на околната среда, включително постигане на устойчиво рибарство и аквакултури и опазване на биоразнообразието. ПМДР 2014-2020 би трябвало да има значим принос и за повишаването и подобряването на качеството на заетостта в страната, както и малък принос за постигането на по-нисковъглеродна икономика. Така дефинирано, разпределението по тематични цели на бюджета на програмата съответства на целите на ПМДР 2014-2020.

Анализ на предвидената форма на подпомагане в рамките на ПМДР 2014-2020 г.

В ПМДР 2014-2020 г. липсва информация относно предвидената форма на финансиране по мерки. Според представената презентация на последната версия на оперативната програма пред членовете на ТРГ на 19 август 2014 г., за почти всички мерки е заложено „Възстановяване на действително платени и направени допустими разходи”.

Изключения от тази обща формулировка на формата на финансиране правят следните мерки: „Окончателно преустановяване на риболовните дейности” и „Иновации, свързани с опазването на морските биологични ресурси“ – в рамките на тези мерки безвъзмездната помощ ще бъде под формата на компенсции.



В последната версия на програма не са включени възможности за прилагане на финансови инструменти по отделни мерки.

Финансовата обосновка не е специфичен елемент от формуляра за разработване на ПМДР. В същото време, съгласно Чл. 18, 1, т.б, iii от Регламент 508/2014, разпределението на финансовите ресурси за включените в програмата приоритети на Съюза следва да бъде обосновано и подходящо за постигането на поставените цели. Поради тази причина се препоръчва разработването на обосновка на финансовото разпределение на средствата по програмата, която да включва и отчита разпределението на средства по приоритети, специфични и тематични цели и мерки, както и разпределението по години. Подобни текстове би могло да бъдат включени в описанието на стратегията на програмата.

Анализ на изпълнението на ОПРСР през настоящия период 2007-2013 г.

Таблицата по-долу илюстрира изпълнението по ОПРСР 2007-2013 към края на юли 2014 г. Договорените средства по програмата към 28 юли 2014 г.⁷ възлизат на 96% от бюджета, а реално изплатените – 39%.

Тези нива на усвояване се дължат от една страна на отложеното стартиране на програмата, поради забавянето на оценката на съответствието. От друга страна, както е отбелязано и в годишния доклад на КЕВКЕФ за 2012 г., слабите резултати се дължат и на усложнената икономическа ситуация в страната, която налага ограничения върху възможността за осигуряване на допълнително външно финансиране за изпълнение на проектите, финансирани по програмата. Поради тази причина, тъй като авансовите плащания по програмата са в размер до 50%, голяма част от бенефициентите финансират дейностите си с тях и забавят изпълнението на проектите. Това води до ниски нива на верифициране и сертифициране на разходи, тъй като авансовите плащания се верифицират едва когато бъдат представени съответните разходни документи.

(сумите са в лева, към 28.07.2014 г.)

Мярка	Финансов план	Договорени средства	%	Изплатени средства	%
1. Мерки за приспособяване на българския риболовен флот	15 646 640	8 724 376	53%	8 092 800	52%
1.1. Публична помощ за постоянно прекратяване на риболовни дейности	7 353 921	8 617 868	117%	7 998 429	109%
1.2. Публична помощ за временно прекратяване на риболовни дейности	782 332	0	0%	0	0%
1.3. Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност	5 945 723	106 508	2%	94 371	2%
1.4. Дребномашабен крайбрежен риболов	782 332	0	0%	0	0%

⁷ По данни от интернет страницата на програмата



1.5. Социално-икономически компенсации за управлението на флота	782 332	0	0%	0	0%
2. Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура	93 879 840	95 738 123	81%	50 380 104	54%
2.1. Производствени инвестиции в аквакултурата	55 106 022	63 108 889	115%	29 779 667	54%
2.2. Аква-екологични мерки	107 597	84 781	79%	12 495	12%
2.3. Мерки за опазване здравето на потребителя		0		0	
2.4. Мерки за опазване здравето на животните		0		0	
2.5. Риболов във вътрешни водоеми	66 395	0	0%	0	0%
2.6. Инвестиции в преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура	8 381 976	17 376 602	207%	5 420 092	65%
Финансов инженеринг	30 217 850	15 167 850	50%	15 167 850	50%
3. Мерки от общ интерес	36 477 614	35 732 687	98%	6 717 466	18%
3.1. Колективни действия	1 823 881	2 428 323	133%	205 568	11%
3.2. Мерки, предназначени за опазване и развитие на водната фауна и флора	688 657	0	0%	0	0%
3.3. Инвестиции за реконструкция и модернизация на рибарски пристанища, места за разтоварване и закрити лодкостоянки	24 804 778	28 435 087	115%	4 583 527	18%
3.4. Развитие на нови пазари и промоционални кампании	7 142 090	4 869 278	68%	1 928 371	27%
3.5. Пилотни проекти	1 418 209	0	0%	0	0%
3.6. Пренасочване на риболовни кораби към дейности извън риболова	600 000	0	0%	0	0%
4. Устойчиво развитие на рибарските области	41 434 171	41 434 170	100%	6 023 365	15%
4.1. Развитие на рибарските области	41 434 171	41 434 170	100%	6 023 365	15%
5. Техническа помощ	10 431 093	8 662 883	83%	5 069 589	49%
ОБЩО:	197 869 357	190 292 240	96%	76 283 324	39%

Източник: Данни за финансовото изпълнение по ОПРСР 2007-2013 от интернет страницата на програмата, собствени изчисления

Проблемите пред изпълнението на оперативната програма, които вече са довели до отписване на средства от бюджета на програмата през 2011, 2012 и 2013 години, следва да бъдат адресирани своевременно от УО, за да бъдат минимизирани рисковете от неоптimalно използване на ресурсите по програмата през следващия програмен период.

През 2013 г. се наблюдава ускоряване на договарянето по програмата, като ИАРА инициира промени в нормативната уредба, опростяване на процедурите за кандидатстване по ОПРСР и увеличение на авансовото плащане по програмата от 20% на 50% от договорената безвъзмездна помощ, които са спомогнали за увеличение както на договорените средства, така и на плащанията по програмата. Засилването на



плащанията през 2012 г. и 2013 г. обаче е вероятно отчасти да се дължи на гореспоменатото увеличение на авансовото плащане, което би трябвало да подобри ликвидността на бенефициентите, но не означава автоматично по-висока усвояемост от гледна точка на верифицирането.

Бенчмаркинг спрямо ОПРСР 2007-2013 г.

В таблицата по-долу е представена структурата на ПМДР за следващия програмен период по мерки. В същата таблица е направена и съпоставка спрямо програмен период 2007-2013 г., като инвестиционните приоритети от ОПРСР 2007-2013 г. са отнесени по преценка на оценителя към някоя от мерките в ПМДР 2014-2020 г.

Мерки	2014-2020	2007-2013
Мярка 1.1. Диверсификация и нови форми на доход	1.45%	0.30%
Мярка 1.2. Здраве и безопасност	0.21%	-
Мярка 1.3. Окончателно преустановяване на риболовните дейности	0.76%	3.72%
Мярка 1.4. Ограничаване на въздействието на риболова върху морската среда и за адаптиране на риболова към защита на видовете	0.24%	-
Мярка 1.5. Иновации, свързани с опазването на морските биологични ресурси	0.90%	0.72%
Мярка 1.6. Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми и компенсационни режими в рамките на устойчивите риболовни дейности	3.08%	0.35%
Мярка 1.7. Добавена стойност и качество на продуктите и използване на нежелания улов	4.32%	3.00%
Мярка 1.8. Рибарски пристанища, кейове за разтоварване, рибни борси и покрити лодкостоянки	7.97%	12.54%
Мярка 1.9. Риболов във вътрешни водоеми и водна флора и фауна във вътрешни водоеми	1.45%	-
Мярка 2.1. Иновации в аквакултурите	17.50%	-
Мярка 2.2. Продуктивни инвестиции в аквакултурите	7.49%	27.85%
Мярка 2.3. Насърчаване на нови производители на аквакултури, развиващи устойчиви аквакултури	0.50%	
Мярка 2.4. Преминаване към схеми по управление на околната среда и одитиране и към биологични аквакултури	4.95%	-
Мярка 2.5. Аквакултури, осигуряващи екологични услуги	1.45%	0.05%
Мярка 3.1. Контрол и изпълнение	6.55%	0.92%
Мярка 3.2. Събиране на данни	4.39%	-
Мярка 4.1. Подпомагане от ЕФМДР за стратегиите за водено от общностите местно развитие	1.43%	20.94%
Мярка 4.2. Изпълнение на стратегиите за водено от общностите местно развитие	14.30%	



Мярка 5.1. Планове за производство и предлагане на пазара	0.09%	3.61%
Мярка 5.3. Мерки за предлагане на пазара	0.85%	
Мярка 5.4. Преработване на продуктите от риболов и аквакултури	9.64%	4.24%
Мярка 6.1. Насърчаване на изпълнението на ИМП	2.94%	-
Техническа помощ	4.84%	5.27%
Мярка 5.2. Помощ за съхранение	0.61%	-
<i>Дребномащабен крайбрежен риболов</i>	-	0.40%
<i>Финансов инженеринг</i>	-	15.27%
<i>Публична помощ за временно прекратяване на риболовни дейности</i>	-	0.40%

Източник: Информация от УО, Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” /2007 – 2013/, собствени изчисления

Съпоставяне на приоритети от ПМДР 2014-2020 с тези от настоящия програмен период е трудно и представеното по-горе сравнение има само илюстративен характер, но все пак то позволява да се направят следните констатации:

- Директно съотнасяне на мерките от настоящия период към иновации в рибарството и аквакултурите не е възможно. Трябва да се отбележи, че такива мерки има и през текущия програмен период, но нямат отделно финансово изражение;
- За създаването на нови форми на доходи също е заложено увеличение на ресурсите. То обаче изглежда обосновано предвид фокуса, който се поставя на общоевропейско равнище върху териториалното развитие и намаляването на териториалните различия и значителните предизвикателства в тази област в България;
- Чувствително се увеличават и средствата за преработване на продуктите на риболова и аквакултурите. Този тип инвестиции би трябвало да имат положително въздействие за намаляване на енергийната интензивност на сектора, както и по-общо върху околната среда и предвид тяхната значимост по отношение тези важни приоритети на ЕС през следващия програмен период;
- Аквакултурите имат голям потенциал за растеж и основавайки се на относително доброто усвояване по производствените инвестиции в аквакултурите през настоящия програмен период, тяхното увеличение през 2014-2020 г. е обосновано;
- Намалени са предвидените средства за изпълнение на стратегии за местно развитие. Същевременно, в критериите за избор на рибарски райони за подкрепа са предложени по-широки критерии за избор на потенциални рибарски област за подкрепа (в т.ч. население на рибарския район за подкрепа



между 10 и 150 хил. души). В този смисъл, следва да се вземе предвид доколко заделеният за стратегии за местно развитие през 2014-2020 бюджет ще бъде достатъчен за постигане на заложените цели;

- Значителни средства, спрямо настоящия програмен период, са заделени за разработване и внедряване на технически инструменти за интегрирано морско наблюдение, събиране на данни, контрол, опазване на биологичното разнообразие на морската среда и на морските защитени територии, и изпълняване задълженията, установени в директиви 92/43/ЕИО, 2009/147/ЕО и 2008/56/ЕО (Насърчаване на изпълнението на интегрираната морска политика).
- За техническа помощ са заделени близо 5% от общите средства по програмата, като те са под допустимия според чл. 78 от регламента за ЕФМДР праг. В относително изражение делът на средствата за периода 2014-2020 г. е по-нисък от заделения през периода 2007-2013 г., но същевременно, в абсолютно изражение, размерът на средствата е малко по-висок. Запазването на размера на средствата на техническата помощ по програмата е обосновано предвид констатираните в средносрочната оценка на програмата недостатъчни средства по тази приоритетна ос през настоящия период, когато по-голямата част от тях се изразходват за осигуряване на допълнителни възнаграждения с цел намаляване на текучеството на служителите на УО.

Анализ на финансовото разпределение на ПМДР 2014-2020 спрямо резултатите от проведената онлайн анкета

Предварителната оценка на програмата се допълва с резултатите от въпроса за областите на инвестиране, които следва да бъдат включени в програмата през следващия програмен период. Отговорите на респондентите са обобщени в таблицата по-долу:

Мерки	Бенефициенти	УО	РГ
Иновации в рибарството	4%	11%	9%
Нови форми на доход, диверсификация и създаване на работни места	7%	10%	9%
Инвестиции на борда	3%	2%	4%
Окончателно преустановяване на риболовните дейности	5%	1%	2%
Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми	9%	11%	9%
Добавена стойност и качество на продуктите	5%	7%	9%
Рибарски пристанища, кейове за разтоварване и покрити лодкостоянки	4%	5%	9%
Иновации в аквакултурите	11%	13%	6%



Производствени инвестиции в аквакултурите	13%	10%	8%
Нови форми на доход и добавена стойност в аквакултурите	3%	7%	7%
Услуги за околната среда и биологично производство	6%	3%	7%
Застраховане на запасите от аквакултури	2%	0%	1%
Мерки за предлагане на пазара	7%	6%	7%
Преработване на продуктите на риболова и аквакултурите	9%	5%	7%
Изпълнение на стратегиите за местно развитие	8%	5%	6%
Други	1%		0%
Не мога да преценя	0%	2%	

Източник: Проведена онлайн анкета сред бенефициенти, представители на УО и членове на работната група

Резултатите от проведената анкета показват големи различия между отговорите на различните типове респонденти. Всички са единодушни по отношение на важността на мерките за опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми. Голяма тежест, макар и в различна степен по различните типове респонденти, имат и новите форми на доход, диверсификация и създаване на работни места, иновациите в рибарството и аквакултурите, производствените инвестиции в аквакултурите и преработването на продуктите на риболова и аквакултурите.

По отношение на основните мерки, залегнали в проекта на новата оперативна програма, въз основа на въпросника могат да се направят следните констатации:

- Мярка „Рибарски пристанища, кейове за разтоварване, рибни борси и покрити лодкостоянки“ предизвиква дискусии по време на фокус групите, като участниците се обединиха около позицията, че не бива да се заделя твърде голям финансов ресурс и е добре дейностите по нея да бъдат изпълнявани от конкретен бенефициент;
- Мерките за създаването на нови форми на доходи имат голяма приоритетност и в отговорите на въпросника, което обосновава и тяхното голямо увеличение като дял във финансирането по ПМДР 2014-2020;
- Мерките за преработване на продуктите на риболова и аквакултурите също имат голяма важност не на последно място поради тяхната значимост за постигането на тематични цели 6 и 4;
- Производствените инвестиции в аквакултурите също се оценяват като много важен за изпълнение на целите на ПМДР инвестиционен приоритет и следователно неговият дял във финансирането на програмата се увеличава;
- Важността на стратегиите за местно развитие също се оценява като значима.



Анализ на степента на съответствие на финансовото разпределение по ПМДР 2014-2020 спрямо изискванията на европейските регламенти

Кратко описание на съотносимите към бюджета на ПМДР 2014-2020 г. изисквания, заложиени в регламента за ЕФМДР

С изготвянето на регламента за ЕФМДР ЕК задава финансовата рамка за изпълнението на ОПОР. Този регламент допълва и конкретизира Общия регламент по отношение на спецификата на усвояването на европейските фондове в областта на рибарството и аквакултурите. Текстовете в регламента, които имат пряко отношение към определянето на бюджета на програмата са следните:

1. Съгласно **чл. 18 (1) (к)** от регламента за ЕФМДР, при изготвянето на плана за финансиране трябва да се вземат предвид чл. 20 от Общия регламент, както и заложените от ЕК ресурси за всяка страна-членка според чл. 16 (2) на регламента за ЕФМДР. Като минимум трябва да се заложи следните таблици:
 - таблица, посочваща общия принос на ЕФМДР за всяка година;
 - таблица, посочваща определените ресурси на ЕФМДР и съфинансиране за цели по приоритетите на Съюза предвидени в чл. 6 от регламента за ЕФМДР и техническата помощ. Когато е приложимо, тази таблица трябва да посочва изрично средствата по ЕФМДР и размера на съфинансиране, които се прилагат чрез дерогация от общото правило на чл. 94 (2) от регламента за ЕФМДР, посочени в чл. 33, чл. 34, чл. 41 (2), чл. 67, чл. 70, чл. 76, параграф 2, букви а)–г) и е)–л) и член 76 (2), буква д) и член 77 от регламента за ЕФМДР.

В образаца на програмите, финансирани по ЕФМДР, са дадени структури на двете изискуеми таблици, които синтезират изискванията по отношение на дела на европейското финансиране за различните видове дейности.

2. Чл. 78 (1) от регламента за ЕФМДР залага таван от 6% от бюджета на програмата, който да може да бъде заделен за техническа помощ.
3. Чл. 94 на ЕФМДР залага нива на европейско съфинансиране от минимум 20% и максимум 75%. Съфинансирането от ЕС може да бъде по-голямо само в следните случаи:
 - Помощ при съхранение (чл. 67): 100%
 - Режим на компенсации (чл. 70): 100%
 - Инвестиции за преустановяване на риболовни дейности или подмяна/осъвременяване на двигатели (чл. 33, 34 и 41 (2)): 50%
 - Инвестиции за осъвременяване и закупуване на транспортни средства за



- патрулиране (чл. 76 (2), буква д): 70%
- Инвестиции за подпомагане на контрола и правоприлагането (чл. 76 (2), букви а) — г) и е) — л)): 90%
 - Мерки за събиране на данни (чл. 77): 80%.
4. Чл. 95 (1) от ЕФМДР определя интензитета на публичната помощ на максимум 50% от общите допустими разходи за всяка операция, като следващите параграфи на същия член дефинират следните изключения:
- Интензитетът може да достигне 100% в случай на:
 - бенефициент, който е публично правен орган;
 - помощ за съхранение (чл. 67)
 - режим на компенсации (чл. 70)
 - събиране на данни (чл. 77)
 - подпомагане по чл. 33, 34 и компенсации по чл. 54, 55 или 56.
 - Мерки на ИМП (чл. 80)
 - Интензитетът може да бъде определен на ниво между 50 и 100%, когато операцията се изпълнява по дял V, глава I, Пи IV и са изпълнени следните две условия:
 - бенефициентът е публичноправен орган и
 - има обществен достъп до резултатите от операцията
 - Интензитетът може да бъде определен на ниво между 50 и 100%, когато операцията се изпълнява по дял V, глава III относно устойчивото развитие на рибарските райони и изпълнява всеки един от следните критерии:
 - колективен интерес
 - колективен бенефициент
 - обществен достъп до резултатите от операцията
 - иновативен характер на проекта (ако е приложимо) на местно равнище.
 - Приложение I задава допълнителни нива на интензитета на публичната помощ, а именно:
 - Операции, свързани с дребномащабния крайбрежен риболов могат да се възползват от увеличение с 30 п.п.
 - Операции, разположени в някои отдалечени гръцки и хърватски острови могат да се възползват от увеличение с 35 п.п.
 - Операции, разположени в най-отдалечените райони могат да се възползват от увеличение с 35 п.п.
 - Операции, осъществявани от рибарски организации или други колективни бенефициенти извън дял V, глава III могат да се възползват от увеличение с 10 п.п.
 - Операции, осъществявани от организации на производители или от асоциации на организации на производители, или от междубраншови



организации могат да се възползват от увеличение с 25 п.п.

- Операции по член 76 относно контрола и правоприлагането могат да се възползват от увеличение с 30 п.п.
- Операции по член 76 относно контрола и правоприлагането, свързани с дребномащабния крайбрежен риболов могат да се възползват от увеличение с 40 п.п.
- Операции, свързани с подмяна/осъвременяването на двигатели (чл. 41 (2)) се намаляват с 20 п.п.
- Операции, осъществявани от предприятия, които попадат извън определението за МСП намаляват се с 20 п.п.

На базата на описаните по-горе изисквания, могат да бъдат направени следните изводи:

1. *Изискуеми таблици според образца за програми, финансирани по ЕФМДР* - двете изискуеми таблици са включени в програмата, като тази по приоритети е вече попълнена съгласно представеното финансово разпределение по приоритети и мерки (8.2. Участие на ЕФМДР и процент на съфинансиране на приоритетите на Съюза, техническата помощ и друга подкрепа), докато за таблицата по години (т. 8.1. Общо участие на ЕФМДР, планирано за всяка година) все още не е представено разпределение, което да може да бъде оценено.

В програмата не е включена и информация за евентуалното използване на финансови инструменти през следващия програмен период.

2. *Изискване по отношение на дела на средства, заделени за техническа помощ* - по отношение на техническата помощ, както вече беше споменато по-горе, заложеният дял от над 4.8% от бюджета на програмата е по-малък от максимално допустимият дял по регламент (6%). Нуждата от инвестиции в тази област е подробно обоснована в частта за административния капацитет на настоящата предварителна оценка.
3. Съгласно бюджета на ПМДР, по програмата са предвидени следните *нива на европейско съфинансиране*:

Мерки	Очаквано съфинансиране от ЕС
Диверсификация и нови форми на доход	75%
Здраве и безопасност	75%
Окончателно преустановяване на риболовните дейности	50%
Ограничаване на въздействието на риболова върху морската среда и за адаптиране на риболова към защита на видовете	75%



Иновации, свързани с опазването на морските биологични ресурси	75%
Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми и компенсационни режими в рамките на устойчивите риболовни дейности	75%
Добавена стойност и качество на продуктите и използване на нежелания улов	75%
Рибарски пристанища, кейове за разтоварване, рибни борси и покрити лодкостоянки	75%
Риболов във вътрешни водоеми и водна флора и фауна във вътрешни водоеми	75%
Иновации в аквакултурите	75%
Продуктивни инвестиции в аквакултурите	75%
Насърчаване на нови производители на аквакултури, развиващи устойчиви аквакултури	75%
Преминаване към схеми по управление на околната среда и одитиране и към биологични аквакултури	75%
Аквакултури, осигуряващи екологични услуги	75%
Подпомагане от ЕФМДР за стратегиите за водено от общностите местно развитие	85%
Изпълнение на стратегиите за водено от общностите местно развитие	85%
Планове за производство и предлагане на пазара	75%
Мерки за предлагане на пазара	75%
Преработване на продуктите от риболов и аквакултури	75%
Контрол и изпълнение	70% / 90%
Събиране на данни	80%
Насърчаване на изпълнението на ИМП	75%
Техническа помощ по инициатива на държавите-членки	75%

Източник: проект на Логика на интервенция на програмата и бюджет от 22.07.2014 г., собствени изчисления

Заложените гранични стойности за съотношението на европейско/национално финансиране по отделни членове от регламента за ЕФМДР са спазени, като общите прагове заложи в чл. 94 от регламента също са взети предвид и са съобразени.

4. *Интензитетът на публичното финансиране в ПМДР* – коментарите направени относно интензитета на публично финансиране в програмата са направени съгласно представения проект на бюджет на програмата, тъй като в самата програма подобно разпределение не е включено. Съгласно представения проектобюджет, интензитетът на публичната финансова помощ е:

Мярка	Интензитет на публичната помощ (% от общите допустими разходи)
Мярка 1.1. Диверсификация и нови форми на доход	50%
Мярка 1.2. Здраве и безопасност	50%–80%



Мярка 1.3. Окончателно преустановяване на риболовните дейности	100%
Мярка 1.4. Ограничаване на въздействието на риболова върху морската среда и за адаптиране на риболова към защита на видовете	50%-80%
Мярка 1.5. Иновации, свързани с опазването на морските биологични ресурси	50%–100%
Мярка 1.6. Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми и компенсационни режими в рамките на устойчивите риболовни дейности	100%
Мярка 1.7. Добавена стойност, качество на продуктите и използване на нежелания улов	50%-80%
Мярка 1.8. Рибарски пристанища, кейове за разтоварване, рибни борси и покрити лодкостоянки	100%
Мярка 1.9. Риболов във вътрешните водоеми и водна флора и фауна във вътрешните водоеми	50%–100%
Мярка 2.1. Иновации	100%.
Мярка 2.2. Продуктивни инвестиции в аквакултура	50%
Мярка 2.3. Насърчаване на нови производители на аквакултури, развиващи устойчиви аквакултури	50%
Мярка 2.4. Преминаване към схеми по управление на околната среда и одитиране и към биологични аквакултури	100%
Мярка 2.5. Аквакултури, осигуряващи екологични услуги	100%
Мярка 3.1. Контрол и изпълнение	-
Мярка 3.2. Събиране на данни	100%
Мярка 4.1. Подпомагане за стратегиите за водено от общностите местно развитие (BOMP)	100%
Мярка 4.2. Изпълнение на стратегиите за BOMP	50%-100%
Мярка 5.1. Планове за производство и предлагане на пазара	100%
Мярка 5.2. Помощ за съхранение	100%
Мярка 5.3. Предлагане на пазара	50-100%
Мярка 5.4. Преработване на продуктите от риболов и аквакултури	50%
Мярка 6.1. Насърчаване на изпълнението на ИМП	100%

Източник: Проект на логика на интервенция и бюджет на ПМДР 2014-2020 г. от 22.07.2014 г.

Следва обаче да се отбележи, че при представяне на последния вариант на оперативната програма пред тематичната работна група (на 19.08.2014 г.), по някои от мерките бяха представени размери на публичната помощ, които се различават от тези описани в проекта на финансово разпределение, в частност:



Мярка	Интензитет на публичната помощ (% от общите допустими разходи)
Мярка 1.4. Ограничаване на въздействието на риболова върху морската среда и за адаптиране на риболова към защита на видовете	50%
Мярка 1.7. Добавена стойност, качество на продуктите и използване на нежелания улов	50%
Мярка 2.1. Иновации	50%–100% <i>При бенефициент, който попада извън определението за МСП, интензитетът се намалява с 20%.</i>
Мярка 3.1. Контрол и изпълнение	50%
Мярка 5.1. Планове за производство и предлагане на пазара	50%
Мярка 5.3. Предлагане на пазара	50%
Мярка 5.4. Преработване на продуктите от риболов и аквакултури	50% <i>Интензитетът се намалява с 20% за бенефициент, който попада извън определението за МСП.</i>

Източник: Презентация на УО пред ТРГ за изработване на ПМДР 2014-2020 г., 20.08.2014 г.

При уточняване на окончателните нива на интензитета на публичната помощ следва да бъде взето предвид следното: текстове „При бенефициент, който попада извън определението за МСП, интензитета се намалява с 20%“ и „Интензитетът се намалява с 20% за бенефициент, който попада извън определението за МСП“ не отговарят на изискванията на Регламента за ЕФМДР, където е записано, че „при бенефициент, който попада извън определението за МСП, интензитетът се намалява с 20 **процентни пункта**“.

5.3 Основни продукти и резултати от Дейност 5

Продукти	Статут
Извършен преглед на финансовия план на ПМДР 2014-2020 г.	Изпълнено
Проведени интервюта с експерти, които участват в разработването на ПМДР	Изпълнено
Проведена фокус група с бенефициенти	Изпълнено
Проведена фокус група с представители на работната група	Изпълнено
Резултати	Статут
Извършена оценка на съгласуваността на бюджетните ресурси с целите на програмата (тема 5 в Техническото задание)	Изпълнено



6. Дейност 6 – Оценка на рационалността на предложените форми на подкрепа на ПМДР 2014-2020 г.

6.1 Събиране на информация

Кабинетното проучване е основен метод за събиране на информация по отношение на предложените форми на подкрепа чрез ПМДР 2014-2020 г. Освен преглед на самата ПМДР, за нуждите на анализа са прегледани също предварителни варианти на СП и други ОП, както и на ПРСР 2014-2020 г.

Чрез интервюта с експерти, които участват в разработването на ПМДР, беше събрана качествена информация за тяхното виждане за избора на предложените форми на подкрепа по ПМДР. Онлайн въпросникът даде допълнителна възможност на потенциалните бенефициенти да дадат своето мнение за избраните форми на подкрепа по ПМДР. Заедно с проведените фокус групи, това спомогна да се установи отчасти специфичната ситуация на целевите групи бенефициенти.

6.2 Отговори на основните въпроси

Оценка на рационалността на предложените форми на подкрепа:

- дали демаркацията на интервенциите не води до липса на подкрепа за важни за сектора политики и/или изключване на важни групи бенефициенти

В рамките на настоящата оценка беше направен преглед на демаркацията и допълването между ПМДР и останалите програми, съфинансирани от ЕС.

- Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020 г.
- Оперативна програма „Околна среда” 2014-2020 г.
- Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014-2020 г.
- Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г.
- Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура” 2014-2020 г.
- Оперативна програма „Наука и образование и интелигентен растеж” 2014-2020 г.
- Оперативна програма „Добро управление” 2014-2020 г.
- Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.



Оперативна програма „Региони в растеж” (ОПРР) 2014–2020 г.⁸

Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие

- 1.1 Подкрепа за енергийната ефективност, интелигентно енергийно управление и използването на енергия от възобновяеми източници в публични инфраструктури, включително в публични сгради и в жилищния сектор
- 1.2 Действия за подобряване на градската околна среда, обновяване на градовете, възстановяване и почистване на терените за вторично застрояване (включително зони за конверсия), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шума
- 1.3 Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение
- 1.4 Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище
- 1.5 Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по-специално градските райони, включително насърчаването на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване и смекчаване, свързани с изменението на климата

Приоритетна ос 2: Регионална образователна инфраструктура

- 2.1. Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение

Приоритетна ос 3: Регионална здравна инфраструктура

- 3.1 Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби на институционално равнище към служби на местно равнище

Приоритетна ос 4: Регионална социална инфраструктура

- 4.1 Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, понижаване на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаване на социалното приобщаване чрез подобряване на достъпа до обществени, културни и развлекателни услуги и преминаването от служби

⁸ Оценката е направена по варианта на проект на оперативната програма, публикуван през м. май 2014 г.



на институционално равнище към служби на местно равнище

Приоритетна ос 5: Регионален туризъм

- 5.1 Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство.

Приоритетна ос 6: Регионална пътна инфраструктура

- 6.1 Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултиmodalни възли

Приоритетна ос 7: Превенция на риска

- 7.1 Насърчаване на инвестициите за справяне със специфични рискове, осигуряване на устойчивост на бедствия и развитие на системи за управление на бедствията.

Допълване / Разграничаване	Отразяване в текста на ПМДР	Препоръка
Мерките за енергийна ефективност и насърчаване на нисковъглеродни стратегии по приоритети 1.1. и 1.5 на ОПРР в 67 приоритетни населени места се допълват от мерките за въвеждане на решения и увеличаване на енергийната ефективност на дейностите в секторите на рибарството и аквакултурите, в частност в стопанства за аквакултури и преработка на продукти от рибарство и аквакултури.	Допълване: Посочено, по отношение на мерките за насърчаване на енергийната ефективност. Разграничаване: Посочено е че, ПМДР фокусира подкрепа за рехабилитиране на пристанища, кейове; изграждане и реновация на закрити лодкостоянки и благоустрояване на прилежащ терен, а ОПРР ще подкрепя дейности за благоустрояване на градска среда. Уточнена е и демаркацията по отношение на прилаганите от МИРГ стратегии.	Направените от Консултанта препоръки са отчетени от Възложителя в последната версия на програмата.

Оперативна програма „Околна среда” (ОПОС) 2014–2020 г.⁹

ПО 1: Води

- 1.1. Инвестиране в сектора на водите за съобразяване с изискванията на достиженията на правото на Съюза в областта на околната среда и адресиране на нуждите, идентифицирани от държавите-членки за инвестиции отвъд тези изисквания

ПО 2: Отпадъци

- 2.1. Инвестиране в сектора на отпадъците за съобразяване с изискванията на достиженията на правото на Съюза в областта на околната среда и адресиране на нуждите,

⁹ Оценката е направена по варианта на проект на оперативната програма, публикуван през м. юни 2014 г.



идентифицирани от държавите-членки за инвестиции отвъд тези изисквания.

ПО 3: Натура 2000 и биоразнообразие

- 3.1. Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и почвите, и насърчаване на екосистемните услуги, вкл. Натура 2000 и зелена инфраструктура.

ПО 4: Превенция и управление на риска от наводнения

- 4.1. Насърчаване на инвестициите за адресиране на специфични рискове, осигуряващи устойчивост към бедствия и развитие на системи за управление на бедствия

ПО 5: Подобряване качеството на атмосферния въздух

- 5.1. Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване

Допълване / Разграничаване	Отразяване в текста на ПМДР	Препоръка
Приоритетна ос 1 на ОПОС касаеща опазване на водните ресурси се допълва от редица мерки на ПМДР които предоставят подкрепа за дейности, свързани с ограничаване на въздействието на риболова върху морската среда и вътрешните водоеми и запазване качеството на водата напускащо водоемите при отглеждане на аквакултура.	Допълване: Посочено е, че по отношение на опазване на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите се реализира допълняемост с финансирането по ОПОС с оглед функциониране на МИРГ - включване в стратегиите на МИРГ и изпълнение от тях на мерки от Националната приоритетна рамка за действие по Натура 2000.	Направените от Консултанта препоръки са отчетени от Възложителя в последната версия на програмата.
Приоритетна ос 2 на ОПОС, касаеща отпадъците, се подкрепя от дейности свързани с мярката за Преработване на продуктите на риболов и аквакултурите на ПМДР що се отнася до третирането на отпадъци в преработвателните предприятия.		
Приоритетна ос 3 на ОПОС, отнасяща се до биологичното разнообразие, се допълва от дейности, залегнали в мерки Иновации, свързани с опазването на морските биологични ресурси, Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми и компенсационни режими в рамките на устойчивите риболовни дейности, Риболов във вътрешните водоеми и водна флора и фауна във вътрешните водоеми, Аквакултури, осигуряващи екологични услуги, както дейности по приоритетна ос 3: Насърчаване на изпълнението на ИМП. Дейностите имат за цел внедряване на по-добри и нови риболовни техники и уреди и оборудване с цел намаляване въздействието от риболовните дейности върху околната среда както и управление,	Разграничаване: В текста на ПМДР е посочено, че ПМДР подкрепя създаването и функционирането на местни инициативни групи в областта на рибарството, аквакултурата и свързаната преработка. ОПОС 2014-2020 подкрепя реализирането на мерки чрез стратегиите на МИРГ от Националната приоритетна рамка за действие по Натура 2000 (PAF).	



възстановяване и наблюдение на морските защитени територии, дейности, насочени към поддържане и подобряване на биологичното разнообразие и екосистемните и възстановяване на специфични морски и крайбрежни местообитания в подкрепа на устойчивите рибни запаси, включително Информираност на рибарите по въпросите на околната среда по отношение на опазването и възстановяването на морското биоразнообразие.	Посочено е и че разграничение по отношение на биологичното разнообразие се постига чрез подкрепа по ПМДР на дейностите, свързани с рибарство и аквакултури.	
---	---	--

Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” (ОПИК) 2014–2020 г.¹⁰

Приоритетна ос 1: Предприемачество, експортен и производствен потенциал

- 1.1. „Насърчаване на инвестициите в научноизследователска и иновационна дейност“ (технологично развитие и иновации)
- 1.2. Подкрепа за повишаване капацитета на МСП за увеличаване приноса им към икономическия растеж и развитието на иновационни процеси“ (конкурентоспособност и продуктивност)

Приоритетна ос 2: Зелена и ефективна икономика

- 2.1. „Подкрепа за преход към ресурсно ефективна и зелена икономика” (ресурсна ефективност на предприятията)
- 2.2. „Насърчаване на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници в предприятията” (енергийни технологии и енергийна ефективност)

Допълване / Разграничаване	Отразяване в текста на ПМДР	Препоръка
<p>Дейности по редица мерки от ПМДР имат отношение към развитието на иновации и повишаване на конкурентоспособността в сектор рибарство, сред тях:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Инвестиции, които добавят стойност към продуктите на риболова; • Иновативни инвестиции на борда на корабите, които водят до подобряване на качеството на продуктите на риболова. • Инвестиции за подобряване на инфраструктурата в рибарските пристанища; • Инвестиции за подобряване на кейови места за разтоварване; 	<p>Допълване: посочено е, че допълняемост с ОПИК е налична по отношение на повишаване на конкурентоспособността на бизнеса.</p> <p>Разграничаване: Посочено е, че ПМДР фокусира подкрепа в инвестиции в сектора на рибарството, аквакултурата и свързаните преработвателни дейности, както и подкрепа за предприятия, осъществяващи основната си дейност в секторите на рибарство и аквакултура, както и на свързаните преработвателни дейности. Съответно ОПИК изключва от подкрепа инвестиции в описаните сектори, както и предприятия,</p>	-

¹⁰ Оценката е направена по варианта на проект на оперативната програма, публикуван през м. октомври 2013 г.



<ul style="list-style-type: none"> • Инвестиции свързани с изграждане или модернизацията на лодкостоянки. • Инвестиции, които добавят стойност към продуктите на риболова; • Осъвременяване на стопанствата, включително закупуване на оборудване за предпазване на стопанствата от диви хищници; • Продуктивни инвестиции в аквакултурите; 	осъществяващи дейност в тези сектори.	
---	---------------------------------------	--

Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” (ОПРЧР) 2014–2020 г.¹¹

Приоритетна ос 1: Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места

- 1.1 „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местните инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила”
- 1.2 Устойчиво интегриране на пазара на труда на младите хора, в частност на тези, които не са ангажирани с трудова дейност, образование или обучение, включително младите хора изложени на риск от социално изключване и младите хора от маргинализирани общности, включително чрез прилагане на гаранцията за младежта
- 1.3 „Самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на предприятия, включително иновативни микро-, малки и средни предприятия”
- 1.4 Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи във формален, неформален и неофициален вид, осъвременяване на познанията, уменията и компетенциите на работната ръка, както и насърчаване на гъвкави процеси на учене, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции
- 1.5 „Приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените”

Приоритетна ос 2: Намалване на бедността и насърчаване на социалното включване

- 2.1. „Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите”
- 2.2. „Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост”
- 2.3. „Насърчаване на социалното предприемачество и на професионалната интеграция в социалните предприятия и насърчаване на социалната и солидарна икономика с цел улесняване на достъпа до заетост”

Приоритетна ос 3: Модернизация на институциите на пазара на труда, социалното включване и здравеопазването

¹¹ Оценката е направена по варианта на проект на оперативната програма, публикуван през м. март 2014 г.



- 3.1. „Инвестиции в институционален капацитет и в ефикасността на публичните администрации и публичните услуги на национално, регионално и местно равнище с цел осъществяването на реформи и постигането на по-добро регулиране и добро управление“

Приоритетна ос 4: Транснационално сътрудничество

Допълване / Разграничаване	Отразяване в текста на ПМДР	Препоръка
<p>ПМДР предвижда дейности, които имат отношение към насърчаване на заетостта и повишаване капацитета на човешките ресурси в следните аспекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Преминване към нови дейности, различни от риболова; • Дейности, свързани със здравето и безопасността на борда, в т.ч. инвестиции на борда на корабите и инвестиции в индивидуално оборудване за безопасност; • Подобряване на условията на труд и безопасност за работещите в сектора. <p>Същевременно, маркирани са и допирните точки между програмите, с оглед избягване на дублиране на дейности и двойно финансиране.</p>	<p>Допълване: Посочено е, че се реализира допълняемост с ОПРЧР, която финансира започване на собствен бизнес в сектора на рибарството, създаване на нови работни места чрез диверсификация извън риболова или субсидиране на разкриване на работни места в МСП от секторите рибарство и аквакултура при сезонна заетост.</p> <p>Разграничение: В текста на ПМДР е посочено, че „обученията по ключови компетенции и професионални умения, включително на работното място за заети от сектори рибарство, аквакултура и свързаната преработка ще се осъществява от ОПРЧР“, както и че „обученията за безработни – професионални и такива за ключови компетенции, вкл. в сектори рибарство, аквакултура и свързаната преработка се осъществява от ОПРЧР.“</p>	-

Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ (ОПТТИ) 2014–2020¹²

ПО 1: Развитие на железопътната инфраструктура по „основната“ и „разширената“ Трансевропейска транспортна мрежа

- 1.1. Предоставяне на подкрепа за мултимодалното единно европейско транспортно пространство, посредством инвестиции в Трансевропейската транспортна мрежа;
- 1.2. Изграждане и рехабилитация на всеобхватни, висококачествени и оперативно съвместими железопътни системи и насърчаване на мерки за намаляване на шума.

ПО 2: Развитие на пътната инфраструктура по „основната“ Трансевропейска транспортна мрежа

- 2.1. Предоставяне на подкрепа за мултимодалното единно европейско транспортно пространство, посредством инвестиции в Трансевропейската транспортна мрежа;

¹² Оценката е направена по варианта на проект на оперативната програма, публикуван през м. май 2014 г.



2.2. Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” Трансевропейска транспортна мрежа.

ПО 3: Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт

- 3.1. Предоставяне на подкрепа за мултимодалното единно европейско транспортно пространство, посредством инвестиции в Трансевропейската транспортна мрежа;
- 3.2. Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по-специално градските райони, включително насърчаването на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване и смекчаване, свързани с изменението на климата.

ПО 4: Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта

- 4.1. Разработване и подобряване на екологосъобразни, включително с ниски емисии на шум, и ниско-въглеродни транспортни системи, включително вътрешни водни пътища и морски транспорт, пристанища, мултимодални връзки и летищна инфраструктура с цел насърчаване на устойчиво развита регионална и местна достъпност;
- 4.2. Изграждане и рехабилитация на всеобхватни, висококачествени и оперативно съвместими железопътни системи и насърчаване на мерки за намаляване на шума¹³.

Допълване / Разграничаване	Отразяване в текста на ПМДР	Препоръка
Няма допирни точки между ПМДР и ОПТТИ.	Допълване: Не е посочено и не се очаква Разграничаване: Не се предвижда инвестиционно препокриване с ОПТТИ.	-

Оперативна програма „Наука и образование и интелигентен растеж” (ОПНОИР) 2014–2020¹³

Приоритетна ос 1: Научни изследвания и технологично развитие

- 1.1. Укрепване на инфраструктурата, необходима за научноизследователска и иновационна дейност, подобряване на капацитета за реализиране на достижения в областта на научноизследователската и иновационна дейност и насърчаване на центрове на компетентност, по-специално центрове, които са от интерес за Европа.
- 1.2. Насърчаване на инвестициите на предприятията в НИД, разработване на връзки и взаимодействие между предприятията, центровете за научноизследователска и развойна дейност и сектора на висшите учебни заведения, по-специално поощряване на инвестициите в разработването на продукти и услуги, на трансфера на технологии, на социалната иновация, екоиновациите и приложенията за публични услуги, на стимулирането на търсенето, на изграждането на мрежи, на клъстерите и на отворените иновации посредством интелигентна специализация и подпомагане на технологичните и приложните научни изследвания, пилотни линии, действия за одобрение на продуктите на начален етап, усъвършенствани производствени възможности и пилотно производство, по-специално в ключови базови технологии, както и разпространението на технологии с общо предназначение

¹³ Оценката е направена по варианта на проект на оперативната програма, публикуван през м. май 2014 г.

**Приоритетна ос 2: Образование и учене през целия живот**

- 2.1. Намаляване и предотвратяване на преждевременното напускане на училище и насърчаване на равния достъп до висококачествено предучилищно, основно и средно образование, включващо формални, неформални и неофициални процеси на изучаване за повторно включване в образователната и обучителната система
- 2.2. Подобряване на качеството и ефикасността и достъпа до висшето и равностойното на него образование с цел увеличаване на участието и подобряване на равнищата на образование, особено за групите в неравностойно положение
- 2.3. Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи във формален, неформален и неофициален вид, осъвременяване на познанията, уменията и компетенциите на работната ръка, както и насърчаване на гъвкави процеси на учене, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции
- 2.4. Подобряване на системите за образование и обучение спрямо пазара на труда, улесняване на прехода от образование към работа и укрепване на професионалното образование и системите на обучение, както и тяхното качество, включително чрез механизми за предвиждане на уменията, адаптиране на учебните програми и създаване и развитие на основаващи се на работата системи за учене, включително двойни системи на учене и схеми за чиракуване

Приоритетна ос 3: Образователна среда за активно социално приобщаване

- 3.1. Активно приобщаване, включително с оглед на насърчаване на равните възможности и активното участие, и по-добрата пригодност за заетост
- 3.2. Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите

Допълване / Разграничаване	Отразяване в текста на ПМДР	Препоръка
<p>Инвестиционен приоритет 1.1 по ОПНОИР по който се предвиждат дейности за създаване на научни центрове и модернизиране на научната инфраструктура биха могли да допълнят инвестициите в научни изследвания и иновации в областта на рибарството и аквакултурите по мерки „Иновации, свързани с опазването на морските биологични ресурси“ и „Иновации в аквакултурата“</p> <p>Описани са възможностите на ОПНОИР за допълване на ПМДР по отношение на оптимизиране на системите за обучение в сферите на морското дело, рибарството и аквакултурите.</p> <p>За избягване на двойно финансиране на допустими целеви групи, бенефициенти, дейности, разходи и резултати по отношение участието на научни организации във</p>	<p>Допълване: Посочено.</p> <p>Разграничаване: Посочено.</p> <p>Не се предвижда инвестиционно припокриване с ОПНОИР.</p>	<p>Направените от Консултанта препоръки са отчетени от Възложителя в последната версия на програмата.</p>



валидирането на резултати от изследвания на влиянието на риболовните дейности върху околната среда или на по-устойчивото използване на морските биологични ресурси, е записано, че ще се следи на ниво проект.		
--	--	--

Оперативна програма „Добро управление” (ОПДУ) 2014–2020 г.¹⁴

Приоритетна ос 1: Административно обслужване и е-управление

- 1.1. Подобряване на административното обслужване на гражданите и бизнеса чрез стандартизиране на услуги, въвеждане на комплексно административно обслужване и внедряване на системи за управление на качеството
- 1.2. Изграждане на конкурентна бизнес среда чрез интелигентно регулиране
- 1.3. Модернизиране на администрацията чрез въвеждане на е-управление

Приоритетна ос 2: Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса

- 2.1. Подобряване на процеса на стратегическо планиране и програмно бюджетиране
- 2.2. Модерно управление на човешките ресурси, включително чрез повишаване компетенциите на служителите
- 2.3. Подобряване на достъпа до публична информация и повишаване на участието на гражданското общество и бизнеса в управлението

Приоритетна ос 3: Прозрачна и ефективна съдебна система

- 3.1. Повишаване на качеството и ускоряване на правораздаването и модернизиране на съдебната система чрез реформа в структурата, процедурите и организацията
- 3.2. Разширяване обхвата и подобряване на качеството на обученията в съдебната система

Приоритетна ос 4: Техническа помощ за структурите на администрацията, участващи в управлението и усвояването на ЕСИФ

- 4.1. Подкрепа на хоризонталните структури, отговорни за изпълнението на ЕСИФ, чрез мерки за укрепване на капацитета в съответствие с идентифицираните нужди.
- 4.2. Осигуряване на функционирането на ИСУН 2020 според нуждите на ЦИО, ЦКЗ, Сертифициращия орган, Одитния орган, Управляващите органи на ОП, Европейската комисия, кандидати и бенефициенти и широката общественост
- 4.3. Подобряване на информираността на обществото за възможностите и резултатите от ЕСИФ в България, както и подобряване капацитета на бенефициентите

Допълване / Разграничаване	Отразяване в текста на ПМДР	Препоръка
Допълване между ПМДР и ОПДУ може да има по отношение на Приоритетна ос 4: Техническа помощ за структурите на администрацията, участващи в управлението и	Допълване: не е посочено Разграничаване: не	Препоръчва се в текста на ПМДР накратко да бъде описано допълването и разграничаването между

¹⁴ Оценката е направена по варианта на проект на оперативната програма, публикуван през м. май 2014 г.



усвояването на ЕСИФ на ОПДУ и предвидената техническа помощ в рамките на ПМДР.	е посочено	двете програми.
--	------------	-----------------

Програма за развитие на селските райони (ПРСР) 2014–2020 г.¹⁵

Приоритет 1: Стимулиране на трансфера на знания и иновациите в областта на селското и горското стопанство и селските райони

ПО 1А: Стимулиране на иновациите, сътрудничеството и развитието на базата от знания в селските райони

ПО 1Б: Укрепване на връзките между селското стопанство, производството на храни, горското стопанство и научноизследователската дейност и иновациите; включително с цел подобряване на екологичното управление и екологичните показатели

Приоритетна област 2: Повишаване на жизнеспособността на земеделските стопанства и конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност във всички региони и насърчаване на новаторските технологии в селското стопанство и устойчивото управление на горите

ПО 2А: Подобряване на икономическите резултати на всички земеделски стопанства и улесняване на реструктурирането и модернизиранието на стопанствата, особено с оглед увеличаването на пазарното участие и ориентация и на разнообразяването в селското стопанство

ПО 2Б: Улесняване на навлизането на земеделски стопани с подходяща квалификация селскостопанския сектор, и по-специално приемствеността между поколенията

Приоритетна област 3: Насърчаване на организацията на хранителната верига, включително преработката и предлагането на пазара на селскостопански продукти, на хуманното отношение към животните и управлението на риска в селското стопанство

ПО 3А: Подобряване на конкурентоспособността на първичните производители чрез по-доброто им интегриране в селскостопанската и хранителната верига посредством схеми за качество, които да добавят стойност към селскостопанските продукти, популяризиране на местните пазари и къси вериги на доставки, групи на производителите и междубраншови организации

ПО 3Б: Подпомагане на превенцията и управлението на риска на стопанствата

Приоритетна област 4: Възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство

ПО 4А: Възстановяване, опазване и укрепване на биологичното разнообразие, включително в зони по Натура 2000 и в зони с природни или други специфични ограничения и земеделие с висока природна стойност, както и на състоянието на европейските ландшафти

ПО 4Б: Подобряване управлението на водите, включително управлението на торовете и пестицидите

¹⁵ Оценката е направена по варианта на проект на програмата, публикуван през м. август 2014 г.



ПО 4В: Предотвратяване на ерозията на почвите и подобряване на управлението им

Приоритетна област 5: Насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в селското стопанство, сектора на храните и горското стопанство

ПО 5А: Повишаване на ефективността на потреблението на водата в земеделието

ПО 5Б: Повишаване на ефективността на потреблението на енергия в селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост

ПО 5В: Улесняване на доставките и използването на възобновяеми източници на енергия от странични продукти, отпадъци и остатъци и други нехранителни суровини за целите на биоикономиката

ПО 5Г: Намаляване на емисиите на парникови газове и амоняк от селското стопанство

ПО 5Д: Стимулиране на съхраняването и поглъщането на въглерода в сектора на селското и горското стопанство

Приоритетна област 6: Насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие в селските райони

ПО 6А: Улесняване на разнообразяването, създаването и развитието на малки предприятия и разкриването на работни места

ПО 6Б: Стимулиране на местното развитие в селските райони

ПО 6В: Подобряване на достъпа до информационни и комуникационни технологии, използването и качеството им в селските райони

Допълване / Разграничаване	Отразяване в текста на ПМДР	Препоръка
Двете програми са секторно обособени и разделени поради което не се очаква припокриване на мерки, макар и двете програми да включват множество сходни мерки насочени към реструктуриране на стопанствата, диверсификация на производството, насърчаване на заетостта, мерки за енергийна ефективност и използване на ВЕИ и подобряване на конкурентоспособността.	Допълване: посочено е че се реализира допълняемост при реализиране на политика за развитие на селските райони с финансиране от ЕЗФРСР, доколкото проектите и кандидатите могат да попадат в селски райони, потенциалните МИРГ също попадат в селски райони. Разграничаване: посочено е, че не се предвижда секторно и инвестиционно припокриване между ПМДР и ПРСР.	-

Предложените форми на подкрепа по програмата са рационални и обхващат всички основни аспекти в областите рибарство и аквакултура. Отчетена е и специфичната ситуация на бенефициентите, включително и чрез идентифицирането на конкретни нужди в това отношение.



Набелязаните демаркационни линии между ПМДР и останалите оперативни програми от ЕСИФ са ясни и не създават предпоставки за ограничаване на подкрепата за основни секторни политики и/или изключване на важни групи бенефициенти.

6.3 Основни продукти и резултати от Дейност 6

Продукти	Статут
Извършен преглед на външната демаркация	Изпълнено
Проведени интервюта с експерти, които участват в разработването на ПМДР	Изпълнено
Резултати	Статут
Извършена оценка на рационалността на предложените форми на подкрепа на ПМДР 2014-2020 г. (тема 6 в Техническото задание)	Изпълнено

7. Дейност 7 – Оценка на капацитета на органите за управление и изпълнение на програмата и на процедурите за мониторинг на програмата, за събиране на данни, необходими за оценка на програмата, както и съдържанието на Плана за оценка

7.1 Събиране на информация

За целите на Дейност 7 са използвани следните административни данни:

- Междинна оценка на ОПРСР
- Годишни доклади за изпълнението на ОПРСР
- Процедурен наръчник за изпълнение на ОПРСР/ПМДР
- Устройствен правилник и други административни документи
- Анализи на административния капацитет / нуждите от обучения на УО и на бенефициентите

Онлайн въпросникът е един от начините за отчитането на мнението на бенефициентите относно техния собствен капацитет за изпълнение на проекти по ПМДР, както и за капацитета на УО.

При провеждането на интервюта с експерти на Възложителя също бяха обсъждани въпроси, попадащи в рамките на Дейност 7.В допълнение, данни за оценката бяха набавени и чрез провеждането на фокус групите, които обикновено са ценен източник на информация най-вече за административния капацитет.



7.2 Отговори на основните въпроси

Оценка на капацитета на органите за управление и изпълнение на програмата:

- адекватност на човешките ресурси и на административния капацитет предвид натрупания опит и факторите, които могат да затруднят управлението и оценката на програмата;
- съответствие между предвидените ресурси и нуждите за ефективно изпълнение на програмата.

В текста на ПМДР са предвидени дейности, които имат за цел да осигурят „безпрепятствено изпълнение, наблюдение, оценка, информация и контрол на Програмата и ефективно усвояване на предвидените финансови средства“. Част от тях са насочени към административния капацитет, като например „допълнително финансово стимулиране на персонала на ИАРА“, но голяма част от проблемите, които са анализирани в настоящия раздел не са адресирани в текста на програмата.

В Доклад на Сметната палата за резултатите от извършен одит на управлението на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ от 01.07.2008 г. до 31.12.2009 г. е отправена следната препоръка: „Да се направи анализ на изградения на централно и регионално равнище административен капацитет за прилагане на ОПРСР по отношение на неговата достатъчност, компетентност и квалифицираност“ и да се предприемат мерки за оптимизирането му“.

Такъв анализ е изготвен през 2010 г. и в Доклада за резултатите от проверка за изпълнението на препоръките по одитен доклад № 0700000310 за извършен одит на управлението на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ в ИАРА за периода от 01.07.2008 г. до 31.12.2009 г. е посочено, че препоръката е изпълнена. Изготвеният през 2010 г. анализ на административния капацитет на ДЕФР включва преглед на наличните ресурси на различните нива (директор, началник отдел, главен експерт, старши експерт и младши експерт) и съпоставка с необходимото работно време. Съгласно направения анализ, не е установена необходимост от допълнителни човешки ресурси, тъй като на нито едно от йерархичните нива не е установена разлика между наличното и необходимото работно време.

Въпреки това, следва да се отбележи, че анализът на практика не е извършен на „централно и регионално равнище“ и не е анализирана квалификацията на служителите и нуждите от обучения. Също така, в него не е включен изрично анализ на работното натоварване и наличните ресурси на юрисконсултите и специалистите. Като се има предвид и фактът, че анализът е изготвен през 2010 г., той следва да се актуализира.

В тази връзка, в периода октомври-декември 2013 г. е извършен функционален анализ в ИАРА, чиито резултати са анализирани по-долу.



Друга препоръка на горепосочения доклад на Сметната палата е „Да се определи експерт за поддръжка и актуализация на компютърните и информационните системи за комуникационното осигуряване и базата данни на Дирекция „Европейски фонд за рибарство“. В Доклада за резултатите от проверка за изпълнението на препоръките е посочено, че през 2011 г. препоръката е в изпълнение, но по информация на ИАРА към момента на предварителната оценка, тя вече е изпълнена.

Според информация от УО, за периода 11.08.2011 г. до 31.12.2012 г. в дирекция ЕФР са назначени 31 служители, а за същия период са прекратени служебните правоотношение на 34 служители. Тези данни се потвърждават от предоставените от УО месечни отчети за изпълнението на ОПРСР, които се изпращат до Министерски съвет. Част от информацията от тези месечни отчети е представена в таблицата по-долу.

	Бройки по УО	Заети бройки	Незаети бройки	Напуснали	Новоназначени	Проведени обучения	Конкурси
11.2012	52	46	6	2	2	0	0
12.2012	52	46	6	0	0	0	1
01.2013	52	46	6	0	2	2	1
02.2013	52	47	5	1	1	0	2
08.2013	52	51	1	1	1	0	0

Като се има предвид, че съгласно Устройственият правилник, броят на служителите в ДЕФР е 52, данните за напусналите служители говорят за много висок процент на текучество. За по-малко от две години, над 50% от служителите са напуснали дирекцията, което е сериозно предизвикателство за институционалната памет в организацията.

Следва да се има предвид, че средното текучество в държавната администрация през 2012 г., по данни в Доклада на Министерски съвет за състоянието на администрацията (2012 г.), е 8,5%. В Доклада за състоянието на администрацията от 2011 г. са посочени конкретни данни за текучеството на служителите, които работят в областта на програмирането и управлението на програми/проекти, финансирани от държавния бюджет, ЕС или други чуждестранни донори. През 2011 г. броят на напусналите служители е 327 (188 от централни администрации и 139 от териториални администрации) и е значително по-нисък от предходни години, което показва положителна тенденция в намаляване на текучеството. Към края на 2012 г. тази тенденция не е видна в ИАРА.

Данните в таблицата по-горе показват също, че не са провеждани обучения (с изключение на м. януари 2013 г.). Към август 2013 г. броят на незаетите бройки е най-малък спрямо предходните месеци, което е положителен факт, но текучеството на служителите все още не е спряло и през 2013 г.



Структурата на отделите в ДЕФР (по информация от УО към 2013 г.), от гледна точка на състава им са представени в таблицата по-долу.

Длъжност	Отдел УПО	Регион. УПО	Отдел ПнМ	Отдел ТИ	Отдел ПНО	Общо
Директор						1
Началник отдел						4
Главен експерт	4		3	2		9
Старши експерт	4		1	1		6
Младши експерт	8	13	3	2	1	27
Главен специалист		1				1
Старши юрисконсулт					1	1
Юрисконсулт					3	3
ВСИЧКО ОБЩО						52

Както е видно от таблицата, мнозинството от експертите в УО са младши експерти, като всички експерти в регионалните звена на УО са младши. До голяма степен тази структура на отделите отразява проблемите със задържането на квалифицирани кадри. Самото разпределение на длъжностите не изисква привличането на служители с голям професионален опит и се препоръчва структурата да бъде преразгледана, като се търсят възможности за повишаване на бройките за главни и старши експерти.

Голямото текучество на кадри е идентифицирано като проблем и в Междинната оценка на ОПРСР 2007-2013 г., която е завършена през юни 2011 г. Друг идентифициран проблем, който води до предизвикателства пред изграждането на капацитета на УО е честата смяна на ръководителите на ИАРА (от 2007 до 2011 г. са сменени седем изпълнителни директора). Този проблем е идентифициран още в Доклада на Сметната палата за резултатите от извършен одит на системите за прилагане на Националния стратегически план за развитие на селските райони и Националния стратегически план за рибарство и аквакултури за периода от 01.01.2006 г. до 30.06.2008 г., където е посочено, че: „Честата смяна на ръководителя на ИАРА подлага на риск ефективното управление и последователния контрол, което би могло да затрудни навременното изпълнение на дейностите, свързани с прилагането на НСПРА и ОПРСР.” Подобно на проблема с текучеството, честата смяна на ръководителите на ИАРА също е проблем, който още не е решен. На проведените фокус групи, именно този проблем беше идентифициран като ключов за административния капацитет и функционирането на УО.

В анализа на административния капацитет се посочва, че за укрепване на административния капацитет на своите служители, УО е предприел следните действия:

- Провеждане на обучения

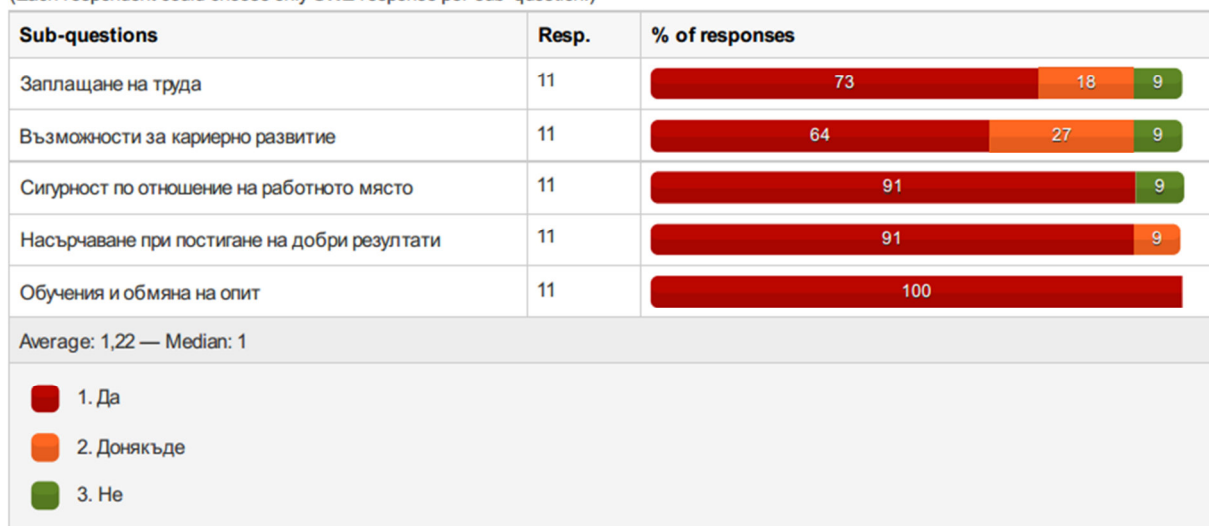


- Постигането на системи за стимулиране на служителите за повишаване качеството на изпълнение на възложените им задачи - Допълнителни възнаграждения за постигнати резултати

Както провеждането на обучения, така и нуждата от получаване на възнаграждения за допълнително стимулиране са посочени като проблематични и в Междинната оценка на ОПРСР 2007-2013 г. В този смисъл, предвиждането на дейности в тези две насоки е обосновано, като изключително малкият брой обучения през последните години потвърждава остротата на този проблем. Нуждата от промени в тези области се илюстрира много добре от резултатите от онлайн въпросника по отношение на областите, в които са необходими промени в политиката по отношение на човешките ресурси в УО.

30. Смятате ли, че е необходимо подобряване на политиката по отношение на човешките ресурси в УО, в следните области:

(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)



Фигура 9: Идентифицирани нужди от промяна на политиките по отношение на човешките ресурси в УО

По-конкретно, по отношение на проблема с осигуряване на нужните обучения, по проект „Обучения на служителите от УО във връзка с управлението, наблюдението и контрола на дейностите по ОПРСР“ по мярка 5.1 са предвидени следните сфери на обучения:

- обучение, свързано с оценката на проектни предложения;
- обучения, свързани с прилагането на европейското и национално законодателство - Закон за управление на територията, Закон за обществените поръчки, Директиви за обществените поръчки, налагане на финансови корекции;
- обучения, свързани с извършване на проверки на място;
- обучения, свързани с разкриване и докладване на нередности;



- мениджмънт на европейски фондове;
- програмиране и избор на операции;
- други, отговарящи на нуждите на УО.

В тази връзка, в Доклада на Министерски съвет за състоянието на администрацията за 2012 г. по отношение на нуждите на администрациите, които участват в програмирането и управлението на програми и проекти са посочени следните нужди от обучения: управление на европейски фондове, управление на проектния цикъл, подготовка, възлагане и контрол на обществени поръчки. До голяма степен тези нужди са отчетени и в предвидените обучения по мярка 5.1.

В Графика за провеждане на обучения през 2013 г. на служителите от ДЕФР са включени предимно безплатни обучения, предлагани от Школата по публични финанси към МФ в сферата на бюджета и финансовото управление, управлението на средствата от ЕС, държавните помощи, обществените поръчки, одити и управление на риска. В Графика са включени сравнително малък брой обучения, предлагани от чуждестранни институции - Европейска академия за данъци, икономика и право и Европейския институт по публична администрация.

По информация от УО, списъкът в Графика е изготвен чрез подхода „отдолу-нагоре”, което е добра практика и позволява отчитането на персонални нужди на всеки експерт. В същото време, прави впечатление фактът, че някои отдели са включили по едно обучение, докато други по повече от четири обучения на човек. До голяма степен, обхватът на обученията, които са включени в Графика, е твърде стеснен и е ограничен до специфични въпроси като публично-частно партньорство и одит. В Графика попадат на практика всички експерти от централното звено на УО, но не са включени експерти от регионалните звена на отдел „Управление на приоритетните оси” (УПО). В този смисъл, препоръчва се, след изготвянето на списъка с индивидуалните нужди, да бъде проверено доколко той отговаря на: нужната тематика за конкретните отдели и дали обхватът му е достатъчен като теми и като експерти.

Във връзка с изпълнението на проект BG0713EFF-511-220317 с наименование „Участие на администрацията, ангажирана с ОПРСР в международни прояви, семинари, обучения, технически срещи и работни групи на ЕК“ е направен анализ за избора на обучения за 2013 г. на експерти от ДЕФР – докладна записка с вх. № Z-7841/20.05.2013 г. Необходимостта от провеждане на обучения на служителите от дирекция „Европейски фонд за рибарство“ е изложена и в други докладни записки на директора на ДЕФР, които включват идентифицирани нужди от обучения и институции, които могат да ги проведат. До голяма степен тези дейности отговарят на препоръката на Междинната оценка на ОПРСР 2007-2013 г. за „спешен преглед на нуждата от обучение и професионална помощ на експертите на УО”.

По отношение на обученията на служителите в ДЕФР може да бъде направено заключение, че това е необходимост, която е ясно идентифицирана в Междинната оценка и редица анализи на дирекцията. Липсата на достатъчно обучения на



служителите в ДЕФР е пречка пред изграждането на капацитета ѝ, тъй като не се осигурява необходимото повишаване на квалификацията на служителите. В допълнение, практиката в държавната администрация показва, че постоянното повишаване на квалификацията на служителите чрез обучения спомага за намаляване на текучеството, което е друг сериозен проблем в ДЕФР. В тази връзка, се препоръчват:

- Активни действия за изпълнение на проект „Обучения на служителите от УО във връзка с управлението, наблюдението и контрола на дейностите по ОПРСР“ по мярка 5.1;
- Следване на Графика за провеждане на обучения през 2013г. на служителите от ДЕФР;
- Изпълнение на препоръката от Междинната оценка на ОПРСР 2007-2013 г. за провеждане на обучение по мониторинг и оценка на служителите на УО.

Паралелно с провеждането на обучения, се препоръчва в УО да бъде въведена ясна система за повишаване на административния капацитет, която да включва:

- Описание на начина, по който се идентифицират нуждите от обучения от страна на служителите (подход „отдолу-нагоре”);
- Описание на начина, по който идентифицираните от служителите нужди се обвързват с конкретните задължения на служителите и нуждите на отделите и дирекцията като цяло (подход „отгоре-надолу”);
- Описание на начина и честотата на актуализация на анализа на административния капацитет на ДЕФР.

Освен препоръките за обучения, в Междинната оценка на ОПРСР 2007-2013 г. е отправена препоръка за „непрекъснато изграждане на капацитет на УО, като се осигури достъп до обмяна на опит с други страни-членки на ЕС...Да се обсъди възможността за провеждане на партньорски преглед (peer review) на изградените механизми за прилагане на мерките (изисквания към кандидатите, допустими дейности, критерии за избор, формуляри и документи за кандидатстване)”, която също все още не е изпълнена на практика.

За изпълнена може да се смята друга препоръка на Междинната оценка, която е свързана с административния капацитет, а именно - Да се включват и външни експерти в комисиите за оценка, където това е подходящо, като външна експертиза е необходима и по част от колективните мерки, където УО няма експерти (например, маркетингови, научни изследвания и т.н.). В Годишния доклад за изпълнението на ОПРСР за 2012 г. са посочени редица сфери, в които са ангажирани външни експерти:

- Специфични анализи и оценки;
- Становища;
- Оценители в оценителни комисии;

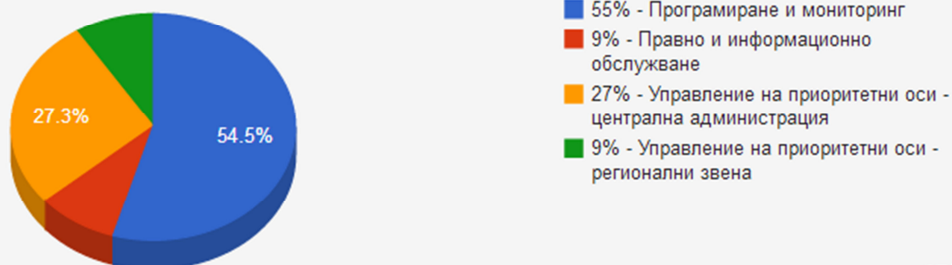


- Оценка на технологично оборудване.

Във връзка с наличния човешки ресурс, следва да се отбележи, че една от новостите в политиката по рибарство на Европейския съюз през новия програмен период е преминаването към споделено управление на дейностите по събирането на данни за управлението на рибарството и прилагане на системата на Съюза за контрол, инспекции и правоприлагане. На интервю с експерти на Възложителя беше посочено, че все още не е финализирано разделението на отговорностите за тези дейности между дирекция „Европейски фонд за рибарство“, дирекция „Управление на рибарството и опазване на рибните ресурси“ и главна дирекция „Рибарство и контрол“. Може да се очаква, че ДЕФР ще има задължения по дейностите и като се има предвид, че последният анализ на административния капацитет на дирекцията показва липса на свободни ресурси за нови дейности, щатът на дирекцията следва да бъде увеличен в зависимост от разделението на отговорностите за събиране на данни и системата за контрол.

Постъпващите данни от онлайн въпросника и интервютата с експертите, които участват в разработването на ПМДР, послужиха за основа на разработването на анализ на работната натовареност (Workload анализ). Такъв анализ не е правен за бенефициентите, заради твърде различните им специфики.

19. В кой от следните отдели сте служител/ка



n=11

Фигура 10: Отдели, попълнили онлайн въпросника

От гледна точка на анализа, един от най-важните въпроси от онлайн въпросника е свързан с това как самите служители виждат своята натовареност по отделни ключови дейности / отговорности на УО. Отговорите на този въпрос са представени на графиката по-долу.



32. Как бихте определили Вашето лично натоварване по отношение на следните дейности (Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)



Фигура 11: Натовареност на служителите по ключови дейности

Получените данни показват, че най-голяма е натовареността по следните дейности,



извършвани от служители на УО:

- Анализ на одитни доклади и отразяване на препоръките
- Изготвяне на решения/ заповеди/ договори за предоставяне на безвъзмездна помощ
- Въвеждане / проверка на информация в електронни системи
- Разработване на документация (напр. Насоки за кандидатстване) за подбор на проекти
- Управление на бюджета, бюджетни прогнози, индикативни финансови планове на ОПРСР

Съответно най-малко натоварени са служителите с участие в семинари и обучения, което потвърждава извода за твърде малкия брой обучения в УО.

Другият важен въпрос от гледна точка на анализа на натовареността е в каква степен може да се смята, че УО разполага с достатъчно човешки ресурси за извършването на конкретни дейности. Резултатите от отговорите на този въпрос са представени на графиката по-долу.



33. Смятате ли, че УО разполага с достатъчно човешки ресурси за извършването на конкретната дейност?

(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)



Фигура 12: Недостиг на човешките ресурси в УО



Съгласно резултатите от онлайн въпросника, като най-критични от гледна точка на наличността на човешките ресурси в УО, могат да се определят следните области:

- Оценка на проектни предложения
- Разработване и актуализация на процедури, наръчници и др.
- Наблюдение на цялостното изпълнение на проектите, включително чрез преглед на доклади, срещи, разговори с бенефициентите и т.н.

Тези резултати потвърждават направените изводи за необходимостта от обучения в сферата на мониторинга. Затрудненията при извършването на дейностите по оценка на проектни предложения и разработване/актуализация на процедури и наръчници са идентифицирани и от Междинната оценка на ОПРСР 2007-2013 г., която установява, че външният натиск за отваряне на мерките е довел до голямо натоварване на персонала с дейности за разработване на процедури, а поради пропуски в планирането, за дейностите по Техническа помощ не са осигурени достатъчно финансови средства. В този смисъл, осигуряването на достатъчно финансови средства по Техническа помощ, за обучения и външна подкрепа във фазата на оценка на проектни предложения и разработване на мерки, се очаква да бъде ключово и в следващия програмен период.

Споменатият по-горе функционален анализ е извършен на ниво ИАРА, а не УО, но въпреки това съдържа информация, която има отношение към изпълнението на ОПРСР 2007-2013 г. и на ПМДР 2014-2020 г. Релевантните заключения и препоръки са основно в две направления, които са отчетени и в рамките на извършената предварителна оценка:

1. Възможност за прекалена натовареност на експертите при запазване на средносписъчната численост на персонала на ИАРА и увеличение на дейността с оглед навлизането в новия програмен период. В тази връзка функционалният анализ препоръчва

- Да се въведе механизъм за отчитане натовареността на служителите по дирекции
- Специализация на служителите от отдел „Програмиране и мониторинг“
- Преразглеждане ефективността от работата на изнесените работни места в отдел “Управление на приоритетните оси“
- Оптимизация на броя на служителите в рамките на Агенцията и при възможност пренасочване на служители за работа в дирекция „ЕФР“
- Попълване на незаетите бройки в дирекция „Европейски фонд за рибарство“
- Повишаване на административния капацитет на служителите относно новата програма чрез обучения
- Обосновано предложение за промяна на Устройствения правилник за оптимизиране щата на ИАРА като цяло в посока увеличаване на броя на



служителите в дирекция „ЕФР“

Изложените по-горе препоръки на функционалния план до голяма степен се припокриват със заключенията на предварителната оценка. Препоръчва се предложените действия за осъществяване на плавен преход от ОПРСР към програмата за новия програмен период да бъдат разгледани и по тях да бъдат предприети действия в самото начало на изпълнението на ПМДР 2014-2020 г.

2. Функционалният анализ отчита необходимост да се прецизират текстовете относно конкретните функции на дирекциите по отношение подпомагане прилагането на Оперативната програма за развитие на сектор „Рибарство“. По-конкретно, анализът установява, че функцията на отделите на главна дирекция „Рибарство и контрол“, да оказват съдействие и подпомагат дейността на служителите от дирекция "Европейски фонд за рибарство", отговорни за приема на проектни предложения за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативната програма „Рибарство“, на практика не се реализира по предвидения начин. Също така във функционалния анализ е посочено, че с оглед на функциите, произтичащи от споделено управление на дейностите по събирането на данни за управлението на рибарството и прилагане на системата на Съюза за контрол, инспекции и правоприлагане, има нужда от много добра координация между:

- главна дирекция „Рибарство и контрол“
- дирекция „УРОРР“
- дирекция „Европейски фонд за рибарство“
- Изпълнителна дирекция „Морска администрация“

В тази връзка, следва да се има предвид направеният в настоящия доклад извод, че с оглед на новите отговорности на ДЕФР, щатът на дирекцията следва да бъде увеличен в зависимост от разделението на отговорностите за събиране на данни и системата за контрол.

Оценка на процедурите за мониторинг на програмата, за събиране на данни, необходими за оценка на програмата, както и съдържанието на Плана за оценка

- дали е налице адекватна система за събиране, поддържане, управление и докладване на статистическа информация за мониторинга на напредъка по програмата;
- дали системата за мониторинг е надеждна, управляема и съвместима с други системи за мониторинг на национално ниво и процедурите за обработка на данни на ЕС;
- дали Плана за оценка отговаря на минималните изисквания;
- дали са осигурени достатъчно средства за ефективното прилагане на системите за мониторинг и оценка.



Едно от заключенията на Междинната оценка на ОПРСР 2007-2013 г. е, че УО е изградил механизмите за управление и контрол на ОПРСР и е разработил процедурите за прилагане на мерките. Както беше споменато, обаче, в оценката е направено заключение, че експертите на УО не са преминавали обучение по мониторинг и оценка, което влияе върху капацитета им да идентифицират подходящи индикатори, да идентифицират проблеми и да планират анализи и оценки. Въпреки опита с процедурите за мониторинг, в случай, че този проблем не бъде адресиран, той ще продължи да ограничава ефективността на мониторинга и оценката и в следващия програмен период.

Към настоящия момент, на базата на информация от проведените интервюта и фокус групи, може да бъде направено заключение, че е необходима процедура за разработване и отчитането на План за действие в резултат на препоръките на оценителни доклади. По отношение на оценките, прави впечатление, че в Процедурния наръчник на отдел Програмиране и мониторинг са описани задълженията единствено по отношение на предварителната и междинната оценка, но не се споменава възможността за провеждане на текущи оценки и подкрепа при извършването на последваща оценка (стр.5, Версия 5). Също така няма процедура за разработване, провеждане и отчитане на План за оценка.

Цялостно, акцентът в Наръчника е върху осъществяването на контролни функции (напр. контрол върху делегираните функции), а не толкова върху мониторинга и събирането на информация за извършване на оценки. В тази връзка, препоръчва се в Процедурния наръчник на УО за следващия програмен период да има акцент върху процедурите за събиране на информация за системата от индикатори, проследяване на качеството на информация, на честотата на събиране на информация и т.н. Като част от Наръчника може да бъде включен и отделен Наръчник за индикаторите, който да съдържа основни параметри като:

- Идентификационен номер на индикатора
- Тип индикатор
- Дефиниция на индикатора
- Мерна единица
- Базова стойност (където е приложимо)
- Целева стойност
- Източник на информация
- Честота на събиране на информация
- Отговорен отдел за събирането на информация за индикатора

Също така, в Междинната оценка на ОПРСР 2007-2013 г. е посочено, че УО няма добре разработена система за събиране на обратна информация за ефекта от комуникационната кампания. Препоръка на Междинната оценка е „Да се подобри



работата на КН, като се осигури достатъчно представителност и включване на различните заинтересовани групи (включително дребен сектор и научни организации) и се създадат механизми за обсъждане в дълбочина на възникващите проблеми и за навременно взимане и изпълнение на решения“. Както беше обсъдено на проведените фокус групи, тази препоръка, която има отношение към процедурите за мониторинг на програмата, ще продължи да бъде актуална и през следващия програмен период.

По отношение на административния капацитет за изпълнение на европейските задължения по отношение на контрол, инспекции, правоприлагане и събиране на данни по отношение на рибарството, интерес представляват и резултатите от онлайн въпросника.

38. Според Вас, в каква степен ИАРА разполага с достатъчен административен капацитет за изпълнение на европейските си задължения по отношение на контрол, инспекции, правоприлагане и събиране на данни по отношение на рибарството?

(Each respondent could choose only ONE response per sub-question.)



Фигура 13: Административен капацитет в сферата на контрол, инспекции и т.н. в сферата на рибарството

Както е видно от графиката по-горе, самите служители на УО са на мнение, че са необходими мерки за подобряване на административния капацитет по отношение на задълженията в сферата на контрола и европейските изисквания от данни за управлението на рибарството. След като бъдат конкретизирани, тези задължения трябва да се включат в Процедурния наръчник при описанието на отговорностите на конкретните отдели.

В ПМДР 2014-2020 г. е включен подробен План за оценка. Обичайната практика изисква плановете за оценка да включват следните елементи:

- примерен списък на оценките, които ще бъдат предприети, техния предмет и обосновка;
- методи, които да бъдат използвани за специфичните оценки и техните изисквания за данни;



- данни, необходими за някои оценки;
- график;
- стратегия, за да се осигури използването и комуникирането на резултатите от оценките;
- човешките ресурси, които ще са необходими;
- индикативен бюджет за изпълнението на плана.

Основните елементи на включения в ПМДР 2014-2020 г. план следват структурата на формуляра на ОП:

- Цели и предназначение на Плана за оценка – целите на Плана за оценка са ясни и съответстват на обичайните практики
- Механизъм за управление и координация, който подробно описва функциите на УО, КН, Тематичните направляващи групи за оценка (steering groups), външните оценители и ЕК.
- Теми и дейности за оценка – при темите и дейностите за оценка има известно смесване на дейностите по мониторинг (набавяне на данни – „Събиране, отчитане и анализиране на данните за напредъка по индикаторите на ПМДР“, „Проучвания сред бенефициентите“, „Дейности по проучване на пазара за риба и рибни продукти“) и оценка.
- Препоръчва се в предвидените цялостни оценки на ефективността, ефикасността и въздействието от прилагането на ПМДР за периода от началото на прилагане на Програмата (до края на 2016 и 2018 г.) да не бъде изрично споменавано, че те могат да включват „промени в стойността на индикаторите за резултат“. В краткото описание на предвидените оценки е включена „Оценка на нетния ефект от ПМДР върху сектор „рибно стопанство“. Следва да се има предвид, че темата е твърде обширна, тъй като не е реалистично да се изчисли нетният ефект от ПМДР върху целия сектор. Темата за въздействието би могла да бъде част от последващата оценка на ПМДР. Съгласно Насоките на ЕК за съдържанието на Плана за оценка¹⁶, последващата оценка трябва да бъде извършена до края на 2023 г. от страната-членка.
- Информационна стратегия, която включва описание на системите / подходите за събиране на информация за предстоящите оценки, както и начини за попълване на възможните пропуски в информацията.
- График – ПМДР съдържа подробен график на оценъчните периоди и датите на очакваните доклади.
- Комуникация – начин за разпространяване на резултатите от оценките

¹⁶ Guidance Fiche No 1, Content of the Evaluation Plan for the EMFF Version 1 – 6-7/03/2013



- Описание на подкрепата, предвидена за оценката на ниво МИРГ, където са посочени отговорностите на УО в това отношение
- Ресурси – описани са човешките ресурси, които ще бъдат отделени за дейности по събиране на информация за оценка, както и нуждите от обучения.

В заключение, Планът за оценка съдържа всички необходими елементи, които са посочени в Насоките за структура на Плана за оценка.

7.3 Основни продукти и резултати от Дейност 7

Продукти	Статут
Проведено изследване на административния капацитет за изпълнение на ПМДР	Изпълнено
Проведено онлайн проучване	Изпълнено
Интервюта с експерти на УО	Изпълнено
Проведена фокус група с бенефициенти	Изпълнено
Проведена фокус група с представители на работната група	Изпълнено
Резултати	Статут
Извършена оценка на капацитета на органите за управление и изпълнение на програмата (тема 7 в Техническото задание)	Изпълнено
Извършена оценка на процедурите за мониторинг на програмата, за събиране на данни, необходими за оценка на програмата, както и съдържанието на Плана за оценка (тема 8 в Техническото задание)	Изпълнено

8. Дейност 8 – Оценка на степента на интегрираност на хоризонталните принципи в Програмата

8.1 Събиране на информация

Оценката проследява по какъв начин хоризонталните политики са включени в програмирането, мониторинга и изпълнението на програмата.

Въпроси, относно хоризонталните принципи бяха включени в:

- Онлайн въпросник до бенефициентите;
- Интервюта с експерти на УО;
- Фокус група с бенефициенти;
- Фокус група с представители на работната група.



8.2 Отговори на основните въпроси

Интегрираност на хоризонталните принципи в Програмата:

- до каква степен принципите на равенство между мъжете и жените и недискриминация са взети предвид при разработването на програмните документи и оценка на очаквания принос на Програмата към насърчаването на тези политики;
- адекватност на планираните мерки за насърчаване на устойчивото развитие.

Раздел 9 от програмата съдържа описание на действията, които са предвидени за спазване на принципите на равните възможности и недискриминацията, включително равенството между мъжете и жените и устойчивото развитие (т.9.1.1 и т.9.1.2).

Точка 9.1.1 съдържа описание на правната рамка, която е релевантна на принципите за равни възможности и равенство на половете, както и на общи мерки, които ще бъдат прилагани. Посочено е, че принципът ще бъде включен в критериите за оценка при подбор на операциите, както и че спазването му ще залегне в договорите с бенефициентите. Описанието може да бъде конкретизирано по отношение на мерките в подкрепа на хората с увреждания. В текста на ПМДР е посочено, че „всички отчети ще съдържат информация за дела на участие на двата пола при изпълнение на приоритетите на Програмата”, но не са посочени индикаторите, по които ще бъде отчитана и докладвана информацията.

По отношение на устойчивото развитие, е посочено, че програмата се очаква да има съществен принос, предвид на това че устойчивото развитие е непосредствен приоритет на реформата в Общата политика в областта на Рибарството през периода 2014-2020 г. Също така е посочено, че програмата ще наблюдава и докладва разписаните на национално ниво мерки за интегриране ПОС (Политика за опазване на околната среда) и ПИК (Политика за изменение на климата).

В т. 9.1.2 подробно са описани мерки, които ще бъдат подкрепени по програмата в следните области:

- осигуряване на изискванията за опазване на околната среда;
- ефикасно използване на ресурсите;
- смекчаване на измененията на климата и адаптиране към климатичните промени.

В допълнение се очаква програмата да подкрепя иновации свързани със съхранението на морските ресурси и намаляване на въздействието върху морската среда, както и защита и възстановяване на морското биоразнообразие, включително чрез подкрепата за Местните стратегии за развитие.



Не е коментиран евентуален принос на програмата по отношение на устойчивостта на природни бедствия, превенция и управление на риска, както е съобразно дефиницията на обхвата на понятието „устойчиво развитие“ в чл. 8 на Регламент 1303/2013, а именно *„Държавите-членки и Комисията гарантират, че по време на подготовката и изпълнението на споразуменията за партньорство и програмите се насърчават изискванията за опазване на околната среда, ресурсната ефективност, смекчаването на изменението на климата и адаптацията към него, опазването на биологичното разнообразие, устойчивостта на природни бедствия, както и превенцията и управлението на риска.“*

Не е посочено конкретно как прилагането на мерките ще бъде наблюдавано и докладвано. Дали това ще става чрез общата система за наблюдение или ще бъдат предприети и въведени и допълнителни мерки. Не са посочени индикатори, които могат да се използват за измерване на прилагането на принципа за устойчиво развитие, въпреки че някои от индикаторите за продукт по отделните приоритети на програмата биха могли да се използват за тази цел.

На базата на извършения преглед, може да се направи извод, че като цяло описанието на прилагането на хоризонталните принципи съответства на изискванията на европейските и националните нормативни и стратегически документи, както и на Формуляра за разработване на програмата. В т.9.1.2 е необходимо да се допълни текст относно интегриране в програмата на мерки, свързани с устойчивост на природни бедствия, превенция и управление на риска. По голяма конкретика е възможна при посочване на начините за наблюдение и докладване и на двата принципа – равенство между мъжете и жените и недискриминация и устойчиво развитие.

Подобно на описанието на прилагането на хоризонталните принципи в Споразумението за партньорство, в текста на ПМДР може да се добави информация за ролята на Комитета за наблюдение в проследяването на прилагането на принципите по време на изпълнението на програмата. В т. 9.1.1 и 9.1.2 е предоставена информация за ролята на тематичната работна група в процеса на създаване на програмата, но не и за ролята на Комитета за наблюдение при изпълнение на програмата.

8.3 Основни продукти и резултати от Дейност 8

Продукти	Статут
Проведено изследване на включените в ПМДР хоризонтални принципи	Изпълнено
Проведено онлайн проучване	Изпълнено
Интервюта с експерти на УО	Изпълнено
Проведена фокус група с бенефициенти	Изпълнено
Проведена фокус група с представители на работната група	Изпълнено



Резултати	Статут
Извършена оценка на степента на интегрираност на хоризонталните принципи в Програмата (тема 10 в Техническото задание)	Изпълнено

9. Дейност 9 – Интегриране на екологичната оценка

Към момента на изготвяне на настоящата предварителна оценка, не е завършена стратегическата оценка на околната среда. Екипът оценители разгледа работен вариант на Доклад за екологична оценка на Програмата за морско дело и рибарство 2014-2020 г., предоставен от УО на ПМДР през август 2014 г.

В работния вариант на доклада за екологична оценка са разгледани следните въпроси, пряко свързани с ПМДР:

- характеристика на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати от реализирането на ПМДР;
- екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към програмата;
- цели на опазване на околната среда на национално и международно ниво и начина, по който са взети предвид при изготвянето на ПМДР;
- вероятни значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве при реализиране на програмата;
- мерки предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последствия от реализирането на програмата;
- анализ на индикаторите, свързани с въздействието върху околната среда.

В работния вариант на доклада има предложени мерки за предотвратяване, намаляване и компенсиране на неблагоприятните последствия от реализирането на програмата, които все още не са отчетени в ПМДР. Тези мерки са разделени в 2 групи – мерки за отразяване в окончателния вариант на ПМДР 2014-2020 г., и мерки за изпълнение при прилагането на програмата. Мерките за отразяване в ПМДР са посочени в таблицата по-долу:

Мерки за отразяване в ПМДР 2014-2020 г.		
Номер	Мярка	Изпълнение
1.	Да се възложи специализирано научно изследване за влиянието на морските аквакултури върху качествата на морските води и седименти в зоните на култивиране.	Мярката не е специфично посочена в текста на ПМДР.



2.	Към мярка 3 да се добави като конкретна допустима дейност „намаляване на съдържанието на сяра в корабните горива в съответствие с изискванията на Директива 2012/33/ЕС за изменение на Директива 1999/32/ЕО на Съвета по отношение на съдържанието на сяра в корабните горива“.	Мярката не е специфично посочена в текста на ПМДР.
3.	Обхватът на Мерки 1, 2, 5 и 15 да бъде разширен, като в дейностите по тях се включат р. Дунав, вътрешните реки и по-големите стоящи водоеми.	Мярката не е отразена.
4.	Да се предвиди и дейност за изготвяне/актуализиране на планове за действие за целевите за опазване видове риби, обекти на стопански риболов;	Мярката не е специфично посочена в текста на ПМДР.
5.	Към мярка 15 да се предвиди и дейност за извършване на ежегоден мониторинг върху популациите на целевите видове.	Мярката не е специфично посочена в текста на ПМДР.

В случай, че тези мерки са включени във финалната версия на доклада, съответно те следва да бъдат включени и в ПМДР 2014-2020 г.

За повечето от посочените в доклада мерки за изпълнение при прилагането на програмата не е необходимо добавяне на специфичен текст в ПМДР. Две от посъщественияте мерки вече са отразени, а именно: „Да се даде приоритет на проекти включващи иновативни и научни разработки при развитието на аквакултури“ и „Приоритетно финансиране на проекти, които използват технологичния напредък и техники за устойчив риболов“.

Общото заключение на независимите експерти, извършващи екологичната оценка на ПМДР 2014-2020 г., е, че актуалният вариант на ПМДР (от юни 2014 г.) ще доведе до комплексно положително въздействие върху околната среда (най-значимо по отношение на водите и биоразнообразието) и човешкото здраве на национално ниво.

V. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

В настоящия раздел са резюмирани изводите и препоръките, които са направени в рамките на предварителната оценка.



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
1	<p>Общото заключение на екипа оценители по отношение на социално-икономическия анализ и SWOT анализа са, че те са разбираеми, основани на ясни и точни данни (контекстни индикатори за определяне на първоначалното състояние) и осигуряват задоволителна картина за сектора. В рамките на оценката бяха обсъдени възможности да се разшири, допълни и актуализира социално-икономическата обосновка на SWOT анализа, но предвид формата на програмата, препоръките по отношение на социално-икономическия анализ имаха по-скоро пожелателен характер.</p> <p>1.1. Прегледът на данните от страна на екипа оценители потвърди обективни проблеми с набирането на данни и поради тази причина при разработването на социално-икономическия анализ и SWOT анализа бяха търсени начини да се използва информация от различни източници и от заинтересованите страни.</p> <p>1.2. Форматът на SWOT анализа спазва изискванията на проекта на формуляр и насоки за съдържанието на Оперативната програма на ЕФМДР 2014-2020 и при разработването му бе спазен принципът на</p>	<p>1.1. Когато липсват данни или има противоречиви данни да се направят аргументирани предположения относно валидността на информацията и/или да се предложи алтернативен метод за набавяне на информация.</p> <p>1.2. Да се допълни аргументацията или да се промени съдържанието на следните нужди:</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Почистване на участъци от дъното на Черно море и река Дунав“ • Зарибяване; създаване на изкуствени рифове за по-високо биоразнообразие, включително за целите на риболовния туризъм“ • Препоръчва се анализът на административната тежест да се допълни с конкретно измерение на проблема или да се включи в другите области (напр. аквакултурите). • „Подобряване на довеждащата инфраструктура, достъпа до електричество и питейна вода, облагородяване на прилежащите терени“. 	<p>1.1. Изпълнена</p> <p>1.2. Изпълнена</p>



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
	<p>партньорството.</p> <p>В рамките на оценката, с екипа разработващ програмата бе обсъдено, че за част от нуждите е необходима допълнителна аргументация или промяна на съдържанието. В актуалната версия на ПМДР тези препоръки по отношение на нуждите са изпълнени.</p>	<ul style="list-style-type: none"> „Разширяване на асортимента за износ“ 	
2	<p>Описанието на контекстните индикатори, което е включено в ПМДР е представено в изисквания формат.</p> <p>В много случаи е използвана базата данни на ЕК, която съдържа контекстни индикатори за рибарския флот, аквакултурите и преработвателната индустрия, като тези данни са използвани коректно.</p> <p>Всички индикатори са общи индикатори и в този смисъл ще допринесат за целите на ПМДР. Индикаторите, включително и целевите им стойности, са обсъдени с УО на програмата и като цяло са постижими и базирани на ясна методология.</p> <p>Цялостният извод, който може да бъде направен по отношение на индикаторите за продукт е, че всички те са релевантни общи индикатори. Обосновката за комбинацията от мерки по ЕФМДР е адекватна и</p>	<p>2.1. Необходимо е да се попълни информацията (доколкото е налична) за всички контекстни индикатори</p> <p>2.2. Препоръчва се Индикаторът за биологична устойчивост да се сведе до числови стойности.</p> <p>2.3. За следните индикатори за продукт се препоръчва преразглеждане на целевите стойности:</p> <ul style="list-style-type: none"> Промяна на стойността и обема на продукцията Създадени работни места Брой проекти подпомагащи иновативност и конкурентоспособност в аквакултурата Брой проекти целящи събирането, управлението и използването на данни <p>2.4. Не се препоръчва да се разработват</p>	<p>2.1. Изпълнена (доколкото наличната информация позволява)</p> <p>2.2. Не е предоставена информация</p> <p>2.3. Изпълнена</p> <p>2.4. Изпълнена</p> <p>2.5. Изпълнена</p> <p>2.6. Изпълнена</p> <p>2.7. Изпълнена</p> <p>2.8. Предстои да бъде</p>



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
	<p>присъства в SWOT анализа.</p> <p>В предходни версии на програмата са идентифицирани възможни подобрения по отношение на:</p> <p>2.1. Представяне на информация за контекстните индикатори</p> <p>2.2. В предходни версии на ПМДР, по отношение на „Индикатор за биологична устойчивост” бяха включени множество ненужни данни</p> <p>2.3. В предходни версии на ПМДР, реалистичността на целевите стойности на някои от индикаторите, обсъдени с екипа разработващ програмата, бе под въпрос</p> <p>2.4. В предходни версии на ПМДР бяха включени допълнителни индикатори за продукт извън общите</p> <p>2.5. В предходни версии на ПМДР бяха включени неактуални данни за част от контекстните индикатори</p> <p>2.6. В предходни версии на ПМДР имаше неточност по отношение на обвързаността на следните</p>	<p>допълнителни индикатори, тъй като те може да не бъдат приложими след финализирането на Анекс 2</p> <p>2.5. Да се използват най-актуалните данни, които са налични в базата данни DCF</p> <p>2.6. Индикаторите би следвало да се обвържат с Тематична цел 8</p> <p>2.7. Да се съкрати текстът на Обосновката за комбинацията от мерки по ЕФМДР в таблицата с индикаторите за изпълнение</p> <p>2.8. По отношение на контекстните индикатори се препоръчва</p> <ul style="list-style-type: none"> За индикатор „Fuel efficiency of fish capture (in litres/ Kg of landed catch)” се препоръчва да се промени мерната единица - (litres fuel/ tonne landed catch) В колона Коментари/Обосновка е посочено, че „По данни на ИАРА през 2012 г. „риба за консумация” е нараснала до 5986 т.; изт.: МЗХ, СПА Риби 2013“. В същото време цитираните данни за „Volume of aquaculture 	<p>разгледана</p> <p>2.9. Предстои да бъде разгледана</p>



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
	<p>индикатори за изпълнение с тематичните цели „Брой проекти за подготвително подпомагане“ и „Брой приложени стратегии за местно развитие“</p> <p>2.7. В предходни версии на ПМДР обосновката за комбинацията от мерки по ЕФМДР в таблицата с индикатори за изпълнение бе твърде обширна</p> <p>В актуалната версия на ПМДР са установени допълнителни възможности за подобрене на</p> <p>2.8. Системата от контекстни индикатори</p> <p>2.9. Методологията за изчисление на част от индикаторите (посочени в препоръките)</p>	<p>production“ са по-високи (7094) и са изчислени коректно от базата данни EUMOFA.</p> <p>Съответно, препоръчва се коментарът да бъде преразгледан</p> <ul style="list-style-type: none">• За индикатор „Value of aquaculture production“ се препоръчва в колона Коментари/Обосновка да се посочи точния метод за изчисление, тъй като сборът на следните елементи за 2011 г. „Bivalves and other molluscs and aquatic invertibles“ (725), „Crustaceans“ (14), „Freshwater fish“ (8296) и „Salmonids“ (8078) е различен от посочената стойност в ПМДР – 17113. Освен това мерната единица следва да е в хиляди евро.• За индикатор „Existing resources available for control“ следва да се посочи източник на информация; <p>2.9. Препоръчва се допълнително изясняване на методологията за изчисление на следните индикатори:</p> <ul style="list-style-type: none">• Брой на установените тежки нарушения• Изменение в стойността на първите продажби	



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
		<p>от тези, които не са осъществени от Организации на производителите</p> <ul style="list-style-type: none">• Промяна в обема на първите продажби от тези, които не са осъществени от Организации на производителите	
3	<p>ПМДР се изпълнява в рамките на ЕФМДР и допринася за изпълнение на Тематичните цели на ОСР. Използвани са почти всички специфични цели, което осигурява изпълнение на приоритетите на ЕС заложи в ЕФМДР. При дизайна на програмата е използвана предложената от ЕК логика на интервенция.</p> <p>Съществува силна връзка и съгласуваност между първите три стратегически приоритета на Споразумението за партньорство и заложените приоритети и цели в ПМДР.</p> <p>ПМДР ще подпомогне достъпа на МСП и на новосъздадените предприятия до финансиране, което е ангажимент на България, съгласно Специфичните препоръки (Country-specific recommendations) за 2013 г.</p>	3.1. Да се добави информация по отношение на съвместимостта на специфичните цели с Националната програма за развитие България 2020.	3.1. Изпълнено



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
	<p>Целите в ПМДР са съвместими и ще подпомогнат изпълнението на основната цел и дефинираните под-цели в Националния стратегически план.</p> <p>Възможни са подобрения по отношение на представянето на съответствието с НППРБ 2020 (в предходни версии на програмата)</p>		
4	<p>Като цяло програмата има добра вътрешна съгласуваност. Мерките са подбрани измежду предложените в Приложение 1 към формуляра и насоките за изготвяне на програмата. Те отговарят на съдържанието на съответните членове на Регламента на ЕФМДР.</p> <p>В рамките на оценката е направен преглед по приоритети, както е заложено и в самата програма и е коментирана връзката между компонентите на логиката на интервенция. В програмата са възможни някои подобрение по отношение на:</p> <p>4.1.Мярка „Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми“ има нужда от промяна на обосновката, описанието на допустимите кандидати и условията за допустимост (в предходни версии на</p>	<p>4.1. Да се редактира текстът на обосновката, допустимите кандидати и условията за допустимост на мярка „Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми“.</p> <p>4.2. Да се съкрати описанието на допустимите дейности по мярка „Иновации в аквакултурата“;</p> <p>4.3. Да се съкрати обосновката на Мярка „Производствени инвестиции в аквакултурите“.</p> <p>4.4. При мярка „Производствени инвестиции в аквакултурите“ да се обоснове дейност 9.6.4 и да се допълни обосновката относно подкрепата на съществуващи предприятия.</p> <p>4.5. Да отпадне мярка „Нови форми на доход и добавена стойност в аквакултурата“ или да се</p>	<p>4.1. Изпълнено</p> <p>4.2. Предстои да бъде разгледана</p> <p>4.3 Изпълнено</p> <p>4.4 Изпълнено</p> <p>4.5 Изпълнено</p>



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
	<p>програмата).</p> <p>4.2.Мярка „Иновации в аквакултурата“ е описана твърде подробно.</p> <p>4.3.Мярка „Производствени инвестиции в аквакултурите“ е описана твърде подробно (в предходни версии на програмата).</p> <p>4.4.Дейност 9.6.4. „Подобряване и осъвременяване на условията за отглеждане, свързани със здравето на животните и хуманното отношение към тях, включително закупуване на оборудване за предпазване на стопанствата от диви хищници“ (Мярка „Производствени инвестиции в аквакултурите“ не е пряко свързана с идентифицирана от SWOT анализа нужда (в предходни версии на програмата).</p> <p>4.5.Възможност за припокриване между мерки „Нови форми на доход и добавена стойност в аквакултурата“, мярка „Производствени инвестиции в аквакултурите“ и мярка „Преработване на продуктите на риболова и аквакултурите“ по отношение на инвестиционните мерки (в предходни версии на</p>	<p>поясни допълнително вътрешната демаркация.</p>	



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
	програмата).		
5	<p>В бюджета на ПМДР 2014-2020 са заложили мерки за постигането на всички основни приоритети на ЕФМДР. Разпределението по тематични цели на бюджета на програмата съответства на целите на ПМДР 2014-2020. Възможни са подобрения по отношение на:</p> <p>5.1. В ПМДР 2014-2020 липсва обосновка за разпределението на финансовите средства по програмата през следващия програмен период.</p> <p>5.2. Информацията относно формите на финансиране е обща и липсва обосновка на избора на форми на финансиране по мерки.</p> <p>5.3. За рибарски пристанища, кейове за разтоварване и покрити лодкостоянки през следващия програмен период са предвидени повече средства, което предвид слабото усвояване през настоящия период и липсата на стратегия за определяне на пристанищата и тяхното приоритизиране, не изглежда обосновано.</p>	<p>5.1. Финансовата обосновка не е специфичен елемент от формуляра за разработване на ПМДР. В същото време, съгласно Чл. 18, 1, т.б, iii от Регламент 508/2014, разпределението на финансовите ресурси за включените в програмата приоритети на Съюза следва да бъде обосновано и подходящо за постигането на поставените цели. Поради тази причина се препоръчва разработването на обосновка на финансовото разпределение на средствата по програмата, която да включва и отчита разпределението на средства по приоритети, специфични и тематични цели и мерки, както и разпределението по години. Подобни текстове би могло да бъдат включени в описанието на стратегията на програмата.</p> <p>5.2. Да се даде повече конкретика по отношение на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Случаите и конкретните форми на финансови инструменти, които биха могли да се приложат за всяка мярка. • За мярка „Контрол и събиране на информация“ да бъде указана формата на 	<p>5.1. Предстои да бъде разгледана</p> <p>5.2. Предстои да бъде разгледана</p> <p>5.3. Частично изпълнена на базата на СП, но се препоръчва да се уточни, подобно на</p>



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
	<p>5.4. Средствата за производствени инвестиции в аквакултурите намаляват през програмен период 2014-2020. Проекти свързани с аквакултурите обаче имат голям потенциал, както и относително добро финансово представяне през настоящия програмен период (в предходни версии на програмата).</p> <p>5.5. Заделените средства за изпълнение на стратегии за местно развитие намаляват през следващия програмен период, но техният размер не е добре обоснован предвид неопределения брой на местните инициативни рибарски групи за следващия програмен период и липсата на информация за научени уроци относно слабото усвояване през 2007-2013 и преодоляването на проблемите през 2014-2020 (в предходни версии на програмата).</p>	<p>финансиране.</p> <p>5.3. Да се анализират вариантите за намаляване на текущо заделения ресурс или да се обоснове по-добре размера на заделените средства за рибарски пристанища, кейове за разтоварване и покрити лодкостоянки.</p> <p>5.4. Да се изследват вариантите за увеличение на финансовия ресурс за производствени инвестиции в аквакултурите без това да противоречи на балансиращия подход, препоръчван от ЕК, по отношение на финансовото разпределение.</p> <p>5.5. Да се даде допълнителна обосновка на определеното за местно развитие финансиране.</p>	<p>текста на СП, че финансирането ще се осъществява в съответствие с предвидената концепция за развитието на рибарската инфраструктура</p> <p>5.4. Изпълнена</p> <p>5.5. Изпълнена</p>
6	В програмата има описание на демаркацията с другите оперативни програми, което отговаря на	6.1. Да се допълни информацията по отношение на	6.1. Изпълнена



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
	<p>изискванията. Предложените форми на подкрепа за рационални и отговарят на бенефициентите</p> <p>Възможни са подобрения по отношение на:</p> <p>6.1.Връзката с ОПРР</p> <p>6.2.Връзката / разграничението с ОПОС</p> <p>6.3.Връзката / разграничението с ОПНОИР</p> <p>6.4.Връзката / разграничаването с ОПДУ</p>	<p>допълняемостта с ОПРР</p> <p>6.2. Да се допълни информацията по отношение на допълняемостта и разграничаването с ОПОС по отношение опазването на водите</p> <p>6.3.В текста на оперативната програма да се посочи допълването между Инвестиционен приоритет 1.1. на ОПНОИР и мерки 1 и 8 на ПМДР. По отношение на разграничаването да се посочи че ОПНОИР инвестира в създаване на научни центрове и подобряване на научната инфраструктура, а ПМДР в научни изследвания свързани със сектора.</p> <p>6.4. Да се включи информация по отношение на допълняемостта и демаркацията с ОПДУ.</p>	<p>6.2. Изпълнена</p> <p>6.3. Изпълнена</p> <p>6.4. Предстои да бъде разгледана</p>
7	<p>В текста на ПМДР са предвидени дейности, които имат за цел да осигурят „безпрепятствено изпълнение, наблюдение, оценка, информация и контрол на Програмата и ефективно усвояване на предвидените финансови средства“. Част от тях са насочени към административния капацитет, като например „допълнително финансово стимулиране на персонала на ИАРА“, но не са изрично посочени мерки, които да адресират поне частично</p>	<p>7.1. По отношение на обученията, се препоръчва в описанието на техническата помощ по ПМДР да се включат следните мерки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Следване на Графика за провеждане на обучения на служителите от ДЕФР; • Изпълнение на препоръката от Междинната оценка на ОПРСР 2007-2013 г. за предвиждане на обучение по мониторинг и 	<p>7.1.Предстои да бъде разгледана</p> <p>7.2.Извън обхвата на текста на ПМДР, но се препоръчва при изпълнението</p>



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
	<p>идентифицираните проблеми по отношение на административния капацитет.</p> <p>Най-сериозният въпрос по отношение на административния капацитет на УО е проблемът с текучеството, чиито стойности са много над средните за администрацията. Подобно на проблема с текучеството, честата смяна на ръководителите на ИАРА също е проблем, който още не е решен.</p> <p>7.1. Броят на проведените обучения в ДЕФР не е достатъчен за повишаването на квалификацията на служителите, а Графикът за обучения не се спазва.</p> <p>7.2. Мнозинството от експертите в УО са младши експерти, като всички експерти в регионалните звена на УО са младши. До голяма степен тази структура на отделите отразява проблемите със задържането на квалифицирани кадри. Самото разпределение на длъжностите не изисква привличането на служители с голям професионален опит.</p> <p>7.3. В Междинната оценка на ОПРСР 2007-2013 г. е отправена препоръка за „непрекъснато изграждане на капацитет на УО, като се осигури</p>	<p>оценка на служителите на УО.</p> <p>7.2. Препоръчва се структурата на ДЕФР да бъде преразгледана, като се търсят възможности за повишаване на бройките за главни и старши експерти.</p> <p>7.3. Да се изпълни препоръката за провеждане на партньорски преглед (peer review) и обмяна на опит с други страни-членки на ЕС</p> <p>7.4. Като се има предвид, че последният анализ на административния капацитет на ДЕФР показва липса на свободни ресурси за нови дейности, щатът на дирекцията следва да бъде увеличен в зависимост от разделението на отговорностите за събиране на данни и системата за контрол. Съответно новите отговорности следва да бъдат описани в Процедурния наръчник (сходно заключение е направено и във Функционалния анализ на ниво ИАРА)</p> <p>7.5. В следващия програмен период да се осигурят достатъчно финансови средства по Техническа помощ, за обучения и външна подкрепа във фазата на оценка на проектни предложения и разработване на мерки</p>	<p>на програмата</p> <p>7.3. Изпълнена (в текста на програмата е предвидена тази мярка)</p> <p>7.4. Извън обхвата на текста на ПМДР, но се препоръчва при изпълнението на програмата</p> <p>7.5. Предстои да бъде разгледана</p> <p>7.6. Извън обхвата на текста на ПМДР, но се препоръчва при изпълнението</p>



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
	<p>достъп до обмяна на опит с други страни-членки на ЕС. Да се обсъди възможността за провеждане на партньорски преглед (peer review) на изградените механизми за прилагане на мерките (изисквания към кандидатите, допустими дейности, критерии за избор, формуляри и документи за кандидатстване)”, която също все още не е изпълнена.</p> <p>7.4. Една от новостите в политиката по рибарство на Европейския съюз през новия програмен период е преминаването към споделено управление на дейностите по събирането на данни за управлението на рибарството и прилагане на системата на Съюза за контрол, инспекции и правоприлагане</p> <p>7.5. Човешките ресурси за извършване на дейностите по оценка на проектни предложения и разработване на мерки / наръчници / процедури се оценяват като недостатъчни</p> <p>7.6. Процедурният наръчник за настоящия програмен период включва описание на системите за мониторинг, но те са с акцент върху контрола, а не върху мониторинга.</p>	<p>7.6. Препоръчва се като част от Процедурния наръчник (на отдел Програмиране и мониторинг) за следващия програмен период да се добави и Наръчник за индикаторите.</p> <p>7.7. Препоръчва се в Процедурния наръчник за програмен период 2014-2020 г. да се включат:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Процедури за проследяване изпълнението на Плана за оценка b. Процедури за отразяване на препоръките от извършени оценки <p>7.8. В следващия програмен период да се осигури по-балансирано представителство в КН на всички заинтересовани страни, както и да се създадат необходимите механизми за взимане / проследяване на изпълнението на решения на КН.</p> <p>7.9. Препоръчва се да се преразгледат следните елементи от Плана за оценка:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Теми – да се разгледат възможности за обединение на теми, преформулиране и включване на цялостна текуща (междинна) оценка 	<p>на програмата</p> <p>7.7. Извън обхвата на текста на ПМДР, но се препоръчва при изпълнението на програмата</p> <p>7.8. Извън обхвата на текста на ПМДР, но се препоръчва при изпълнението на програмата</p> <p>7.9. Изпълнена</p>



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
	<p>7.7. В Процедурния наръчник за настоящия програмен период не са включени достатъчно ясни процедури по отношение на подготовката и извършването на оценки.</p> <p>7.8. По мнението на участниците във фокус групата, все още не е изпълнена следната препоръка на Междинната оценка: „Да се подобри работата на КН, като се осигури достатъчно представителност и включване на различните заинтересовани групи (включително дребен сектор и научни организации) и се създадат механизми за обсъждане в дълбочина на възникващите проблеми, и за навременно взимане и изпълнение на решения“</p> <p>7.9. Планът за оценка съдържа всички необходими елементи, които са посочени в Насоките за структура на Плана за оценка, но в предходни версии на ПМДР бяха идентифицирани възможни подобрения в описанието на елементите – най-вече по отношение на темите, графика и ресурсите</p>	<p>b. График – да се намали честотата на предвидените оценки</p> <p>c. Ресурси – предвидените финансови ресурси следва значително да се намалят</p>	
8	Хоризонталните принципи са добре застъпени в оперативната програма. ПМДР съдържа описание на действията, които са предвидени за спазване на	8.1. Да се допълни информацията по отношение на устойчивостта на бедствия и предотвратяване /	8.1. Предстои да бъде



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
	<p>принципите на устойчивото развитие, равните възможности и недискриминацията, както и равенството между мъжете и жените.</p> <p>Възможни са подобрения по отношение на:</p> <p>8.1. Добавяне на информация относно интегриране в програмата на следния аспект от принципа за устойчиво развитие „устойчивост на природни бедствия, превенция и управление на риска“;</p> <p>8.2. Добавяне на информация относно ролята на КН при прилагане на принципите;</p> <p>8.3. Описанието на наблюдението и докладването на принципите при изпълнението на програмата.</p>	<p>управление на риска.</p> <p>8.2. Подобно на описанието на прилагането на хоризонталните принципи в Договора за партньорство, в текста на ПМДР може да се добави информация за ролята на Комитета за наблюдение в проследяването на прилагането на принципите по време на изпълнението на програмата.</p> <p>8.3. Препоръчва се да се конкретизира наблюдението и докладването на прилагането на хоризонталните принципи, включително чрез включването на темата като елемент от тематична и/или междинна оценка в Плана за оценка на програмата.</p>	<p>разгледана</p> <p>8.2. Предстои да бъде разгледана</p> <p>8.3. Изпълнена</p>
9	<p>Общото заключение на независимите експерти, извършващи екологичната оценка на ПМДР 2014-2020 г., е, че актуалният вариант на ПМДР (от август 2014 г.) ще доведе до комплексно положително въздействие върху околната среда (най-значимо по отношение на водите и биоразнообразието) и човешкото здраве на национално ниво.</p> <p>9.1. В работния вариант на Стратегическата оценка на</p>	<p>9.1. В случай, че мерките за предотвратяване, намаляване и компенсиране на неблагоприятните последици от реализирането на програмата са включени във финалната версия на Стратегическата оценка на околната среда, съответно те следва да бъдат включени в програмата.</p>	<p>9.1. Предстои да бъде разгледана</p>



Дейност	Изводи	Препоръки	Статут
	околната среда има предложени мерки за предотвратяване, намаляване и компенсиране на неблагоприятните последици от реализирането на програмата, които все още не са отчетени в ПМДР.		



ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1: Преглед на връзката между предвидените мерки, дейностите към тях и идентифицираните потребности

Приложението е представено на електронен носител.

Приложение 2: Резултати от онлайн въпросник

Приложението е представено на електронен носител.

Приложение 3: Резултати от проведените фокус групи и присъствени списъци

Приложението е представено на електронен носител.

Приложение 1: Преглед на връзката между предвидените мерки, дейностите към тях и идентифицираните потребности

Номер и наименование на мярка	Член от ЕФМДР	Дейности	Потребности
Мярка 1.1. Диверсификация и нови форми на доход	30	<ul style="list-style-type: none"> ■ Инвестиции за допълващи дейности, включително инвестиции на борда на корабите, риболовен туризъм, ресторанти, екологични услуги и образователни дейности, свързани с рибарството. 	<ul style="list-style-type: none"> • Диверсифициране на дейността на рибарите чрез стартиране на допълващи дейности, вкл. предоставяне на туристически услуги.
Мярка 1.2. Здраве и безопасност	32	<ul style="list-style-type: none"> ■ Инвестиции за подобряване на хигиената, здравето, безопасността и условията на труд на борда или индивидуално оборудване, при условие че посочените инвестиции надхвърлят изискванията съгласно правото на Съюза или националното право. 	<ul style="list-style-type: none"> • Модернизиране на риболовните кораби за: по-добро икономическо представяне; по-високо качество на продукцията и добавянето на стойност към улова; по-привлекателни и безопасни условия на труд, надхвърлящи нормативните изисквания; по-слабо въздействие върху екосистемите и подобряване селективността на уредите.
Мярка 1.3. Окончателно преустановяване на риболовните дейности	34	<ul style="list-style-type: none"> ■ Подкрепя се окончателното преустановяване на риболовните дейности чрез скрапиране на риболовни кораби, както и чрез модифициране за извършване на дейности, различни от търговския риболов. 	<ul style="list-style-type: none"> • Продължаване на усилията по реструктуриране на флота под 24 м. с цел балансиране на възможностите за риболов с риболовния капацитет чрез окончателно преустановяване на риболовната дейност в този сегмент, в т.ч. чрез скрапиране и модифициране.
Мярка 1.4. Ограничаване на въздействието на риболова върху	38	<ul style="list-style-type: none"> ■ Оборудване за ограничаване или премахване на физическото и биологичното въздействие на риболова върху съответната екосистема или морското дъно; 	<ul style="list-style-type: none"> • Модернизиране на риболовните кораби за: по-добро икономическо представяне; по-високо качество на продукцията и добавянето на стойност към улова; по-привлекателни и

Номер и наименование на мярка	Член от ЕФМДР	Дейности	Потребности
морската среда и за адаптиране на риболова към защита на видовете		<ul style="list-style-type: none"> Оборудване за защита на риболовните уреди и улова от защитени бозайници и птици и подобряване на избирателността на риболовните уреди от гледна точка на размер или видове; Оборудване за подобряване на избирателността на риболовните уреди от гледна точка на размер или видове; 	безопасни условия на труд, надхвърлящи нормативните изисквания; по-слабо въздействие върху екосистемите и подобряване селективността на уредите.
Мярка 1.5. Иновации, свързани с опазването на морските биологични ресурси	39	<ul style="list-style-type: none"> Разработване или въвеждане на нови технически или организационни знания, водещи до намаляване на въздействието от риболовните дейности върху околната среда, включително: по-добри риболовни техники и по-висока избирателност на риболовните уреди, или постигането на по-устойчиво използване на морските биологични ресурси и съвместно съществуване със защитените хищници. 	<ul style="list-style-type: none"> Осигуряване на финансиране за разработване и въвеждане на иновации, свързани с опазване на морската среда и биологичните ресурси.
Мярка 1.6. Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми и компенсационни режими в рамките на устойчивите риболовни дейности	40	<ul style="list-style-type: none"> Събиране на отпадъци в морето от рибарите, като отстраняване на изгубени риболовни уреди и морски отпадъци; Управление, възстановяване и наблюдение на морските защитени територии с оглед на прилагането на мерките за пространствена защита; Участие в други дейности, насочени към поддържане и подобряване на биологичното разнообразие и екосистемните услуги, като възстановяване на специфични морски и 	<ul style="list-style-type: none"> Подпомагане на дейности за опазване на водната флора и фауна, почистване от изгубени уреди и отпадъци на водните басейни, инвестиции за опазване и възстановяване на местообитания за водните видове, включително такива в обхвата на НАТУРА 2000.

Номер и наименование на мярка	Член от ЕФМДР	Дейности	Потребности
		крайбрежни местообитания.	
Мярка 1.7. Добавена стойност, качество на продуктите и използване на нежелания улов	42	<ul style="list-style-type: none"> ■ Инвестиции, които добавят стойност към продуктите на риболова, по-специално като позволяват на рибарите да извършват преработване, предлагане на пазара и пряка продажба на собствения си улов; ■ Иновативни инвестиции на борда на корабите, които водят до подобряване на качеството на продуктите на риболова. 	<ul style="list-style-type: none"> • Инвестиции за повишаване на качеството и добавяне на стойност към собствения улов, включително за преработка и продажба на собствения улов и др.
Мярка 1.8. Рибарски пристанища, кейове за разтоварване, рибни борси и покрити лодкостоянки	43	<ul style="list-style-type: none"> ■ Инвестиции за подобряване на инфраструктурата в рибарските пристанища; ■ Инвестиции за подобряване на кейови места за разтоварване; ■ Изграждане или модернизацията на лодкостоянки. 	<ul style="list-style-type: none"> • Подобряване на състоянието на риболовната инфраструктура, свързана с модернизирането, доизграждането и дооборудването на неподпомогнатите рибарски пристанища, лодкостоянки, места за разтоварване, места за укритие, рибни борси, отговарящи на изискванията и стандартите на законовите разпоредби за съответния тип обекти, както и на общоевропейските цели за намаляване на изхвърлянията на нежелания улов, за повишаване на ресурсната ефективност, ограничаване на приноса към климатичните промени и опазване на околната среда.
Мярка 1.9. Риболов във вътрешните водоеми и водна флора и фауна във вътрешните водоеми	44	<ul style="list-style-type: none"> ■ Инвестиции, допринасящи за диверсифицирането на доходите на рибарите; ■ Събиране на отпадъци от рибарите като изгубени риболовни уреди и др. отпадъци; 	<ul style="list-style-type: none"> • Диверсифициране на дейността на рибарите чрез стартиране на допълващи дейности, вкл. предоставяне на туристически услуги. • Подпомагане на дейности за опазване на водната флора и фауна, почистване от изгубени

Номер и наименование на мярка	Член от ЕФМДР	Дейности	Потребности
		<ul style="list-style-type: none"> ■ Инвестиции, които добавят стойност към продуктите на риболова; ■ Изграждане или модернизацията на лодкостоянки. 	<p>уреди и отпадъци на водните басейни, инвестиции за опазване и възстановяване на местообитания за водните видове, включително такива в обхвата на НАТУРА 2000.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подобряване на състоянието на риболовната инфраструктура, свързана с модернизирането, доизграждането и дооборудването на неподпомогнатите рибарски пристанища, лодкостоянки, места за разтоварване, места за укритие, рибни борси, отговарящи на изискванията и стандартите на законовите разпоредби за съответния тип обекти, както и на общеевропейските цели за намаляване на изхвърлянията на нежелания улов, за повишаване на ресурсната ефективност, ограничаване на приноса към климатичните промени и опазване на околната среда.
Мярка 2.1. Иновации	47	<ul style="list-style-type: none"> ■ Технически иновации в аквакултурата, насочени към понижаване на въздействието върху околната среда; ■ Иновации за насърчаване на устойчиво използване на ресурсите, за улесняване въвеждането на нови, устойчиви производствени методи, в т.ч. на адаптирани към местните условия технологии за размножаване и отглеждане на нови, перспективни видове и разработване на технологии за производство на продукти с 	<ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на финансиране за разработване и внедряване на иновации – нови продукти, процеси и технологии.

Номер и наименование на мярка	Член от ЕФМДР	Дейности	Потребности
		<p>повишена биологична стойност;</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Проучване на техническата и икономическата осъществимост на иновативните продукти и процеси. 	
Мярка 2.2. Продуктивни инвестиции в аквакултура	48	<ul style="list-style-type: none"> ■ Продуктивни инвестиции в аквакултурите; ■ Инвестиции за диверсификация на дейностите и отглежданите видове; ■ Осъвременяване на стопанствата, включително закупуване на оборудване за предпазване на стопанствата от диви хищници; ■ Инвестиции в повишаване на качеството или добавената стойност; ■ Възстановяване на съществуващите изкуствени водоеми или лагуни, използвани за аквакултури, чрез премахване на утайките или инвестиции, насочени към предотвратяване на отлагането на утайки; ■ Инвестиции за повишаване положителното въздействие върху околната среда и подобряване на ефективното използване на ресурсите, в т.ч. преминаване към възобновяеми източници на енергия; ■ Изграждане на затворени рециркулационни системи. 	<ul style="list-style-type: none"> • Модернизиране и разширяване на съществуващите стопанства, увеличаване на асортимента на производство. • Добавяне на стойност вътре в стопанствата включително чрез директни продажби на крайни клиенти и/или разнообразяване на икономическите им дейности. • Увеличаване на обема на продукцията, за да отговорят стопанствата на изискванията на търговците на едро за големи количества еднородни доставки. • Подобряване на условията за труд в стопанствата за аквакултура.
Мярка 2.3. Насърчаване на нови производители на аквакултури,	52	<ul style="list-style-type: none"> ■ Мярката ще помага създаването на предприятия за устойчиви аквакултури от нови производители на аквакултури. 	<ul style="list-style-type: none"> • Създаване на нови стопанства, включително чрез въвеждане на нови видове и технологии за отглеждане.

Номер и наименование на мярка	Член от ЕФМДР	Дейности	Потребности
развиващи устойчиви аквакултури			<ul style="list-style-type: none"> инвестиции, водещи до значително намаляване на въздействието на предприятията за аквакултури върху потреблението и качеството на водата;
Мярка 2.4. Преминаване към схеми по управление на околната среда и одитиране и към биологични аквакултури	53	<ul style="list-style-type: none"> Мярката ще подпомага преминаването от традиционните производствени методи в областта на аквакултурите към биологични аквакултури; 	<ul style="list-style-type: none"> Подкрепа за биологични производства и екологични услуги - насърчаване на методи за отглеждане на аквакултури, съвместими със специфичните потребности на околната среда и отговарящи на специфични изисквания за управление в зоните по НАТУРА 2000.
Мярка 2.5. Аквакултури, осигуряващи екологични услуги	54	<ul style="list-style-type: none"> Дейности, свързани с аквакултурни методи, съвместими със специфичните нужди на околната среда и обект на специфични изисквания за управление, произтичащи от определените по Натура 2000 зони; Дейности, свързани с разходи, пряко свързани с участие в ex-situ опазване и възпроизводство на водни животни, в рамките на програми за опазване и възстановяване на биоразнообразието, разработени от публични органи, или под техен контрол; Дейности, свързани с аквакултурни дейности, включващи опазването и подобряването на околната среда, биоразнообразието и управлението на ландшафта и традиционните характеристики на зоните за аквакултура. 	<ul style="list-style-type: none"> Подкрепа за биологични производства и екологични услуги - насърчаване на методи за отглеждане на аквакултури, съвместими със специфичните потребности на околната среда и отговарящи на специфични изисквания за управление в зоните по НАТУРА 2000.

Номер и наименование на мярка	Член от ЕФМДР	Дейности	Потребности
Мярка 3.1. Контрол и изпълнение	73	<ul style="list-style-type: none"> ■ Закупуване и/или разработване на технологии, включително хардуер и софтуер, и системи са откриване и видеонаблюдение на корабите. Позволяващи събиране, управление, проверка, анализ и управление на риска. Включително системи за записване и отчитане (ERS), системи за наблюдение (VMS), системи за автоматична идентификация (AIS). ■ Разработване, закупуване и инсталиране на компоненти, включително хардуер и софтуер, необходими за проследяемост на продуктите от риболов и аквакултури. ■ Модернизация и закупуване на кораби, самолети и хеликоптери за патрулиране, при условие че се използват за целите на контрол на рибарството през 60% от общото време на използване, изчислено на годишна база. ■ Закупуване на технически средства за контрол, включително устройства за измерване мощността на двигателите, оборудване на измерване и претегляне. ■ Анализ на разходите и ползите, както и оценка и одит на извършените проверки и разходи при извършване на мониторинг, контрол и наблюдение, направени от компетентни органи. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Подсигуряване на модерна материално-техническа база за изследванията, контрола и събирането на данни в областта на риболова, аквакултурата и хранителната верига. ● Подобряване на софтуерните продукти на различните бази данни и обвързването им с възможност за комбинирано представяне на разрезни от различни информационни масиви.
Мярка 3.2. Събиране на данни	77	<ul style="list-style-type: none"> ■ Изследване на запасите от квотираните видове; ■ Мониторинг на промишлените улови на пристанищата при разтоварване; 	<ul style="list-style-type: none"> ● Подсигуряване на модерна материално-техническа база за изследванията, контрола и събирането на данни в областта на риболова,

Номер и наименование на мярка	Член от ЕФМДР	Дейности	Потребности
		<ul style="list-style-type: none"> ■ Мониторинг на уловите в зоните за риболов в морето; ■ Доизграждане на информационно-статистическата система на ИАРА. 	<p>аквакултурата и хранителната верига.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подобряване на софтуерните продукти на различните бази данни и обвързването им с възможност за комбинирано представяне на разреза от различни информационни масиви.
Мярка 4.1. Подпомагане за стратегиите за водено от общностите местно развитие (BOMP)	62	<ul style="list-style-type: none"> ■ По тази мярка ще се финансира подготвително подпомагане за местните стратегиите за BOMP, дейности за сътрудничество и текущи разходи и популяризиране. 	<ul style="list-style-type: none"> • Повишаване на капацитета за планиране и управление на МИРГ. • Интегрирано функциониране на национална мрежа на МИРГ с Националната селска мрежа.
Мярка 4.2. Изпълнение на стратегиите за BOMP	63	<ul style="list-style-type: none"> ■ Дейности, свързани с добавяне на стойност, създаване на работни места, привличане на младите хора и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури; ■ Дейности, свързани с подпомагане на диверсификацията в рамките на риболова с търговска цел или извън него, ученето през целия живот и създаването на работни места в райони за рибарство и аквакултури; ■ Дейности, свързани с подобряване и използване на екологичните дадености на районите за рибарство и аквакултури, включително операции за смекчаване на въздействието от изменението на климата; ■ Дейности, свързани с насърчаване на 	<ul style="list-style-type: none"> • Активно привличане на рибарските общности и стопанствата за аквакултури в идентифициране на конкретните инвестиционни нужди на територията. • Подкрепа за привличане на рибарските общности и стопанствата за аквакултури в изпълнението на дейности от общ интерес; • Обвързване изпълнението на стратегията на МИРГ с други местни стратегии и планове за развитие, особено с общинските планове за развитие и стратегиите на Местните инициативни групи (МИГ), финансирани със средства на Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР).

Номер и наименование на мярка	Член от ЕФМДР	Дейности	Потребности
		<p>социалното благополучие и културното наследство в районите за рибарство и аквакултури, включително рибарството, аквакултурите и морското културно наследство;</p> <ul style="list-style-type: none"> Засилване на ролята на рибарските общности в местното развитие и управлението на местните ресурси в областта на рибарството и морските дейности. 	
Мярка 5.1. Планове за производство и предлагане на пазара	66	<ul style="list-style-type: none"> Ще се подпомага подготовката и изпълнението на планове за производство и предлагане на пазара изготвени от организациите на производителите. 	<ul style="list-style-type: none"> Регулярни пазарни проучвания и маркетингови стратегии. Разработване на дългосрочни планове за производство и предлагане на пазара.
Мярка 5.2. Помощ за съхранение	67	<ul style="list-style-type: none"> Ще се предоставя помощ за компенсиране на организации на производители и асоциации на организации на производители за съхранение на продукти от риболова при спазване на изискванията на чл. 67 от Регламент 508/2014 г. 	<ul style="list-style-type: none"> Подкрепа за съхранението на продуктите от риболов, съгласно правилата за обща организация на пазарите на продукти от риболов и продукти от аквакултури (ООП).
Мярка 5.3. Предлагане на пазара	68	<ul style="list-style-type: none"> Създаване на организации на производители, на асоциации от организации на производители или на междубраншови организации; Търсене на нови пазари и подобряване на условията за пускане на пазара на продукти от риболов и аквакултури; 	<ul style="list-style-type: none"> Създаване и ефективно функциониране на организации на производители, асоциации от организации на производители или междубраншови организации. Търсене на нови пазари, участие в изложения, двустранни срещи и други. Провеждане на регионални, национални и транснационални рекламни кампании, които да повишат търсенето на продуктите от

Номер и наименование на мярка	Член от ЕФМДР	Дейности	Потребности
			преработка.
Мярка 5.4. Преработване на продуктите от риболов и аквакултури	69	<ul style="list-style-type: none"> Дейности, които допринасят за реализирането на икономии на енергия или намаляване на въздействието върху околната среда, включително третирането на отпадъци; Дейности, които подобряват безопасността, хигиената, здравето и условията на труд; Дейности, които подпомагат преработването на улов на риба от видове с търговско значение, който не може да бъде предназначен за консумация от човека; Дейности, които са свързани с преработването на странични продукти, които се получават в резултат на основни дейности от преработването; Дейности, които водят до нови или подобрени продукти, нови или подобрени процеси или нови или подобрени управленски и организационни системи. 	<ul style="list-style-type: none"> Въвеждане на мерки в подкрепа на ресурсно спестяващи технологии, включително за намаляване на енергийните разходи и оползотворяване на странични продукти от преработката. Модернизация на предприятията, която да намалява вредното въздействие върху околната среда – емисии на парникови газове, опасни вещества, намаляване на отпадъците, шум и т.н. Разработване и/или внедряване на нови продукти, процеси, услуги, технологии; системи за управление на производство и/или организация, включително за предлагане на пазара. Преработка на биологични аквакултури. Подобряване условията на труд. Разширяване на асортимента на преработка.
Мярка 6.1. Насърчаване на изпълнението на ИМП		<ul style="list-style-type: none"> Операции, които допринасят за постигане на целите на интегрираното морско наблюдение, и по-специално на тези на CISE Дейности, свързани с опазване на морската среда, по-специално на биологичното разнообразие и на морските защитени територии, като обектите по „Натура 2000“, в 	

Номер и наименование на мярка	Член от ЕФМДР	Дейности	Потребности
		<p>съответствие със задълженията, установени в директиви 92/43/ЕИО и 2009/147/ЕО;</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Дейности, които повишават знанията за състоянието на морската среда с оглед утвърждаване на програмите за мониторинг и програмите от мерки, предвидени в Директива 2008/56/ЕО, в съответствие със задълженията, установени в посочената директива. 	

EX-ANTE PMDR 2014-2020

Status: **Closed**

Start date: 10-10-2013

End date: 30-10-2013

Live: 21 days

Questions: 53

Partial completes: 17 (21,5%)

Screened out: 0 (0%)

Reached end: 62 (78,5%)

Total responded: 79

Panel

Bounced: 17 (7,2%)

Declined: 0 (0%)

Partial completes: 17 (21,8%)

Reached end: 61 (78,2%)

Responses: 78 (33,1%)

Non-panel

Responses: 1

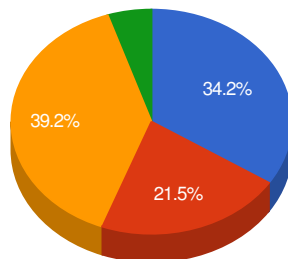
Start page views: 1

Partial completes: 0

Screened out: 0

Reached end: 1 (100%)

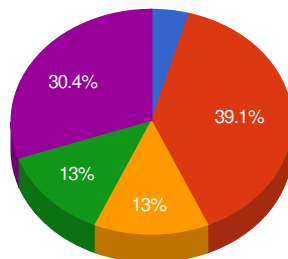
1. Вие или Вашата организация сте:



- 34% - Бенефициент на ОПРСР 2007-2013
- 22% - Служител на ИАРА
- 39% - Участник в Тематичната работна група за изготвяне на ПМДР 2014-2020
- 5% - Друго, моля отбележете.

n = 79

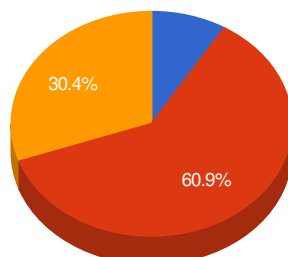
2. На коя от следните групи сте представител:



- 4% - Риболовци
- 39% - Производители на аквакултури
- 13% - Преработватели
- 13% - Местни инициативни рибарски групи
- 30% - Други, моля отбележете.

n = 23

3. Запознати ли сте с процеса по разработването на ПМДР 2014-2020?

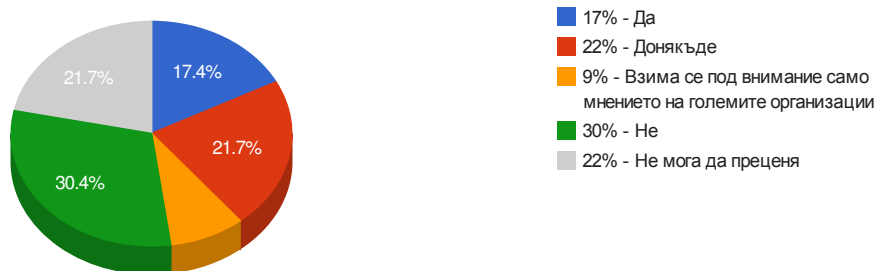


- 9% - Отлично
- 61% - Донякъде
- 30% - Не

n = 23

n = 23

5. Според Вас мнението на бенефициентите взима ли се под внимание в процеса на разработване на ПМ 2014-2020?



n= 23

6. Според Вас, какъв трябва да е фокусът на ПМДР 2014-2020? (Можете да посочите повече от един отговор)

(Each respondent could choose **MULTIPLE** responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Улесняване на прехода към максимален устойчив улов и постепенно намаляване на изхвърлянията	4	<div></div>	17%
2 Намаляване на въздействието на рибарството върху морската среда	7	<div></div>	30%
3 Сметчане на последствията от изменението на климата /увеличаване на енергийната ефективност	4	<div></div>	17%
4 Насърчаване на устойчиви аквакултури, включително биоразнообразието	14	<div></div>	61%
5 Насърчаване на конкурентноспособно рибарство	9	<div></div>	39%
6 Предоставяне на правомощия на производителите и осигуряване на по-добра координация по веригата на стойността	6	<div></div>	26%
7 Насърчаване на конкурентноспособни аквакултури	12	<div></div>	52%
8 Да се насърчава социалното измерение на Общата политика в областта на риболова	3	<div></div>	13%
9 Осигуряване на съответното висококачествено събиране на данни и анализ	4	<div></div>	17%
10 Осигуряване на ефективна система на контрол, проверка и правоприлагане	11	<div></div>	48%
11 Повишаване на заетостта и териториалното сближаване в районите, зависими от риболова	9	<div></div>	39%
12 Не мога да преценя	1	<div></div>	4%
13 Други, моля отбележете.	1	<div></div>	4%
Total respondents: 23 Skipped question: 39		<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>	

7. Кои според Вас са областите на инвестиране, които трябва да бъдат включени в ПМДР 2014-2020 и как бихте ги подредили по важност? (Моля, бенефициентите да попълнят тези мерки, които имат отношение към тяхната дейност)

(Each respondent could assign numeric rankings to the response choices. Respondents were prohibited from assigning the same ranking more than once.)

Response	Weighted score	%
Производствени инвестиции в аквакултурите	<div></div>	13%
Иновации в аквакултурата	<div></div>	11%
Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми	<div></div>	9%
Преработване на продуктите на риболова и аквакултурите	<div></div>	9%
Изпълнение на стратегиите за местно развитие (МИРГ)	<div></div>	8%
Нови форми на доход, диверсификация и създаване на работни места в рибарството	<div></div>	7%
Мерки за предлагане на пазара	<div></div>	7%

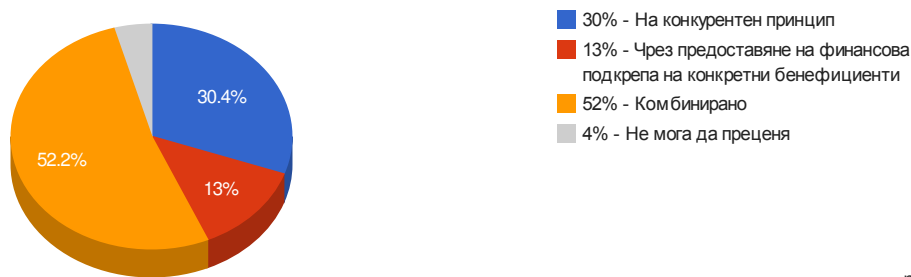
Услуги за околната среда и биологично производство	<div><div></div></div>	6%
Добавена стойност и качество на продуктите на риболова	<div><div></div></div>	5%
Окончателно преустановяване на риболовните дейности	<div><div></div></div>	5%
Иновации в рибарството	<div><div></div></div>	4%
Подобряване на рибарски пристанища, кейове за разтоварване и изграждане на покрити лодкостоянки	<div><div></div></div>	4%
Нови форми на доход и добавена стойност в аквакултурата	<div><div></div></div>	3%
Инвестиции на борда	<div><div></div></div>	3%
Застраховане на запасите от аквакултури	<div><div></div></div>	2%
Други, моля отбележете.	<div><div></div></div>	1%
Total respondents:		<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

8. Доколко посочените от Вас мерки на подкрепа биха допринесли за социално приобщаване и намаля на бедността?



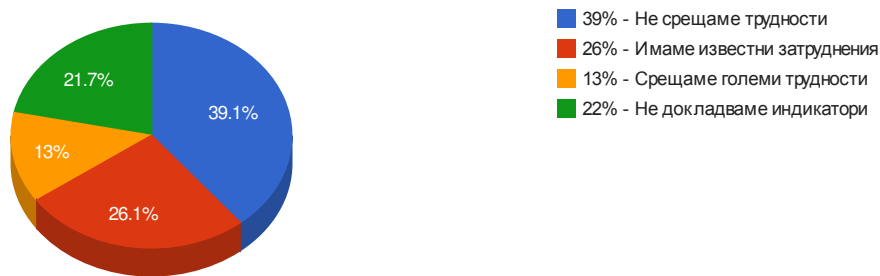
n= 23

9. По какъв начин според Вас трябва да се осъществява договарянето на средствата по ПМДР 2014-202 г.?



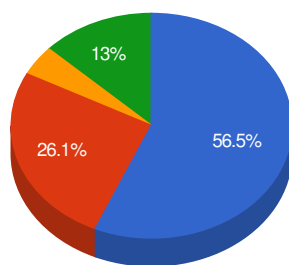
n= 23

10. Срещате ли трудности при докладването на индикаторите към УО в настоящия програмен период?



n= 23

11. Смятате ли, че разполагате с достатъчно знания за кандидатстване и изпълнение на проекти по настоящата ОПРСР 2007-2013 г.?



- 57% - Да
- 26% - Срещаме известни затруднения, но ги преодоляваме
- 4% - Не
- 13% - В случай, че срещате затруднения, бихте ли ги описали накратко:

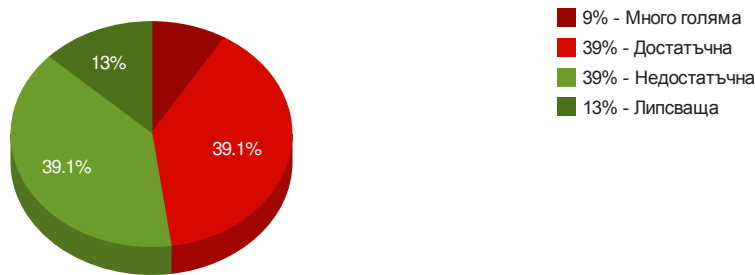
n = 23

12. В случай, че срещате затруднения с кандидатстването и изпълнението на проекти по настоящата ОПРСР 2007-2013 г., бихте ли ги описали накратко?

(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 2000 characters.)

Response	Total	% of total respondents	%
Open answer	4	<div></div>	5%
Total respondents: 4 Skipped question: 58		<div><div>0%</div><div>20%</div><div>40%</div><div>60%</div><div>80%</div></div>	

13. Моля, оценете подкрепата на действащата ОПРСР 2007-2013 г. по отношение на повишаване на административния капацитет на бенефициентите?

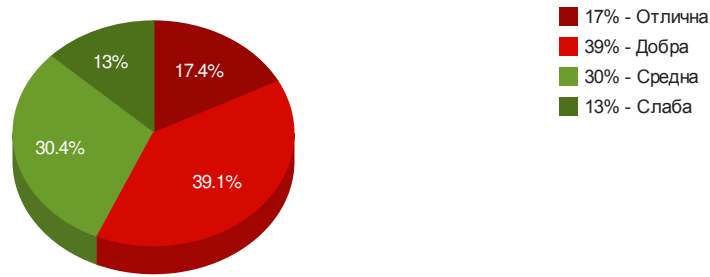


n= 23

14. Как може да се повиши вашият капацитет за изпълнение на проекти по оперативната програма? (Можете да посочите повече от един отговор)
(Each respondent could choose **MULTIPLE** responses.)

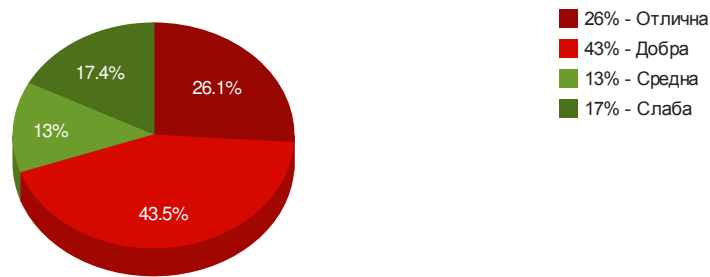
Response	Total	% of responses	%
1 Провеждане на информационни кампании от ИАРА	14	<div><div></div></div>	61%
2 Достъп до програми за обучение по управление на проекти	11	<div><div></div></div>	48%
3 Наръчници и ръководства	12	<div><div></div></div>	52%
4 Предвидени средства в програмата за използване на външни консултанти	8	<div><div></div></div>	35%
5 Други, моля отбележете.	1	<div><div></div></div>	4%
6 Не мога да преценя	0		0%
Total respondents: 23 Skipped question: 39		<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>	

15. Каква е Вашата оценка за административния капацитет на Управляващия орган



n= 23

16. Каква е Вашата оценка за комуникацията между заинтересованите страни и Управляващия орган?



n= 23

17. Доколко сте запознати със следните хоризонтални принципи на програмите финансирани от ЕС
(Each respondent could choose only **ONE** response per sub-question.)

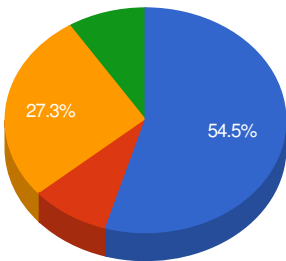
Sub-questions	Resp.	% of responses
Партньорство	23	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Устойчиво развитие	23	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Равни възможности и превенция на дискриминация	23	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Average: 3,20 — Median: 3		

1. Слабо
2. Средно
3. Добре
4. Отлично
5. Не съм запознат

18. Имате ли други препоръки, които имат отношение към разработването на ПМДР 2014-2020?
(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 2000 characters.)

Response	Total	% of total respondents	%
Open answer	6	<div></div>	8%
Total respondents: 6 Skipped question: 56		<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>	

19. В кой от следните отдели сте служител/ка



- 55% - Програмиране и мониторинг
- 9% - Правно и информационно обслужване
- 27% - Управление на приоритетни оси - централна администрация
- 9% - Управление на приоритетни оси - регионални звена

n= 11

20. Според Вас, какъв трябва да е фокусът на ПМДР 2014-2020? (Можете да посочите повече от един отговор)

(Each respondent could choose **MULTIPLE** responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Улесняване на прехода към максимален устойчив улов и постепенно намаляване на изхвърлянията	4	<div></div>	36%
2 Намаляване на въздействието на рибарството върху морската среда	8	<div></div>	73%
3 Смякчаване на последствията от изменението на климата /увеличаване на енергийната ефективност	3	<div></div>	27%
4 Насърчаване на устойчиви аквакултури, включително биоразнообразието	7	<div></div>	64%
5 Насърчаване на конкурентноспособно рибарство	8	<div></div>	73%
6 Предоставяне на правомощия на производителите и осигуряване на по-добра координация по веригата на стойността	3	<div></div>	27%
7 Насърчаване на конкурентноспособни аквакултури	9	<div></div>	82%
8 Да се насърчава социалното измерение на Общата политика в областта на риболова	2	<div></div>	18%
9 Осигуряване на съответното висококачествено събиране на данни и анализ	7	<div></div>	64%
10 Осигуряване на ефективна система на контрол, проверка и правоприлагане	6	<div></div>	55%
11 Повишаване на заетостта и териториалното сближаване в районите, зависими от риболова	4	<div></div>	36%
12 Не мога да преценя	1	<div></div>	9%
13 Други, моля отбележете.	0		0%
Total respondents: 11 Skipped question: 28		<div><div>0%</div><div>20%</div><div>40%</div><div>60%</div><div>80%</div></div>	

21. Кои според Вас са областите на инвестиране, които трябва да бъдат включени в ПМДР 2014-2020 и как бихте ги подредили по важност?

(Each respondent could assign numeric rankings to the response choices. Respondents were prohibited from assigning the same ranking more than once.)

Response	Weighted score	%
Иновации в аквакултурата	<div></div>	13%
Иновации в рибарството	<div></div>	11%
Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми	<div></div>	11%
Производствени инвестиции в аквакултурите	<div></div>	10%
Нови форми на доход, диверсификация и създаване на работни места в рибарството	<div></div>	10%
Добавена стойност и качество на продуктите на риболова	<div></div>	7%
Нови форми на доход и добавена стойност в аквакултурата	<div></div>	7%

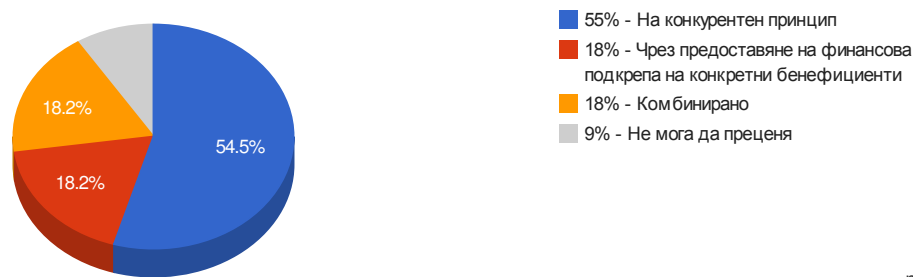
Мерки за предлагане на пазара	<div><div></div></div>	6%
Изпълнение на стратегиите за местно развитие (МИРГ)	<div><div></div></div>	5%
Преработване на продуктите на риболова и аквакултурите	<div><div></div></div>	5%
Подобряване на рибарски пристанища, кейове за разтоварване и изграждане на покрити лодкостоянки	<div><div></div></div>	5%
Услуги за околната среда и биологично производство	<div><div></div></div>	3%
Инвестиции на борда	<div><div></div></div>	2%
Не мога да преценя	<div><div></div></div>	2%
Окончателно преустановяване на риболовните дейности	<div><div></div></div>	1%
Застраховане на запасите от аквакултури	<div><div></div></div>	0%
Total respondents:	<div><div>0 %</div><div>20 %</div><div>40 %</div><div>60 %</div><div>80 %</div></div>	

22. Доколко посочените от Вас мерки на подкрепа биха допринесли за социално приобщаване и намаляване на бедността?



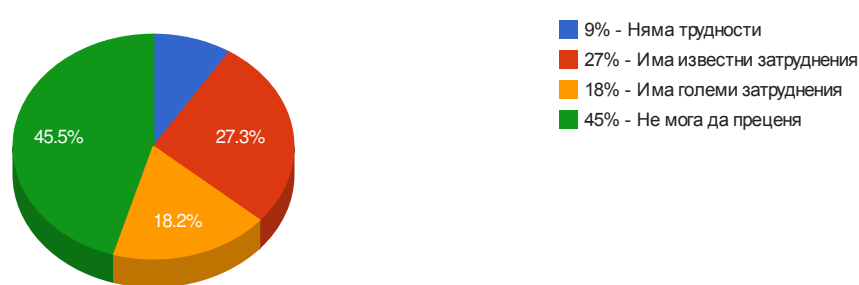
n= 11

23. По какъв начин според Вас трябва да се осъществява договарянето на средствата по ПМДР 2014-20 г.?



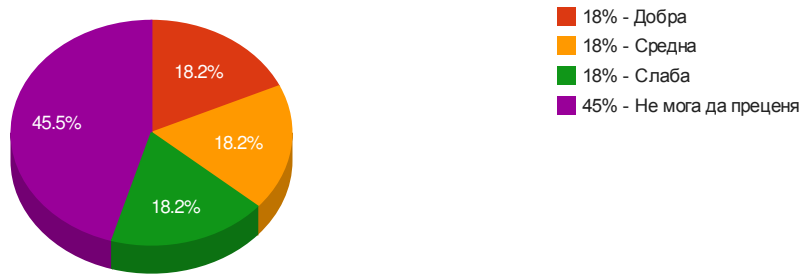
n= 11

24. Срещате ли трудности при отчитането на индикаторите в настоящия програмен период?



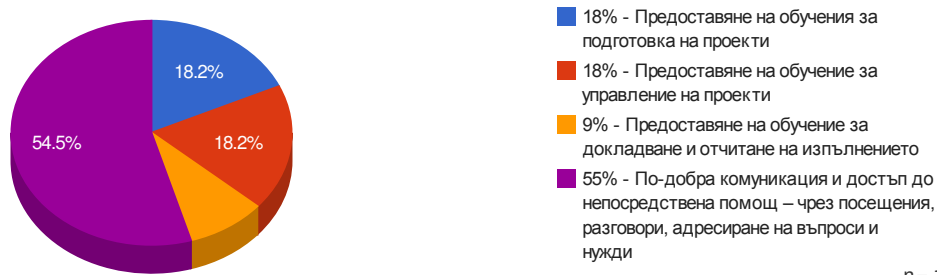
n= 11

25. Моля, оценете подкрепата на действащата ОПРСР 2007-2013 г. по отношение на повишаване на административния капацитет на бенефициентите?



n = 11

26. Кои според Вас са основните нужди, по отношение на административния капацитет на бенефициентите на ПМДР 2014-2020 г., които програмата трябва да отрази?



n = 11

27. Как оценявате административния капацитет на УО за управление на оперативната програма, по отношение на:

(Each respondent could choose only **ONE** response per sub-question.)

Sub-questions	Resp.	% of responses
Брой служители	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>27369189</div>
Знания	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>363627</div>
Опит	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>364518</div>
Average: 2,41 — Median: 2		
<div><div></div> 1. Отличен</div> <div><div></div> 2. Добър</div> <div><div></div> 3. Среден</div> <div><div></div> 4. Слаб</div> <div><div></div> - Не мога да преценя</div>		

28. Кои са основните функции по управление на програмата, за които считате, че е необходимо укрепване на административния капацитет за изпълнение на ПМДР 2014 – 2020 (Можете да посочите повече от един отговор)

(Each respondent could choose **MULTIPLE** responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Оценка на формулярите за кандидатстване	6	<div></div>	55%
2 Комуникация с бенефициентите	6	<div></div>	55%
3 Наблюдение на изпълнението	5	<div></div>	45%
4 Одобрение на разходите	7	<div></div>	64%
5 Оценка на изпълнението	4	<div></div>	36%
6 Не мога да преценя	0		0%
7 Други, моля отбележете.	1	<div></div>	9%
Total respondents: 11 Skipped question: 28		<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>	

29. Кои са основните умения, които са необходими за ефективното управление на ПМДР?
(Each respondent could choose **MULTIPLE** responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 По-добро познаване на европейското и национално законодателство в областта на рибарството и аквакултурите	6	<div><div></div></div>	55%
2 По-добри знания и умения в областта на подготовка и управлението на проекти	5	<div><div></div></div>	45%
3 По-добри знания и умения в областта на финансовото управление и контрол	5	<div><div></div></div>	45%
4 По-добри технически умения (езикови умения, работа със софтуерни програми и приложения)	0		0%
5 Не мога да преценя	1	<div><div></div></div>	9%
6 Други, моля отбележете.	1	<div><div></div></div>	9%
Total respondents: 11 Skipped question: 28		<div><div>0%</div><div>20%</div><div>40%</div><div>60%</div><div>80%</div></div>	

30. Смятате ли, че е необходимо подобряване на политиката по отношение на човешките ресурси в УО, в следните области:
(Each respondent could choose only **ONE** response per sub-question.)

Sub-questions	Resp.	% of responses
Заплащане на труда	11	<div><div>73</div><div>18</div><div>9</div></div>
Възможности за кариерно развитие	11	<div><div>64</div><div>27</div><div>9</div></div>
Сигурност по отношение на работното място	11	<div><div>91</div><div>9</div></div>
Насърчаване при постигане на добри резултати	11	<div><div>91</div><div>9</div></div>
Обучения и обмяна на опит	11	<div><div>100</div></div>
Average: 1,22 — Median: 1		
<div><div></div> 1. Да</div> <div><div></div> 2. Донякъде</div> <div><div></div> 3. Не</div>		

31. Смятате ли, че е необходимо подобряване на условията на работа по отношение на:
(Each respondent could choose only **ONE** response per sub-question.)

Sub-questions	Resp.	% of responses
Техниката – хардуер, копирни машини, телефони др.	11	<div><div></div><div></div><div></div></div> <div>95536</div>
Софтуерните приложения и програми	11	<div><div></div><div></div><div></div></div> <div>36559</div>
Архивирането и достъпа до файлове и информация	11	<div><div></div><div></div><div></div></div> <div>364518</div>
Помещенията на работа	11	<div><div></div><div></div><div></div></div> <div>4555</div>
Average: 1,84 — Median: 2		
<div><div></div> 1. Значително</div> <div><div></div> 2. До известна степен</div> <div><div></div> 3. Не</div>		

32. Как бихте определили Вашето лично натоварване по отношение на следните дейности
(Each respondent could choose only **ONE** response per sub-question.)

Sub-questions	Resp.	% of responses
Разработване и актуализация на процедури, наръчници и др	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>183645</div>
Разработване на документация (напр. Насоки за кандидатстване) за подбор на проекти	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>279955</div>
Участие в оценителни комисии на получени оферти по ЗОП	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>1891855</div>
Участие в семинари, обучения и др.	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>919</div>
Въвеждане / проверка на информация в електронни системи	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>36271818</div>
Приемане и регистриране на проектни предложения	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>91876</div>
Оценка на проектни предложения	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>271855</div>
Изготвяне на решения/ заповеди/ договори за предоставяне на безвъзмездна помощ	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>45945</div>
Наблюдение на цялостното изпълнение на проектите, включително чрез преглед на доклади, срещи, разговори с бенефициентите и т.н.	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>9362727</div>
Извършване на проверки на място, доклади за проверка на място и проследяване изпълнението на препоръки от проверките	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>99976</div>
Анализ на одитни доклади и отразяване на препоръките	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>45181818</div>
Регистриране и анализ на данни по индикатори на проектно и програмно ниво	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>9185518</div>
Управление на документооборота и архива в рамките на УО	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>18271836</div>
Дейности по информация и публичност	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>18362718</div>
Изготвяне на платежни документи към бенефициентите и изпълнителите	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>991</div>
Управление на бюджета, бюджетни прогнози, индикативни финансови планове на ОПРСР	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>272745</div>
Счетоводство и финансов контрол	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>9982</div>

Подготовка, провеждане и протоколиране на заседанията за КН	11	<div> <div>9</div> <div>27</div> <div>18</div> <div>45</div> </div>
Подготовка за следващия програмен период	11	<div> <div>18</div> <div>27</div> <div>18</div> <div>36</div> </div>
Average: 2,06 — Median: 2		
<div> <div>1. Голямо</div> <div>2. Средно</div> <div>3. Слабо</div> <div>- Н/П</div> </div>		

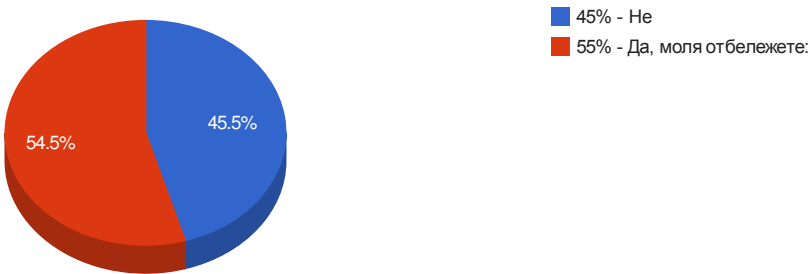
33. Смятате ли, че УО разполага с достатъчно човешки ресурси за извършването на конкретната дейност?

(Each respondent could choose only **ONE** response per sub-question.)

Sub-questions	Resp.	% of responses
Разработване и актуализация на процедури, наръчници и др	11	<div> <div>36</div> <div>45</div> <div>18</div> </div>
Разработване на документация (напр. Насоки за кандидатстване) за подбор на проекти	11	<div> <div>45</div> <div>27</div> <div>27</div> </div>
Участие в оценителни комисии на получени оферти по ЗОП	11	<div> <div>45</div> <div>27</div> <div>27</div> </div>
Въвеждане / проверка на информация в електронни системи	11	<div> <div>64</div> <div>18</div> <div>18</div> </div>
Приемане и регистриране на проектни предложения	11	<div> <div>64</div> <div>9</div> <div>27</div> </div>
Оценка на проектни предложения	11	<div> <div>18</div> <div>45</div> <div>36</div> </div>
Изготвяне на решения/ заповеди/ договори за предоставяне на безвъзмездна помощ	11	<div> <div>45</div> <div>36</div> <div>18</div> </div>
Наблюдение на цялостното изпълнение на проектите, включително чрез преглед на доклади, срещи, разговори с бенефициентите и т.н.	11	<div> <div>27</div> <div>36</div> <div>36</div> </div>
Извършване на проверки на място, доклади за проверка на място и проследяване изпълнението на препоръки от проверките	11	<div> <div>36</div> <div>18</div> <div>45</div> </div>
Анализ на одитни доклади и отразяване на препоръките	11	<div> <div>45</div> <div>27</div> <div>27</div> </div>
Регистриране и анализ на данни по индикатори на проектно и програмно ниво	11	<div> <div>36</div> <div>64</div> </div>
Управление на документооборота и архива в рамките на УО	11	<div> <div>55</div> <div>9</div> <div>36</div> </div>
Дейности по информация и публичност	11	<div> <div>55</div> <div>18</div> <div>27</div> </div>
Изготвяне на платежни документи към бенефициентите и изпълнителите	11	<div> <div>27</div> <div>73</div> </div>
Управление на бюджета, бюджетни прогнози, индикативни финансови планове на ОПРСР	11	<div> <div>45</div> <div>9</div> <div>45</div> </div>
Счетоводство и финансов контрол	11	<div> <div>9</div> <div>9</div> <div>82</div> </div>
Подготовка, провеждане и протоколиране на заседанията за КН	11	<div> <div>55</div> <div>18</div> <div>27</div> </div>
Подготовка за следващия програмен период	11	<div> <div>45</div> <div>27</div> <div>27</div> </div>
Average: 1,95 — Median: 2		

1. Да
2. Не
3. Не мога да преценя

34. Има ли дейности, които изпълнявате без да са вписани в длъжностната ви характеристика/функции на вашия отдел?



n = 11

35. Моля, отбележете приблизителния брой обучения в които сте участвали през последните три години и техния вид:

(Each respondent could choose only **ONE** response per sub-question.)

Sub-questions	Resp.	% of responses
Краткосрочни обучения (1-2 дена)	11	<div><div></div>27</div> <div><div></div>55</div> <div><div></div>18</div>
Дългосрочни (една или повече седмици)	11	<div><div></div>73</div> <div><div></div>27</div>
Обучения на работното място	11	<div><div></div>36</div> <div><div></div>27</div> <div><div></div>9</div> <div><div></div>27</div>
Обучения в чужбина (краткосрочни или дългосрочни)	11	<div><div></div>73</div> <div><div></div>27</div>
Average: 1,33 — Median: 1		
<div><div></div>1. 0</div> <div><div></div>2. 1-2</div> <div><div></div>3. 3-5</div> <div><div></div>4. Повече от 5</div> <div><div></div>- Н/П</div>		

36. Коя от горепосочените форми на обучение е най-удачна според вас?

(Each respondent could choose **MULTIPLE** responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Краткосрочни обучения в страната (1-2 дена)	7	<div><div></div></div>	64%
2 Дългосрочни обучения в страната (една или повече седмици)	3	<div><div></div></div>	27%
3 Обучения на работното място	1	<div><div></div></div>	9%
4 Обучения в чужбина (краткосрочни или дългосрочни)	6	<div><div></div></div>	55%
5 Други, моля отбележете.	1	<div><div></div></div>	9%

Total respondents: 11 Skipped question: 28				
	0 %	20 %	40 %	60 %

80 %

37. В кои области на квалификация е необходимо да бъдат насочени евентуални обучения, целящи повишаване на капацитета за ефективно управление на оперативната програма?
(Each respondent could choose **MULTIPLE** responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Няма нужда от укрепване и допълване на квалификациите на служителите	0		0%
2 По-добро познаване на европейското и национално законодателство и стратегии и политики	8	<div></div>	73%
3 По-добри знания и умения в областта на управление на проекти	9	<div></div>	82%
4 По-добри знания и умения в областта на финансовото управление и контрол	10	<div></div>	91%
5 По-добри познания и умения в областта на организиране, провеждане и контрол върху обществените поръчки	5	<div></div>	45%
6 По-добри организационни и управленски умения на служителите	6	<div></div>	55%
7 По-добра екипна работа	6	<div></div>	55%
8 По-добри технически умения (езикови умения, работа със софтуерни програми и приложения)	5	<div></div>	45%
9 Други, моля отбележете.	0		0%
Total respondents: 11 Skipped question: 28		<div><div>0 %</div><div>20 %</div><div>40 %</div><div>60 %</div><div>80 %</div></div>	

38. Според Вас, в каква степен ИАРА разполага с достатъчен административен капацитет за изпълнение на европейските си задължения по отношение на контрол, инспекции, правоприлагане и събиране на данни по отношение на рибарството?

(Each respondent could choose only **ONE** response per sub-question.)

Sub-questions	Resp.	% of responses
Административен капацитет за прилагане на системата на ЕС за контрол, инспекции и правоприлагане	11	<div><div></div><div></div></div> <div>6436</div>
Административен капацитет за изпълнение на европейските изисквания от данни за управлението на рибарството	11	<div><div></div><div></div><div></div></div> <div>55369</div>
Average: 2,38 — Median: 2		
<div><div></div> 1. Достатъчен капацитет</div> <div><div></div> 2. По принцип е достатъчен, но може да се подобри</div> <div><div></div> 3. Има нужда от съществени подобрения</div> <div><div></div> - Н/П</div>		

39. Моля, оценете трудността при прилагане на хоризонтални принципи по време на изпълнение на ОПРСР 2007-2013 г.

(Each respondent could choose only **ONE** response per sub-question.)

Sub-questions	Resp.	% of responses
Партньорство	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>92727927</div>
Устойчиво развитие	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>927279918</div>
Равенство и липса на дискриминация	11	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div> <div>91894518</div>
Average: 2,85 — Median: 3		
<div><div></div> 1. Голяма</div> <div><div></div> 2. Средна</div> <div><div></div> 3. Малка</div> <div><div></div> 4. Няма трудности</div> <div><div></div> 5. Липса на ясно разбиране за естеството на хоризонталния принцип и/или неговото приложение в практиката</div> <div><div></div> - Не мога да преценя</div>		

40. Смятате ли, че между заинтересованите страни и Управляващия орган има добра комуникацията по отношение на изготвянето на ПМДР 2014-2020?

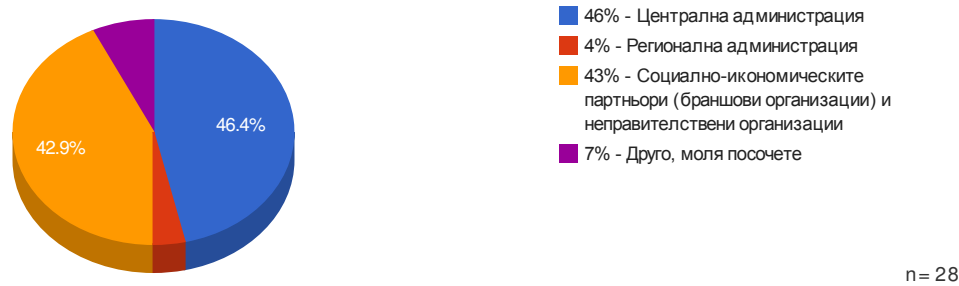


n = 11

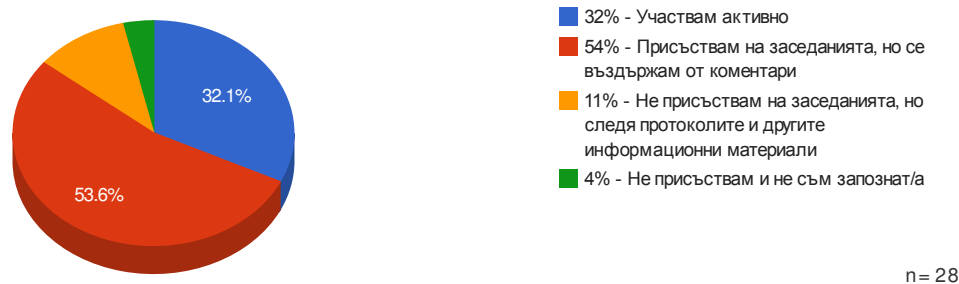
41. Имате ли други препоръки, които имат отношение към разработването на ПМДР 2014-2020?
(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 2000 characters.)

Response	Total	% of total respondents	%
Open answer	0		0%
Total respondents: 0 Skipped question: 39		<div><div></div><div>0%</div><div>20%</div><div>40%</div><div>60%</div><div>80%</div></div>	

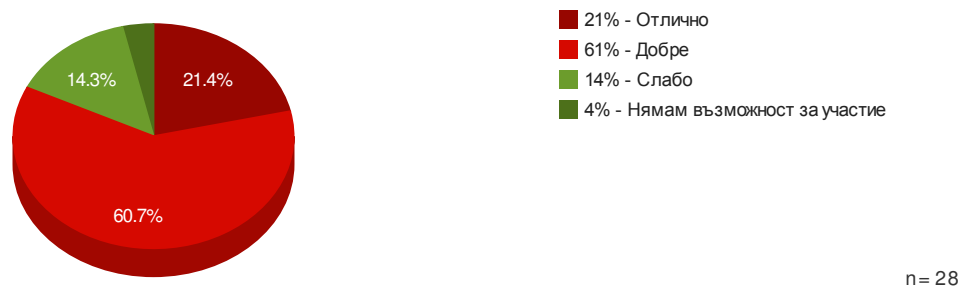
42. Организацията, която представяте е от:



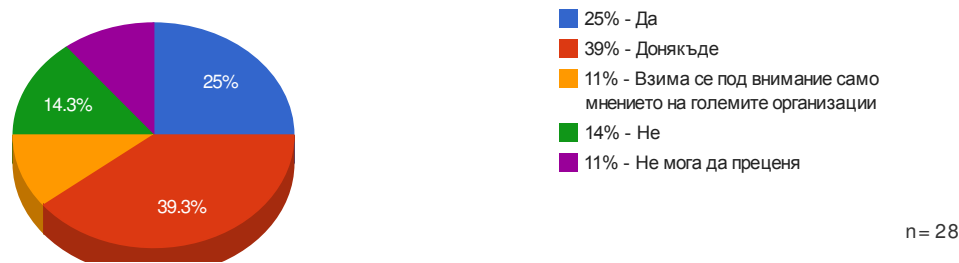
43. Бихте ли описали участието си в Тематичната работна група за подготовка на ПМДР 2014-2020



44. Как бихте оценили предоставените Ви възможности за участие в процеса на разработване на ПМДР 2014-2020?



45. Според вас мнението на бенефициентите взема ли се под внимание в процеса на разработване на ПМДР 2014-2020?



46. Според Вас, какъв трябва да е фокусът на ПМДР 2014-2020? (Можете да посочите повече от един отговор)

(Each respondent could choose **MULTIPLE** responses.)

Response	Total	% of responses	%
1 Улесняване на прехода към максимален устойчив улов и постепенно намаляване на изхвърлянията	14	<div></div>	50%
2 Намаляване на въздействието на рибарството върху морската среда	12	<div></div>	43%
3 Смекчаване на последствията от изменението на климата /увеличаване на енергийната ефективност	6	<div></div>	21%
4 Насърчаване на устойчиви аквакултури, включително биоразнообразието	22	<div></div>	79%
5 Насърчаване на конкурентноспособно рибарство	21	<div></div>	75%
6 Предоставяне на правомощия на производителите и осигуряване на по-добра координация по веригата на стойността	6	<div></div>	21%
7 Насърчаване на конкурентоспособни аквакултури	17	<div></div>	61%
8 Да се насърчава социалното измерение на Общата политика в областта на риболова	8	<div></div>	29%
9 Осигуряване на съответното висококачествено събиране на данни и анализ	9	<div></div>	32%
10 Осигуряване на ефективна система на контрол, проверка и правоприлагане	12	<div></div>	43%
11 Повишаване на заетостта и териториалното сближаване в районите, зависими от риболова	15	<div></div>	54%
12 Не мога да преценя	0		0%
13 Други, моля отбележете.	3	<div></div>	11%
Total respondents: 28 Skipped question: 0		<div><div>0%</div><div>20%</div><div>40%</div><div>60%</div><div>80%</div></div>	

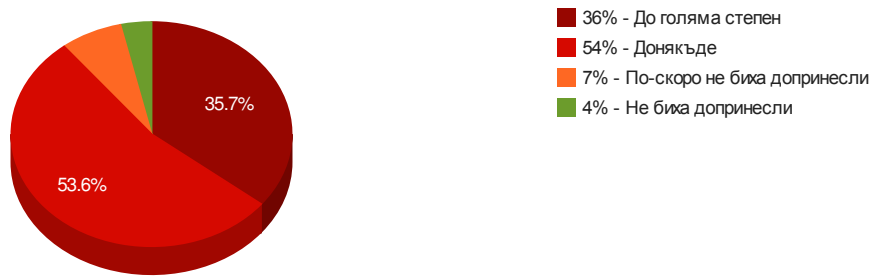
47. Кои според Вас са областите на инвестиране, които трябва да бъдат включени в ПМДР 2014-2020 и как бихте ги подредили по важност?

(Each respondent could assign numeric rankings to the response choices. Respondents were prohibited from assigning the same ranking more than once.)

Response	Weighted score	%
Подобряване на рибарски пристанища, кейове за разтоварване и изграждане на покрити лодкостоянки	<div></div>	9%
Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми	<div></div>	9%
Иновации в рибарството	<div></div>	9%
Нови форми на доход, диверсификация и създаване на работни места в рибарството	<div></div>	9%
Добавена стойност и качество на продуктите на риболова	<div></div>	9%
Производствени инвестиции в аквакултурите	<div></div>	8%

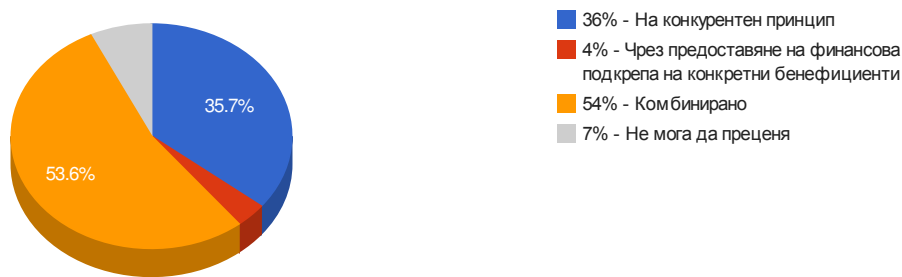
Услуги за околната среда и биологично производство	<div></div>	7%
Преработване на продуктите на риболова и аквакултурите	<div></div>	7%
Мерки за предлагане на пазара	<div></div>	7%
Нови форми на доход и добавена стойност в аквакултурата	<div></div>	7%
Изпълнение на стратегиите за местно развитие (МИРГ)	<div></div>	6%
Иновации в аквакултурата	<div></div>	6%
Инвестиции на борда	<div></div>	4%
Окончателно преустановяване на риболовните дейности	<div></div>	2%
Застраховане на запасите от аквакултури	<div></div>	1%
Други, моля отбележете.	<div></div>	0%
Total respondents:		<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

48. Доколко посочените от Вас мерки на подкрепа биха допринесли за социално приобщаване и намаляване на бедността?



n = 28

49. По какъв начин според Вас трябва да се осъществява договарянето на средствата по ПМДР 2014-20 г.?



n = 28

50. Каква е Вашата оценка за административния капацитет на Управляващия орган по отношение на изпълнението на ОПРСР 2007-2013?



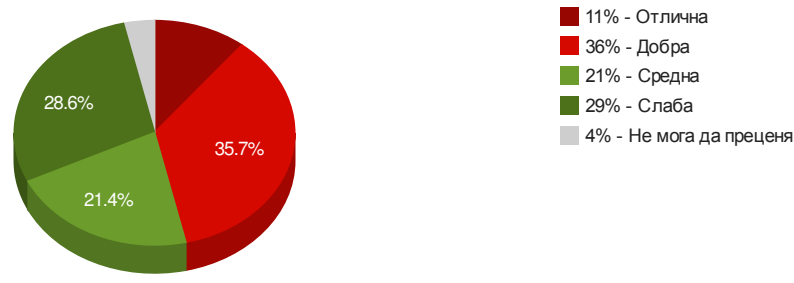
n = 28

51. Как бихте оценили комуникацията между заинтересованите страни и Управляващия орган?



n = 28

52. Каква е Вашата оценка за административния капацитет на Управляващия орган по отношение на подготовката на оперативната програма за следващия програмен период 2014-2020?



n = 28

53. Имате ли други препоръки, които имат отношение към разработването на ПМДР 2014-2020?
(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 2000 characters.)

Response	Total	% of total respondents	%
Open answer	5	<div><div></div></div>	6%
Total respondents: 5 Skipped question: 23		<div><div></div><div>0%</div><div>20%</div><div>40%</div><div>60%</div><div>80%</div></div>	



ФОКУС ГРУПИ, 05.11.2013 г.

(основни теми, изводи и препоръки)

В рамките на изпълнението на предварителната оценка на ПМДР 2014-2020 бяха организирани две фокус групи, съставени от участници в Тематичната работна група за изготвяне на ПМДР 2014-2020, настоящи бенефициенти по ОПРСР 2007-2013 и представители на Управляващия орган. Целта беше обсъждане на някои основни параметри на проекта на програмата за следващия програмен период, първоначални изводи от предварителната оценка, данни от проведеното онлайн анкетиране и други въпроси относно подготовката на бъдещата програма.

Двете фокус групи бяха проведени в един и същи ден – 05.11.2013 г. в София, като първо се проведе фокус група с акцент върху аквакултурите и преработката, а след това другата фокус група разгледа по-подробно въпросите в областта на рибарството. Доколкото темите са взаимно допълващи се и заинтересованите страни по-често имат отношение към целия спектър на обсъждани въпроси, част от участниците се включиха и в двете дискусии, които от друга страна обхващаха пълния спектър на темите.

Фокус групите бяха разделени условно на няколко основни теми, като те бяха допълнени с въпроси от участниците:

1. Общи впечатления от подготовката на програмата;
2. Адекватност на предложените мерки спрямо нуждите на сектора;
3. Разпределение на предвидените финансови ресурси по мерки;
4. Административен капацитет на УО и бенефициентите;
5. Препоръки

След кратка презентация на Изпълнителя, целите и дейностите на предварителната оценка, участниците преминаха към обсъждане на посочените по-горе теми.

I. Подготовка на програмата

Фокус групите потвърдиха впечатлението за известни негативни нагласи от страна на заинтересованите страни към изпълнението на настоящата програма и програмирането за следващия програмен период. Беше изказано становище за цялостния процес на подготовка на програмата. Основните критики на участниците във фокус групата в тази насока са следните:

- Късно включване на браншовите организации;
- Необходимост от предварителен анализ на пазара, включително разграничаване между морска и сладководна аквакултура;
- Кратки срокове за взимане на отношение по важни теми;



- Недостатъчно добро функциониране на подгрупите към ТРГ по отделни важни въпроси;
- Недостатъчно отчитане на проблемите при изпълнението на ОПРСР 2007-2013;

От друга страна, въпреки критиките, представителите на заинтересованите страни демонстрираха желание за сътрудничество и изразиха надежда за подобрения за новия програмен период. Общо споделена е констатацията, че на европейско ниво дебатите по регламента продължават и настоящият вариант на програмата не е окончателен.

II. Адекватност на предложените мерки спрямо нуждите на сектора

- Има ли необходимост от специално внимание върху преработвателния сектор?

Участниците във фокус групите не потвърдиха подобна необходимост (особено по отношение на преработката на отпадъци), защото се рискува да се създаде излишен капацитет, който не може да се поеме от пазара и следователно да се изразходят средства неефективно. Препоръчва се даването на възможност за модернизация на съществуващите и изграждането на малък брой нови предприятия, но това трябва да стане на основата на анализ за търсенето и разработването на механизъм за избягване на свръхпроизводство.

- Трябва ли да се добавят специални мерки по отношение на дребномащабния риболов в сладководни води?

Преобладаващото мнение на участниците във фокус групите е, че този сегмент от сектора е твърде малък, за да се формулират специални мерки за подкрепа. Предвид ограничените средства е по-добре те да се концентрират в малко на брой, но добре обосновани мерки.

- Възможно ли е в бъдеще подпомагането да бъде под формата на финансиране на произведена продукция, а не на инвестиции?

Бяха изброени някои положителни страни на подобен подход, който би допринесъл за реалното повишение на производството и пласмента на продукцията, но като цяло фокус групата не стигна до общо признаване на полезността и най-вече на приложимостта на подобен подход. Въпреки това, общата препоръка е УО да търси възможности за повишаване на реално произведената продукция, вместо за повишаването на мощностите, включително чрез санкции при неизпълнение на бизнес плановете.

- Подобряване на рибарски пристанища, кейове за разтоварване и изграждане на лодкостоянки



Това беше една от основните теми за обсъждане, по която участниците изразиха като цяло единна позиция в подкрепа на развитие на пристанищата. Сред положителните характеристики на инвестициите в пристанищна инфраструктура беше посочено очакваното намаляване на сивия сектор, вследствие на увеличаването на обхвата на контролираната / окачествяваната риба. В същото време, бяха посочени редица грешки в развитието на рибарските пристанища в настоящия програмен период, като: липсата на обща стратегия, на ясен механизъм за приоритизация, както и на проблеми със собствеността и отговорностите за изпълнение на проектите и стопанисване на пристанищата. Според участниците във фокус групите е безспорна необходимостта от подобрене на наличните рибарски пристанища, но това трябва да стане именно като инвестиция в поддържаща инфраструктура и след аргументирана преценка кои от съществуващите пристанища са най-необходими. Освен това беше повдигнат въпросът за мултифондово финансиране или изцяло прехвърляне на пристанищната инфраструктура по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 и/или Програмата за развитие на селските райони 2014-2020.

III. Разпределение на предвидените финансови ресурси по мерки

Участниците обсъдиха предварителен вариант на предвиденото финансово разпределение на ПМДР 2014-2020 г. Извън критиките, че не са проведени достатъчно дискусии в рамките на Работната група по отношение на финансовите ресурси, коментарите се насочиха основно в няколко направления:

- Неоправдано много средства се отделят за мярката „Подобряване на рибарски пристанища, кейове за разтоварване и изграждане на лодкостоянки”

Според участниците има реална заплаха това да блокира голяма част от средствата по програмата. Освен това по този начин непропорционално голяма част от средствата на програмата ще се насочат към няколко общини. Участниците във фокус групите изразиха становище, че за определянето на пристанищата и тяхното приоритизиране не е разработен ясен механизъм.

- Дебати по отношение на нуждата от специална мярка по отношение на опазването на морското биологично разнообразие

Част от участниците във фокус групите са против включването на подобна мярка с чисто екологична насоченост, като смятат, че изпълнението на подобни дейности би трябвало да се отнесе към ОП Околна среда. Според други участници включването на тази мярка е задължително, тъй като в противен случай има опасност да не бъдат предвидени средства по нито една ОП за опазване на морското биологично разнообразие.



- Необходимост от мярката „Нови форми на доход и добавена стойност в аквакултурата”

Общите коментари по тази мярка са, че предвидените допълнителни дейности от страна на занимаващите се с аквакултурно производство предприемачи са несъвместими със законовите изисквания за аквакултурно производство (санитарно-хигиенен режим на обектите). Освен това подобни дейности влизат в областта на изпълнението на стратегиите за местно развитие. Има опасност да се получи т.нар. ефект на „изместване“, т.е. да бъдат намалени дейностите в сектор рибарство, за сметка на увеличаване, например, на туристическите дейности. Също така беше изказано становище, че за да бъдат извършвани (туристически) дейности като любителски риболов, те трябва да бъдат законово уредени.

- Мярката „Иновации в рибарството“ е преекспонирана и недобре дефинирана мярка

Според участниците във фокус групата не е ясно определено какво се приема за иновация в рибарството, докато подобна мярка е от голямо значение за аквакултурния сектор. Отчетен беше добрият потенциал за сътрудничество между бизнеса и научните организации и нуждите от инвестиции в подобна мярка.

- Мярката „Изпълнение на стратегиите за местно развитие” е с недостатъчен ресурс

По отношение на тази мярка представителите на действащите рибарски групи изразиха силно неодобрение относно предвидените средства и съмнение, че изобщо е възможно функционирането им в подобни условия, тъй като средствата ще бъдат разпределени между няколко общини за продължителен период.

IV. Административен капацитет на УО и бенефициентите

- Недостиг на административен капацитет в УО

Един от проблемите, изтъкнати от участниците във фокус групите е липсата на държавно ниво на ясна политика по отношение на рибарския сектор. Поради основните й функции по контрол ИАРА изпитва затруднения с управлението на програмата. Липсва достатъчен административен капацитет, което води до забавяния, проблеми с комуникацията и неефективност при подготовката на схеми за финансиране. Според участниците съществен принос за това има честата смяна на ръководството на ИАРА. На фокус групите бе потвърдено, че не са изпълнени препоръките на Междинната оценка на ОПРСР 2007-2013 г. по отношение на укрепването на административния капацитет.

- Недостиг на административен капацитет при бенефициентите



Голяма част от потенциалните бенефициенти са обезкуражени предварително да участват поради непознаване на процедурите, опасения от забавяне, недостиг на средства и недобре планирани схеми за финансиране. На фокус групата бе потвърдено, че МИРГ оказват ценна подкрепа на кандидатстващите по програмата.

V. Допълнителни изводи / препоръки

В допълнение бяха формулирани някои допълнителни изводи / препоръки по отношение на следващия програмен период:

➤ Използване на финансови инструменти

Гаранционният фонд в момента функционира много неефективно поради големия си обем и недостатъчно добър мениджмънт. Въпреки това участниците във фокус групите се обединиха около мнението, че е полезен финансов инструмент, който следва да бъде използван и в следващия програмен период, но трябва да стартира своевременно на базата на задълбочен предварителен анализ.

➤ Необходимост от „лесни процедури”

Препоръка на участниците е при проекти на суми под 50000 лева, по които дребните предприемачи да могат лесно да финансират определени дейности, напр. закупуване на базово оборудване по референтни цени, значително да се улеснят процедурите.

➤ Възможност за кандидатстване с инвестиционни намерения

Това би повишило интереса предвид сезонността на производството. Предприемачите трябва да са свободни да започнат и довършат проекта си извън активния сезон на ползване на водните обекти.

➤ Участие на браншовите организации при провеждането на промоционални кампании

Самите промоционални кампании могат да се провеждат от общините, но следва да се синхронизират с представители на сектора в лицето на браншовите организации, за да имат по-голям ефект.

➤ Да се добави терминологичен речник като приложение в ПМДР 2014-2020 г.

Повтарящите се дискусии на Тематичната работна група и на фокус групите за обхвата на термините рибарство, риболов и аквакултури показват, че все още има неясноти по отношение на тези понятия. Поради тази причина се препоръчва като приложение в ПМДР 2014-2020 г. да се включи терминологичен речник.



Списък на участниците във фокус групите: вж. приложение





Оперативна програма за рибарство и аквакултури 2007-2013 г.

<http://oprsgovernment.bg/>

Проектът се финансира от Европейския фонд за рибарство и държавния бюджет на Република България

СПИСЪК НА УЧАСТНИЦИТЕ - Фокус група №1

по проект „Провеждане на предварителна оценка на Програмата за морско дело и рибарство 2014-2020 г.”, съгласно Договор № Д-70/09.05.2013 г.

05.11.2013 г., от 12:30 до 14:30 ч., в хотел „Хилтън”, гр. София

№	Име	Организация/ Институция	Телефон	Електронен адрес	Подпис
1	Нина Рунчина	Екофорум Устойчиво развитие	0985030464	info@esd-bg.org	НБелли
2	ТАБИЕЛА Терсизова	Екофорум за устойчиво развитие	0885000444	info@esd-bg.org	Табие
3	Емануела Родева	Екофорум за устойчиво развитие	0848-983-866	info@esd-bg.org	Емануела
4	Ветелина Палавска	Екофорум за устойчиво развитие	0878 911102	cvetelinapl@hotmail.com	Ветелина
5	Иван Мурашкински	Екофорум за устойчиво развитие	0883 462466	ivan-sm@abv.bg	Иван
6	Зайда Сакел	Бляк сий мекс ООД	0884253329	zajdaus@yahoo.com	Зайда
7	д-р Иордан Рашков	Асоциация БГ рибари	0887212197	bgfish@abv.bg	Иордан
8	д-р Тачо Рашков	НАР	0887515570	rasikov@yahoo.com	Тачо
9	д-р Михаил Божилков	БАБХ	0887623238	m.bozhilov@BSSA.bg	Михаил
10	Борислав Золев	ИАРА	02/80 51 602	bchezar.zolev@iara.government.bg	Борислав
11	Иван Памелов	Екофорум за устойчиво развитие	0888874773	info@esd.bg.org	Иван



Оперативна програма за рибарство и аквакултури 2007-2013 г.

<http://opr.sr.government.bg/>

Проектът се финансира от Европейския фонд за рибарство и държавния бюджет на Република България

№	Име	Организация/ Институция	Телефон	Електронен адрес	Подпис
12	Дебел Кехаз	МИРГ-ВЗР	0894 438121	kehaz@flag-rhodope.bg	
13	Петър Генов	МИРГ „Поморие-Несебър“	0846 207 666	p.genov@flag-pn.org	
14	Анелия Шабва	МИРГ Поморие-Несебър	0892 299019	ana.shabva@gmail.com	
15					
16					



Оперативна програма за рибарство и аквакултури 2007-2013 г.

<http://opr.sr.government.bg/>

Проектът се финансира от Европейския фонд за рибарство и държавния бюджет на Република България

СПИСЪК НА УЧАСТНИЦИТЕ - Фокус група №2

по проект „Провеждане на предварителна оценка на Програмата за морско дело и рибарство 2014-2020 г.”, съгласно Договор № Д-70/09.05.2013 г.

05.11.2013 г., от 14:30 до 16:30 ч., в хотел „Хилтън”, гр. София

№	Име	Организация/ Институция	Телефон	Електронен адрес	Подпис
1	Петър Генев	МИРГ Приморие - Несебър	0876 207 666	p.genov@flag-pn.org	
2	Николай Господинов	МИРГ БСБ Бяла - Фирмик - Април	0888 242 447	nikolay.gospodinov@seznam.cz	
3	Димо Димов	МИРГ „Приморско - Созопол - Царево“	0889 305 503	dimo.v@flag-pst.org	
4	Таня Шумкова	ФАРНЕТ	0888 902 427	tanya.shoumkova@gmail.com	
5	Евгения Джелева	ММХ „ГПС“	0877 507 751	gts.flag@gmail.com	
6	Емануела Радева	Сдружение Екофорум за устойчиво развитие	0878 983 866	info@esd-bg.org	
7	Илиян Памев	Екофорум за устойчиво развитие	0888 547 43	info@esd-bg.org	
8	Цветелин Поповски	Екофорум за устойчиво развитие	0878 911 02	info@esd-bg.org	
9	Радмила Тенцова	Екофорум за устойчиво развитие	0885 000 444	info@esd-bg.org	
10	Анатолий Чолаков	МИРГ Царево - Каварна - Бургас	0882 29 901	flag.silava@gmail.com	
11	Посетор Селев	УАРА	01/80 51 602	coordinator@opr.sr.government.bg	



Оперативна програма за рибарство и аквакултури 2007-2013 г.

<http://opr.sr.government.bg/>

Проектът се финансира от Европейския фонд за рибарство и държавния бюджет на Република България

№	Име	Организация/ Институция	Телефон	Електронен адрес	Подпис
12	г-р Иордан Росиодимов	АПРП БГ фриш	0887212197	bgfish@abv.bg	
13	г-р Тачо Пашов	ИДР	0887515510	PASHOV @ YANEO.com	
14	г-р Михаил Богданов	БАБХ	0882623298	m.bogdanov@abv.bg	
15					
16					